

Biuletyn Informacyjny

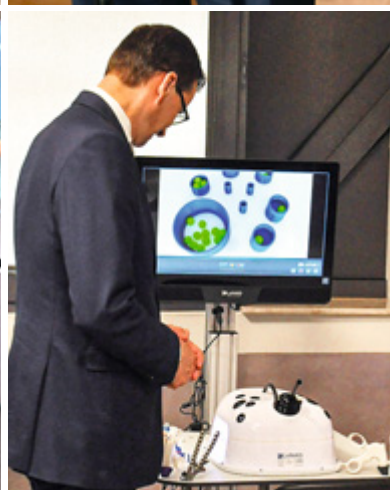
Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie

Nr 2 (104) 2019

ISSN 2082-2650

WIZYTA PREMIERA MATEUSZA MORAWIECKIEGO NA PUM
27 czerwca 2019 r.

Zdjęcia Foto Praktyka

W

Biuletyn Informacyjny

NUMERZE

- 2 Z obrad Senatu PUM
- 5 Premier RP Mateusz Morawiecki na PUM
- 7 Rozbudowa PUM
- 9 Nominacje profesorskie
  - Prof. dr hab. n. med. Maria Giżewska
  - Prof. dr hab. n. zdr. Anna Lubkowska
- 11 Zachodniopomorski Nobel dla prof. Jerzego Samochowca
- 13 Profesorowie PUM członkami Rady Agencji Badań Medycznych
- 14 Medal 100-lecia dla rektora PUM
- 15 Punktacja jednostek PUM na podstawie algorytmu za lata 2016–2018
- 18 Najlepsi z najlepszych na PUM
- 23 Ranking „Perspektyw”
- 24 Wizyta dyrektora generalnego ds. polityki regionalnej i rozwoju miast Komisji Europejskiej na PUM
- 26 Konferencje, zjazdy, szkolenia
  - Kongres Europejskiego Towarzystwa Psychiatrycznego w Warszawie
  - Mózg – sztuka – kontrowersje
  - VII edycja Szczecińskich Warsztatów Okulistycznych
  - XV Zachodniopomorskie Dni Psychiatryczne
  - Dzień Diagnostyki Laboratoryjnego w Szczecinie
- 34 Granty z Narodowego Centrum Nauki dla PUM
- 35 Dni Otwarte Funduszy Europejskich na PUM
- 38 Wykorzystanie środków unijnych na Wydziale Nauk o Zdrowiu
- 40 Projekt PUM „Procuratio”
- 41 Studenckie Projekty Naukowe
- 42 Stypendia Indywidualne Marii Skłodowskiej-Curie
- 43 Ultrasonografia może być prosta
- 44 Wypadek na torze gokartowym – ćwiczenia studentów ratownictwa
- 45 Absolutoria na PUM
- 46 Absolutorium DUM PUM
- 48 Absolutorium MUS PUM
- 50 Promocja albumu PBGOT
- 52 Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą uczestnikiem polskiej misji edukacyjnej w USA
- 55 Finał Ogólnopolskiej Olimpiady Wiedzy o Mózgu – 2019
- 56 Charytatywny kiermasz w Bibliotece Głównej
- 57 50 lat po studiach
- 57 Nowy ośrodek wczasowy w Dziwnowie
- 58 Próba chirurgicznego rozdzielenia bliźniąt złączonych w X w.
- 61 Opowieści lekarskie Jazz, wspinaczka i sztuka
- 63 Z życia studentów
  - Dzień Chorób Rzadkich
  - Mistrzostwa Polski Uczelni Medycznych w siatkówce plażowej
  - Dziewczyny nie zwalniają tempa!

Biuletyn Informacyjny – Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie. Wydawany za zgodą Rektora PUM
Redakcja: Dagmara Budek – redaktor naczelny, Kinga Brandys, Bogusława Romaniak, Jacek Rudnicki, Sławomir Szymański
Nakład 500 egz. Adres Redakcji: Biblioteka Główna PUM, al. Powstańców Wlkp. 20, 70-110 Szczecin, tel. 91 441 45 00,
e-mail: biblioteka@pum.edu.pl

Skład: Waldemar Jachimczak. Druk: ZAPOL, 71-062 Szczecin, al. Piastów 42, tel. 91 435 19 00, www.zapol.com.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i redagowania otrzymanych tekstów

Z OBRAD SENATU PUM

Na posiedzeniu Senatu w dniu 24 kwietnia 2019 r. przedstawione zostało sprawozdanie z działalności Uczelnianego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na PUM za rok 2017/2018.

Pozytywnie zaopiniowano:

- kandydaturę prof. dr. hab. Jarosława Kaźmierczaka do funkcji kierownika Kliniki Kardiologii;
- kandydaturę prof. dr. hab. Tomasza Byrskiego do funkcji kierownika Kliniki Onkologii i Chemioterapii;
- kandydaturę dr hab. Danuty Lietz-Kijak do funkcji kierownika Zakładu Propedeutyki, Fizykodiagnosticsy i Fizjoterapii Stomatologicznej;
- kandydatów do uhonorowania orderami, odznaczeniami państwowymi i odznakami.

Podjęto uchwały w sprawach:

- powołania pierwszej Rady Uczelni Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie;
- zatwierdzenia planu inwestycyjno-remontowego na 2019 r.;
- zmiany Uchwały nr 17/2019 w sprawie ustalenia limitu przyjęć na I rok studiów w roku akademickim 2019/2020;
- zatwierdzenia Regulaminu Studiów Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie;
- ustalenia programów studiów na kierunkach studiów prowadzonych na Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie;
- wyrażenia zgody na oddanie do odpłatnego używania majątku nieruchomości.

Na posiedzeniu Senatu w dniu 29 maja 2019 r. podjęto uchwały w sprawach:

- uchwalenia Statutu Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie (obowiązującego od dnia 1 października 2019 r.);
- zmian w Statucie Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie;
- zmiany Uchwały nr 26/2018 w sprawie ustalenia kryteriów oceny kierowników jednostek naukowo-dydaktycznych;
- uchwalenia Regulaminu Szkoły Doktorskiej Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie;

- ustalenia zasad i trybu rekrutacji do Szkoły Doktorskiej prowadzonej na Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie na rok akademicki 2019/2020;
- uchwalenia Programu Kształcenia Szkoły Doktorskiej Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie;
- wysokości wynagrodzenia członków Rady Uczelni Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie;
- ustalenia programów studiów na kierunkach studiów prowadzonych na Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie;
- zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 2 PUM w Szczecinie za 2018 r.;
- zatwierdzenia przeznaczenia zysku netto Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 2 PUM w Szczecinie za 2018 r.;
- wyrażenia opinii o zmianie Programu Restrukturyzacji Rozwojowej – Planu Strategicznego Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 2 PUM w Szczecinie na lata 2016-2020;
- zmiany planu finansowo-inwestycyjnego Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 2 PUM w Szczecinie na 2019 rok;
- zatwierdzenia zmiany planu finansowego Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 1 im. prof. Tadeusza Sokołowskiego PUM w Szczecinie na 2018 rok;
- zatwierdzenia zmiany planu inwestycyjnego Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 1 im. prof. Tadeusza Sokołowskiego PUM w Szczecinie na 2018 rok;
- zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 1 im. prof. Tadeusza Sokołowskiego PUM w Szczecinie za 2018 rok;
- zatwierdzenia pokrycia straty netto Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 1 im. prof. Tadeusza Sokołowskiego PUM w Szczecinie za 2018 rok;
- zatwierdzenia planu finansowego Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 1 im. prof. T. Sokołowskiego PUM w Szczecinie na 2019 rok;

- zatwierdzenia planu wydatków inwestycyjnych Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 1 im. prof. T. Sokołowskiego PUM w Szczecinie na 2019 rok;
- zmiany Statutu Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 1 im. prof. T. Sokołowskiego PUM w Szczecinie;
- wyrażenia opinii dotyczącej pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Na posiedzeniu Senatu w dniu 29 maja 2019 r. pozytywnie zaopiniowano:

- kandydatury do nadania tytułu doktora honoris causa Pomorskiego Uniwersytet Medycznego w Szczecinie;
- kandydatury do Polskiej Komisji Akredytacyjnej;
- kandydaturę na członka krajowego Polskiej Akademii Nauk;
- kandydaturę dr n. med. Joanny Manowiec do funkcji kierownika Samodzielnej Pracowni Stomatologii Dziecięcej;
- wystąpienie z wnioskiem o przyznanie nagrody ministra zdrowia dla nauczycieli akademickich. Podjęto uchwały w sprawach:
  - przyjęcia misji Pomorskiego Uniwersytet Medycznego w Szczecinie;
  - wyrażenia zgody na realizację i finansowanie projektu pn. „Zintegrowany rozwój Pomorskiego Uniwersytet Medycznego w Szczecinie”;
- zatwierdzenia sprawozdania finansowego uczelni za 2019 rok po badaniu przez biegłego rewidenta;
- rozliczenia wyniku finansowego za 2018 rok;

- zatwierdzenia planu rzeczowo-finansowego Pomorskiego Uniwersytet Medycznego w Szczecinie na rok 2019.

DB

Teksty uchwał dostępne są na stronie WWW uczelni w zakładce „Dokumenty”.

ZMIANY W STRUKTURZE ORGANIZACYJNEJ JEDNOSTEK NAUKOWO-DYDAKTYCZNYCH PUM W SZCZECINIE

Zarządzeniem nr 33/2019 Rektora PUM z dnia 10 kwietnia 2019 r.:

- wyłączono Zakład Biochemii i Żywienia Człowieka z Katedry Biochemii i Chemii Medycznej;
- przekształcono Zakład Biochemii i Żywienia Człowieka w jednostkę pod nazwą: Katedra i Zakład Żywienia Człowieka i Metabolomiki;
- Katedra i Zakład Żywienia Człowieka i Metabolomiki zlokalizowana będzie na Wydziale Nauk o Zdrowiu.

Zarządzeniem nr 54/2019 Rektora PUM z dnia 23 maja 2019 r. przekształcono Zakład Stomatologii Dziecięcej w Samodzielną Pracownię Stomatologii Dziecięcej.

Zarządzeniem nr 55/2019 Rektora PUM z dnia 24 maja 2019 r. przekształcono Klinikę Hipertensjologii i Chorób Wewnętrznych w Zakład Propedeutyki Chorób Wewnętrznych i Nadciśnienia Tętniczego.

Zarządzeniem nr 63/2019 Rektora PUM z dnia 29 maja 2019 r. na Wydziale Lekarskim z Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim utworzono Samodzielną Pracownię Kardiologii Inwazyjnej.

DB

PIERWSZA RADA UCZELNI

Uroczyste posiedzenie Senatu Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie odbyło się 22 maja 2019 r. w auli Rektoratu przy ul. Rybackiej.

– Dzisiejszy dzień jest wyjątkowy – powiedział, witając gości, prof. Bogusław Machaliński, rektor PUM. – Za chwilę wręczymy akty powołania członkom Rady Uczelni, wybitnym ekspertom spoza uczelni i naukowcom z naszego środowiska. Rada Uczelni to jest nowa jakość i nowe wyzwanie.

Pierwsza Rada Uczelni PUM została wybrana na posiedzeniu Senatu 24 kwietnia 2019 r. na mocy Uchwały nr 27/2019. Liczy siedmiu członków, sześciu powołuje Senat, w tym trzy osoby muszą być spoza wspólnoty uczelni. Ustawowo

w skład Rady wchodzi przewodniczący Parlamentu Studentów.

Członkami Rady Uczelni PUM zostali:

- dr hab. prof. US **Maciej Drzonek** – ekspert w dziedzinie nauk społecznych, specjalista w obszarze promocji oraz PR. Kierownik Zakładu Systemów Politycznych, Instytut Politologii i Europeistyki US;
- dr hab. n. zdr. prof. PUM **Anna Jurczak** – kierownik Zakładu Pielęgniarstwa Specjalistycznego PUM. Reprezentuje Wydział Nauk o Zdrowiu – dyscyplina nauki o zdrowiu;
- prof. dr hab. **Jacek Gronwald** – reprezentant Wydziału Lekarsko-Biotechnologicznego

i Medycyny Laboratoryjnej, dyscyplina nauki medyczne/farmacja;

- mec. **Andrzej Lubiniecki** – radca prawny od 2011 r. Posiada duże doświadczenie w doradzaniu zakładom opieki zdrowotnej, organom administracji samorządowej i rządowej, uczelniom wyższym i przedsiębiorcom;
- **Jakub Pawlik** – przewodniczący Parlamentu Studentów PUM;
- dr hab. inż. prof. US **Alberto Lozano Platonoff** – ekspert w zakresie marketingu i zarządzania, przedstawiciel biznesu regionu zachodniopomorskiego, pracownik naukowy Instytutu Zarządzania i Marketingu Uniwersytetu Szczecińskiego;
- prof. dr hab. **Teresa Starzyńska** – kierownik Katedry i Kliniki Gastroenterologii PUM, reprezentuje Wydział Lekarski z Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim, dyscyplina nauki medyczne.

Przewodniczącym Rady Uczelni został mec. **Andrzej Lubiniecki**. Kadencja Rady trwa półtora roku, do 31 grudnia 2020 r. Do jej najważniejszych zadań należy m.in. opiniowanie projektu Statutu PUM i strategii uczelni, monitorowanie gospodarki finansowej i zarządzania uczelnią, wskazywanie kandydatów na rektora, po zaopiniowaniu przez Senat.

Kolejnym punktem uroczystego posiedzenia Senatu było wręczenie złotych medali, które przyznano pięciu zespołom naukowym na Międzynarodowej Wystawie Własności Intelktualnej, Wynalaz-

ków i Innowacji IPITEX 2019 w Bangkoku. Dyplomy i medale otrzymali:

- kierownik projektu prof. Miłosz Parczewski za opracowanie zestawu interpretacyjnego do optymalizacji leczenia HIV i HCV poprzez zastosowanie wirtualnych algorytmów i kodów QR w aplikacjach mobilnych;
- kierownik projektu: prof. PUM Jolanta Kucharska-Mazur – SCHI-FOUND – laboratoryjne, psychoedukacyjne i informatyczne wsparcie diagnostyki chorób psychicznych na bazie patentu „Metoda wykrywania pierwszego epizodu psychozy, zwłaszcza o charakterze schizofrenicznym – P. 223433 / A method of detecting an initial psychosis episode, particularly one of schizophrenic character – EP 3 060 923;
- kierownik projektu prof. Bogusław Machaliński – Innowacyjny zestaw do pobierania krwi pępowinowej u wcześniaków opracowany na bazie patentu „Zestaw do pobierania krwi pępowinowej – P. 225365 / Kit for cord blood collection – EP 3 171 778”;
- kierownik projektu prof. Miłosz Parczewski – Opracowanie aplikacji mobilnej dotyczącej zdrowia seksualnego, w tym profilaktyki HIV i innych chorób przenoszonych drogą płciową;
- interdyscyplinarny zespół PUM i Akademii Morskiej – kierownik projektu dr n. med. Małgorzata Tomasik (PUM), za prototyp łyżki wyciskowej do jednostronnych braków uzębienia w żuchwie

Prof. PUM Jolanta Kucharska-Mazur, prof. J. Samochowiec

Prof. B. Machaliński, dr M. Tomasiak

oraz prototyp łyżki wyciskowej do jednostronnych braków uzębienia w szczęce.

Od ubiegłego roku – roku jubileuszu PUM – decyzją rektora uczelni na uroczystych posiedzeniach Senatu wręczane są Medale 70-lecia PUM. Na posiedzeniu majowym to wyjątkowe wyróżnienie otrzymało 40 osób, które przepracowały na uczelni 30 lat. Był to wyraz uznania za ich długoletnią

pracę i za zasługi dla uczelni. Do tej pory Medale 70-lecia otrzymało blisko 100 osób.

Zwieńczeniem uroczystego Senatu był koncert Konrada Słoki – na co dzień pracownika Działu Promocji i Informacji.

*Kinga Brandys
rzecznik prasowy
Zdjęcia Foto Praktyka*

PREMIER RP MATEUSZ MORAWIECKI NA PUM

590 mln zł na rozbudowę uczelni i szpitala klinicznego przy ul. Unii Lubelskiej otrzymał Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie – to największe finansowe wsparcie od państwa w historii uczelni.

Prezes Rady Ministrów RP Mateusz Morawiecki 27 czerwca 2019 r. przyjechał specjalnie na uroczyste posiedzenie Senatu PUM. – Zaslugujecie na to, żeby zainwestować w służbę zdrowia właśnie tutaj. Stąd będzie emanowała nauka polska nie tylko na terytorium Rzeczypospolitej, bo będzie to także ważny ośrodek dla całej Europy – powiedział premier. – Chcemy, żeby PUM świadczył najnowocześniejsze, najlepiej sprawdzone usługi dla pacjentów. Zdrowe społeczeństwo jest naszym celem. Tak samo jak zrównoważony rozwój, także poza wielkimi ośrodkami akademickimi. Nauka ma być podstawowym przyczółkiem rozwoju gospodarki polskiej, również na kolejne dekady. Ci, którzy sta-

Premier Mateusz Morawiecki podpisuje uchwałę RM

rają się wdrażać różne pomysły gospodarcze, wiedzą doskonale, że nauka jest w awangardzie rozwoju, a więc inwestowanie w służbę zdrowia, w naukę jest najlepszą inwestycją na przyszłość.

W tym wyjątkowym posiedzeniu Senatu udział wzięli także Łukasz Szumowski, minister zdrowia; Joachim Brudziński, wybrany do Parlamentu Europejskiego; Krzysztof Kozłowski, sekretarz stanu w MSW; posłowie, senatorowie, wojewoda zachodniopomorski, dyrektorzy jednostek, władze uczelni, studenci.

– Od lat mamy ugruntowaną pozycję najlepszej uczelni na Pomorzu Zachodnim – mówił prof. Bogusław Machaliński, rektor PUM. – Od lat jesteśmy także jednym z liderów nauki w Polsce. W ostatnim rankingu „Perspektyw” zajęliśmy trzecie miejsce w efektywności naukowej, zaraz za Uniwersytetem Warszawskim i Uniwersytetem Jagiellońskim, których potencjał kadrowo-infrastrukturalny jest oczywiście nieporównywalny. Jeden z naszych wydziałów ma kategorię A+. To jeden z trzech wydziałów medycznych w Polsce – na 47 – o tak wysokiej parametryzacji. Pomimo takiego potencjału przez lata byliśmy pomijani i marginalizowani. Ale jak pisał Henryk Sienkiewicz, opisując zmagania polskich rycerzy na południowo-wschodnich kresach: „Po ciemnej nocy Bóg dzień czyni i słońcu z morza wstawać każe”. Chciałbym to ekstrapolować na kresy północno-zachodnie. Po latach niedostatku od trzech lat cieszymy się z tego, że rząd Rzeczypospolitej dostrzega nasze starania, nasz potencjał, i zasila nas bardzo znaczącymi inwestycjami. Jednak absolutnie przełomowy, epokowy i rzutujący na kolejne pokolenia projekt inaugurujemy dzisiaj.

Szczególne podziękowania za przyznane pieniądze rektor skierował pod adresem prezesa PiS Jarosława Kaczyńskiego, premiera Mateusza Morawieckiego, ministra Łukasza Szumowskiego oraz, jak mówił, trzech mężów stanu: Joachima Brudzińskiego, Krzysztofa Kozłowskiego i Czesława Hoca.

Premier Mateusz Morawiecki podpisał uchwałę Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. „Rozbudowa wraz z modernizacją PUM i SPSK-1 w zakresie kliniczno-dydaktycznym i medycznych wdrożeń innowacyjnych”, a minister zdrowia Łukasz Szumowski i rektor PUM prof. Bogusław Machaliński podpisali umowę na realizację tego zadania.

– W uniwersyteckim centrum onkologii będą opracowywane nowe terapie i nowe leki – mówił minister zdrowia Łukasz Szumowski. – Inwestu-

Minister Łukasz Szumowski i rektor PUM prof. Bogusław Machaliński

jemy w naukę i poprawiamy jakość służby zdrowia. Jesteśmy blisko granicy z Niemcami. Chcielibyśmy, żeby ten uniwersytet był wizytówką superdobrych praktyk klinicznych, dobrych praktyk badawczych, i jest. Ale bez wsparcia finansowego nie da się robić nauki i nie da się robić dobrej kliniki.

Minister Łukasz Szumowski żartował, że jako osoba związana z Warszawą czuje ukłucie zazdrości, widząc doskonałość naukową PUM.

– Do tej pory co wtorek na Radzie Ministrów czułem życzliwe i mocne zainteresowanie pana ministra Joachima Brudzińskiego, pana premiera, pana ministra Kozłowskiego: co z planem wieloletnim dla PUM – mówił minister zdrowia. – Dziś mogę oddychać pełną piersią, bo to życzliwe zainteresowanie ma swój finał.

Dzięki otrzymanemu wsparciu finansowemu PUM w latach 2019–2025 wybuduje m.in. nowoczesny ośrodek kliniczno-dydaktyczno-badawczy, Centrum Onkologii oraz Oddział Pediatrii i Żywienia, przebuduje i zmodernizuje Oddziały Hematologii i Onkologii Dziecięcej, utworzy Centrum Chirurgii Nowotworów Głowy i Szyi oraz stworzy przykliniczne poradnie specjalistyczne. Za pięć lat przy ul. Unii Lubelskiej powstanie nowoczesny, międzynarodowy ośrodek naukowo-kliniczny, który skróci czas oczekiwania na leczenie i poradę onkologiczną, ułatwi

dostęp do lekarzy specjalistów, poprawi efektywność leczenia i pozwoli na wprowadzenie diagnostyki i terapii zgodne ze światowymi standardami.

Podczas wystąpienia premier Mateusz Morawiecki przypomniał, że Bank Zachodni WBK w okresie, gdy był jego prezesem, umożliwił powstanie Polskiej Bazy Genetycznej Ofiar Totalitaryzmów, w ramach której specjaliści PUM zidentyfikowali wielu polskich bohaterów.

– Głęboko wierząc w to, że jest spójność między państwem i społeczeństwem oraz między przeszłymi i przyszłymi pokoleniami, starałem się w tamtej mojej ówczesnej roli wspierać badania identyfi-

kacyjne tak mocno, jak mogłem – podkreślił premier. – Ta instytucja była pierwszą, która razem z Pomorskim Uniwersytetem Medycznym umożliwiła powstanie Bazy Genetycznej Ofiar Totalitaryzmów i dzięki temu kilkudziesięciu naszych bohaterów z podziemia niepodległościowego po II wojnie światowej, w tym Danuta Siedzikówna „Inka”, Zygmunt Szendzielarz „Łupaszka” czy cichociemny Hieronim Dekutowski „Zapora”, zostało zidentyfikowanych. Ci, którzy mieli być na zawsze zapomniani, zostali zidentyfikowani. W moim odczuciu jest to dbałość o pewien właściwy porządek rzeczy na tym świecie i cieszę się, że Pomorski Uniwersytet Medyczny dołożył wielką cegłę, bo nie cegłówkę, do tego przywrócenia właściwego systemu wartości – mówił Mateusz Morawiecki.

O wielkiej dumie z posiadania tak wyjątkowej bazy mówił także rektor PUM.

Po podpisaniu umowy w podziękowaniu za wsparcie okazane uczelni prof. Bogusław Machaliński wręczył premierowi Morawieckiemu Medal 70-lecia PUM.

Po uroczystym posiedzeniu Senatu premier z osobami towarzyszącymi pojechał do Centrum Symulacji Medycznej PUM – jednego z najnowocześniejszych obiektów tego typu na świecie. Premier zwiedził cztery pomieszczenia z symulatorami: wirtualny pacjent, pokój do laparoskopii, Szpitalny Oddział Ratunkowy i ambulans, po których oprowadzali dr Beata Wudarska, kierownik CSM, i lek. Bartosz Miazgowski. Zakończeniem wizyty była wspólna fotografia.

*Kinga Brandys
rzecznik prasowy
Zdjęcia Foto Praktyka*

ROZBUDOWA PUM

Projekt „Rozbudowa wraz z modernizacją Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie i Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 1 w Szczecinie w zakresie kliniczno-dydaktycznym i medycznych wdrożeń innowacyjnych” w latach 2019–2025 to wieloletni, unikatowy program stawiający na innowacyjność w medycynie. Zakłada wybudowanie przy szpitalu PUM SPSK-1

przy Unii Lubelskiej, za obecnym parkingiem, Centrum Medycyny Translacyjnej i Collegium Pharmaceuticum o pow. ponad 56 tys. m². Na terenie szpitala powstanie Oddział Onkologii, Immunologii i Radioterapii Nowotworów, co pozwoli na utworzenie nowoczesnego uniwersyteckiego Centrum Onkologii. Dzięki przebudowie i modernizacji istniejących Oddziałów Onkologii i Hematologii Dziecięcej

mali pacjenci będą leczeni zgodnie z najwyższymi standardami z pełnym dostępem do nowoczesnych technologii i spersonalizowanej terapii. Do budynku zlokalizowanego przy ul. Unii Lubelskiej dobudowany zostanie Oddział Pediatrii i Żywienia o zasięgu ponadregionalnym. Oddziały Neurochirurgii, Otolaryngologii i Chirurgii Szcękowo-Twarzowej po modernizacji utworzą ponadregionalne Centrum Chirurgii Nowotworów Głowy i Szyi. Kompleks istniejących poradni specjalistycznych zostanie rozbudowany, a to znacząco zwiększy dostęp

do specjalistycznej opieki ambulatoryjnej i skróci czas oczekiwania na wizytę do lekarza specjalisty. W środkowej części szpitala powstanie Centralna Sterylizatornia.

Program pozwoli stworzyć na Pomorzu Zachodnim silny ośrodek badawczo-kliniczny na najwyższym światowym poziomie.

*Kinga Brandys
rzecznik prasowy
Wizualizacja archiwum PUM*

NOMINACJE PROFESORSKIE

PROF. DR HAB. N. MED. MARIA GIŻEWSKA

KLINIKA PEDIATRII, ENDOKRYNOLOGII, DIABETOLOGII, CHORÓB METABOLICZNYCH I KARDIOLOGII WIEKU ROZWOJOWEGO

5 LUTEGO 2019 R.

Profesor Maria Giżewska jest absolwentką Wydziału Lekarskiego Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie (rocznik 1985). Po ukończeniu studiów pracowała jako asystent stażysta w Zakładzie Biochemii PAM, a w latach 1987–1989 w Zakładzie Prope-deutyki Pediatrii PAM. Od 1989 r. do chwili obecnej jest zatrudniona w II Klinice Pediatrii PAM, po zmianie nazwy Klinika Pediatrii, Endokrynologii, Diabetologii, Chorób Metabolicznych i Kardiologii Wieku Rozwojowego PUM. W strukturach akademickich pełniła funkcje asystenta, adiunkta, starszego wykładowcy i profesora nadzwyczajnego PUM. W strukturach SPSK-1 PUM pracowała jako asystent, kolejno zastępca ordynatora kliniki, od 2011 r. do chwili obecnej – zastępca lekarza kierującego oddziałem. Od 25 lat jest koordynatorem pracy Poradni Chorób Metabolicznych SPSK-1 PUM w zakresie opieki nad ponad 300 pacjentami (dziećmi i dorosłymi, w tym kobietami ciężarnymi) z wrodzonymi wadami metabolizmu.

W roku 1995 r. na podstawie pracy „Analiza wyników leczenia ostrej białaczki limfoblastycznej u dzieci leczonych w Katedrze Chorób Dzieci PAM w Szczecinie w latach 1984–1994” uzyskała stopień doktora nauk medycznych, a w 2009 r., obroniwszy rozprawę habilitacyjną pt. „Fenyloketonuria: wybrane aspekty genetyczne i następstwa hiperfenyloalaninemii”, otrzymała stopień doktora habilitowanego nauk medycznych. Specjalizację I i II stopnia w dziedzinie pediatrii uzyskała w 1990 i 1993 r., w dziedzinie pediatrii metabolicznej – w roku 2014. Jest konsultantem wojewódzkim

w dziedzinie pediatrii metabolicznej. Aktywnie działa na rzecz uczelni, w tym m.in. jako pełnomocnik rektora ds. współpracy międzynarodowej oraz członek komisji uczelnianych i wewnątrzwydziałowych. Była członkiem Senatu PAM.

Jej główne zainteresowania naukowe dotyczą wczesnej diagnostyki i leczenia chorób rzadkich, w tym wrodzonych wad metabolizmu, schorzeń endokrynologicznych, wrodzonych wad rozwojowych oraz zagadnień ogólnopediatrycznych. Jest autorem i współautorem

ponad 100 krajowych i zagranicznych publikacji naukowych oraz rozdziałów w krajowych i zagranicznych podręcznikach o łącznym IF 124 pkt, liczbie cytowań 530 i indeksie Hirscha 13. Była współwykonawcą i kierownikiem projektów naukowych KBN, jest także recenzentem licznych czasopism naukowych, w tym sześciu z listy filadelfijskiej.

Na PUM i w SPSK-1 PUM w Szczecinie realizuje transgraniczne polsko-niemieckie projekty naukowe współfinansowane w ramach programów Interreg IVA i VA ze środków Unii Europejskiej. Współpracuje ta obejmuje wczesną diagnostykę i leczenie noworodków z chorobami rzadkimi, w tym wrodzonymi wadami metabolizmu, schorzeniami endokrynologicznymi, a ostatnio też wrodzonymi zaburzeniami odporności. Stworzyła pierwszy w Polsce i jeden z nielicznych w Europie ośrodków badań przesiewowych noworodków w kierunku ciężkich złożonych niedoborów odporności (SCID), w którym codziennie badanych jest ok. 200 polskich i niemieckich noworodków z woj. zachodniopomorskiego, Meklemburgii/Pomorza Przedniego oraz Brandenburgii.

Jest członkiem wielu krajowych i międzynarodowych towarzystw naukowych, w tym wiceprzewodniczącą Komitetu Naukowego Europejskiego Towarzystwa Fenylketonurii (ESPKU) oraz wiceprzewodniczącą Polskiego Towarzystwa Fenylketonurii. Jest członkiem grupy międzynarodowych ekspertów, która opracowała pierwsze Europejskie Standardy Rozpoznawania i Leczenia Fenylketonurii. Była wykładowcą na wielu krajowych i zagranicznych sympozjach, konferencjach oraz kursach naukowych, m.in. na Metabolic University w Denver, USA, oraz Excellence in Pediatrics Institute. Kilkakrotnie organizowała polskie i zagraniczne sympozja i kongresy naukowe, w tym wielokrotnie spotkania ESPKU oraz Eastern European Metabolic Academy, ostatnio Sympozjum Krajów Bałtyckich „Inborn errors of metabolism: new insights into the pathogenesis, diagnosis and treatment” w Rostoku. Odebrała wiele staży zagranicznych, w tym w Kanadzie, Danii, Włoszech, a także w Japonii jako sty-

pendystka Japan International Cooperation Agency (JICA). Jest szczególnie zaangażowana w organizację na poziomie europejskim, krajowym i lokalnym opieki nad chorymi z fenylketonurią. Otrzymała liczne nagrody i odznaczenia, m.in. przyznawaną przez pacjentów nagrodę „Anioł Medycyny” Fundacji Anioły Farmacji i Anioły Medycyny, kilkakrotnie Nagrody Towarzystwa Przyjaciół Dzieci za działalność na rzecz Zachodniopomorskiego Koła Pomocy Chorym na Fenylketonurię, a także Srebrny Krzyż Zasługi, medal z okazji 65-lecia SPSK-1 PUM w Szczecinie, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Srebrną Odznakę Honorową Gryfa Zachodniopomorskiego oraz medal „Za zasługi dla PAM”. Jest również laureatką wielu nagród naukowych i dydaktycznych rektora PAM/PUM.

Maż Jerzy i córka Kaja są lekarzami. W wolnych chwilach lubi spotkania z przyjaciółmi i podróże, te ostatnie najchętniej w towarzystwie ukochanych wnuczek Feluni i Celinki.

(red.)

PROF. DR HAB. N. ZDR. ANNA LUBKOWSKA

ZAKŁAD DIAGNOSTYKI FUNKCJONALNEJ I MEDYCYNY FIZYKALNEJ

17 KWIETNIA 2019 R.

Profesor Anna Lubkowska ukończyła studia magisterskie na Uniwersytecie Szczecińskim na kierunku biologia oraz na kierunku wychowanie fizyczne, a także studia licencjackie z fizjoterapii w Zachodniopomorskiej Szkole Biznesu w Szczecinie. Pracowała początkowo w Katedrze Fizjologii na Uniwersytecie Szczecińskim, a następnie w Katedrze Biochemii i Chemii Medycznej Pomorskiej Akademii Medycznej. Obecnie jest kierownikiem Zakładu Diagnostyki Funkcjonalnej i Medycyny Fizykalnej PUM.

W roku 2005, ukończywszy Studium Doktoranckie PUM, uzyskała stopień doktora nauk medycznych w zakresie biologii medycznej na podstawie pracy „Interakcje fluoru z glinem w organizmie

szczura ze szczególnym uwzględnieniem struktur ośrodkowego układu nerwowego”. W roku 2013 otrzymała stopień doktora habilitowanego nauk o zdrowiu na podstawie monotematycznego cyklu publikacji nt. „Wpływ temperatur kriogenicznych stosowanych w zabiegach kriostymulacji ogólnoustrojowej na wybrane wskaźniki fizjologiczne i biochemiczne u osób zdrowych”.

Działalność naukowa prof. Anny Lubkowskiej dotyczy fizjologii wysiłku fizycznego i treningu sportowego, a szczególnie zmian biochemicznych i funkcji fizjologicznych organizmu pod wpływem wysiłku fizycznego i treningu oraz tolerancji wysiłkowej, zagadnień istotnych dla wspomagania treningu sportowego i odnowy bio-

Foto Krzysztof Sitkowski/KPRP

logicznej w sporcie. Zajmuje się badaniem mechanizmów termoregulacji oraz zmian metabolicznych pod wpływem ogólnoustrojowego działania skrajnie niskich temperatur stosowanych ogólnoustrojowo w medycynie i rehabilitacji, a także zastosowaniem termowizji w medycynie, rehabilitacji i sporcie oraz analizą wpływu procesu starzenia się na organizm. Tematyka ostatnich badań związana jest z analizą skutków oddziaływania bodźców fizykalnych stosowanych w fizjoterapii oraz poszukiwaniem możliwości obiektywizacji oceny efektów terapeutycznych.

Za swoje najważniejsze osiągnięcia w pracy naukowej uważa wkład w poznanie mechanizmów oddziaływania zimna na organizm, ze szczególnym uwzględnieniem ogólnoustrojowego zastosowania temperatur w zakresie poniżej -100°C . Uczestniczyła

czynnie we wdrożeniu do użytkowania komory kriogenicznej w systemie otwartym na potrzeby przygotowania i uczestnictwa reprezentacji Polski w piłce nożnej podczas mistrzostw Europy Euro 2016 we Francji.

Realizuje na uczelni projekty badawcze Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Narodowego Centrum Nauki oraz w ramach uczelnianego Funduszu Stymulacji Nauki i Inkubatora Innowacyjności + jako kierownik projektu i wykonawca, jest także opiekunem naukowym czterech projektów badawczych

w ramach programu „Młody badacz”. Jako pomysłodawca, wnioskodawca i kierownik realizacji tworzy Centrum Badań nad oddziaływaniem Temperatur Kriogenicznych na Organizm Człowieka. Jest promotorem w trzech zakończonych i trzech otwartych przewodach doktorskich, recenzentem w wielu czasopismach naukowych polskich i zagranicznych.

Angażuje się w działalność organizacyjną na uczelni, m.in. jako dyrektor Szkoły Doktorskiej PUM, kierownik Studium Doktoranckiego WNoZ, pełnomocnik dziekana WNoZ ds. kierunku fizjoterapia, członek komisji senackiej i komisji uczelnianych, a także bierze czynny udział w pracach popularyzujących naukę jako członek władz Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika.

(red.)

ZACHODNIOPOMORSKI NOBEL DLA PROF. JERZEGO SAMOCHOWCA

Laureatem tegorocznej edycji konkursu „Zachodniopomorski Nobel” w dziedzinie medycyny został prof. Jerzy Samochowiec, kierownik Katedry Psychiatrii PUM. Konkurs organizowany jest przez Zachodniopomorski Klub Liderów Nauki od 2000 r. i ma za zadanie promowanie naukowców naszego regionu i ich osiągnięć. Nagradzane prace reprezentują wysoki poziom, są wdrożone, opatentowane lub opublikowane w czasopismach z listy filadelfijskiej.

– Zachodniopomorskie Nobele od początku były pomyślane jako maksymalnie sprawiedliwa, sparametryzowana wycena osiągnięć w nauce – mówi prof. Jan Lubiński, pomysłodawca i organizator konkursu. – Polityka ani sympatia nie mają tu żadnego znaczenia, liczy się tylko twarda kalkulacja parametrów rozpropagowanych na świecie. Według tych zasad funkcjonujemy i mam nadzieję, że ten kierunek utrzymamy, bo jest to po prostu sprawiedliwa ocena.

Laureatami Zachodniopomorskich Nobli za rok 2018 są:

- w dziedzinie nauk humanistycznych dr hab. Radosław Ptaszyński z Zakładu Historii XIX i XX w. Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Szczecińskiego;

- w dziedzinie nauk podstawowych prof. dr hab. inż. Sławomir M. Kaczmarek z Instytutu Fizyki Wydziału Inżynierii Mechanicznej i Mechatroniki Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie;

- w dziedzinie nauk technicznych dr hab. inż. Karol Fijałkowski z Wydziału Biotechnologii i Hodowli Zwierząt Katedry Immunologii, Mikrobiologii i Chemii Fizjologicznej Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie;

- w dziedzinie nauk ekonomicznych dr inż. Jarosław Wątróbski z Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego;

- w dziedzinie nauk rolniczych dr inż. Małgorzata Mizielińska z Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa, Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie;

- w dziedzinie nauk o morzu zespół pod kierunkiem dr. Dominika Zawadzkiego, mgr inż. Łukasz Maciąg, prof. dr hab. Ryszard Kotliński – profesor senior, z Wydziału Nauk o Ziemi, Zakładu Geologii Morza Uniwersytetu Szczecińskiego oraz dr hab. inż. Rafał Wróbel prof. ZUT z Instytutu Technologii Chemicznej Nieorganicznej i Inżynierii Środowiska Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie;

- w dziedzinie nauk medycznych prof. dr hab. n. med. Jerzy Samochovec, kierownik Katedry i Kliniki Psychiatrii Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie za opracowanie metody skringingu stanu wysokiego ryzyka psychozy i współudział w opracowaniu metody wykrywania stanów psychozy o charakterze schizofrenii.

Wynalazek prof. Samochowca pozwala na przeprowadzenie testów skringingowych (wraz z zaadaptowanymi testami psychologicznymi) i na wydzielenie grupy osób z wysokim ryzykiem psychozy (UHR).

Badania pokazują, że około 1% ludzi zachoruje na schizofrenię (w Polsce to 400 tys.), a 3% na chorobę afektywną dwubiegunową, zaś statystycznie co czwarta osoba przeżyje w swoim życiu kryzys prowadzący do jakiegoś zaburzenia psychicznego. Dlatego zwłaszcza w przypadku osób w młodym wieku, 16–25 lat, umiejętność postawienia wczesnej diagnozy czy wyróżnienie grupy wysokiego ryzyka psychozy ma znaczenie podstawowe.

Okazuje się, że przed psychozą następuje wzrost we krwi obwodowej czynników wpływających na przemieszczanie się komórek macierzystych z ich nisz (sfingozyny 5 fosforanu, czynników dopełniacza etc.). Zatem tak jak jesteśmy w stanie zmierzyć markery stanu zapalnego, tak i w tym wypadku opracowanym testem można zbadać wzrost markerów, które mogą świadczyć o predyspozycji do choroby. Pomaga to odróżnić poważną chorobę psychiczną od kryzysu psychologicznego, co ma kluczowe znaczenie dla wczesnego wdrożenia leczenia i uniknięcia powikłań.

Profesor Jerzy Samochowiec jest psychiatrą i psychoterapeutą, kierownikiem Katedry i Kliniki Psychiatrii PUM w Szczecinie. Jego główne zainteresowania naukowe to: genetyka uzależnień, depresji, zaburzeń lękowych, ADHD, farmakogenetyka schizofrenii, psychobiota. Opublikował przeszło 300 prac oryginalnych, poglądowych w języku polskim, angielskim i niemieckim (wskaźnik Hirscha wynosi 27, liczba cytowań ponad 2800, IF = 350). Jest członkiem Komitetów Redakcyjnych wielu wydawnictw, redaktorem naczelnym czasopisma „Archives of Psychiatry and Psychotherapy”. W latach 2009–2013 był w Zarządzie Europejskiego Towarzystwa Badań nad Alkoholizmem (European Society for Biological Research on Alcoholism – ESBRA), w latach 2014–2019 – w Zarządzie Głównym Europejskiego Towarzystwa Psychiatrycznego (European Psychiatric Association, EPA). Aktualnie jest wiceprzewodniczącym Komitetu Sterującego Psychiatrycznymi Towarzystwami EPA, prezesem

elektem Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego i prorektorem ds. nauki PUM drugą kadencję.

Profesor Jerzy Samochowiec jest żonaty, ma jedno dziecko. Jego hobby są narty, piłka nożna, tango i poznawanie świata.

(red.)

Zdjęcia Kinga Brandys

PROFESOROWIE PUM CZŁONKAMI RADY AGENCJI BADAŃ MEDYCZNYCH

Profesor Bogusław Machaliński, rektor PUM, i prof. PUM Jerzy Sieńko z Kliniki Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej PUM zostali powołani do powstałej Rady Agencji Badań Medycznych.

Rada Agencji Badań Medycznych liczy 16 członków, których kadencja trwa sześć lat. Agencja ma wspierać rozwój badań w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz technologii medycznych, w tym m.in. niekomercyjnych badań klinicznych produktów leczniczych oraz wyrobów medycznych,

badań procesów leczniczych, a także badań i interwencji epidemiologicznych, analiz i modelowania dużych publicznych zbiorów danych w ochronie zdrowia oraz badań dotyczących zarządzania, rozwoju i optymalizacji systemu ochrony zdrowia.

Na początku RABM wesprze projekty z obszaru onkologii, kardiologii i hematologii dziecięcej, a wkrótce także badania z zakresu chorób rzadkich.

(red.)

MEDAL 100-LECIA DLA REKTORA PUM

Rektor Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie prof. Bogusław Machaliński otrzymał odznakę okolicznościową „Medal 100-lecia Odzyskania Niepodległości” przyznaną przez premiera RP Mateusza Morawieckiego. Taką odznakę, którą wręczył minister zdrowia Łukasz Szumowski, otrzymało 17 osób w Polsce najbardziej zasłużonych dla ochrony zdrowia.

– Medal to wyraz wdzięczności i symbol podziękowania za wkład osób odznaczonych w tworzenie Polski, poczynając od pracy na polu naukowym, zawodowym, klinicznym i społecznym – mówił minister zdrowia Łukasz Szumowski.

Medale 100-lecia Odzyskania Niepodległości otrzymały osoby związane z medycyną, które przyczyniają się do rozwoju ochrony zdrowia m.in. poprzez pracę naukowo-badawczą, wprowadzanie innowacji w metodach diagnostycznych, terapeutycznych, rehabilitacyjnych czy usprawnianie metod pracy w jednostkach ochrony zdrowia. Profesor Bogusław Machaliński jest kierownikiem Katedry Fizjopatologii i Zakładu Patologii Ogólnej PUM. Twórca Oddziału Transplantacji Szpiku w Klinice

Hematologii PUM, gdzie jest lekarzem kierującym. Promotor przewodów doktorskich i kierownik kilkunastu grantów badawczych. Autor kilkuset publikacji naukowych.

Odznakę „Medal 100-lecia Odzyskania Niepodległości” ustanowiono dla uczczenia 100-lecia odzyskania niepodległości oraz na pamiątkę odrodzenia Państwa Polskiego. Ma kształt prostokąta i jest posrebrzana. Na awersie

znajduje się wizerunek orła białego w koronie na głowie zwróconej w prawo, z rozwiniętymi skrzydłami, z dziobem i szponami, wokół którego umieszczono wizerunki Wojciecha Korfańskiego, Ignacego Jana Paderewskiego, Wincentego Witosa, Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Daszyńskiego oraz Józefa Hallera, a w dolnej, lewej części napis: „100-lecie Odzyskania Niepodległości”. Na rewersie w górnej części znajduje się napis: „To, co zdołały pokolenia tamte, dlaczego byście temu nie mogli podołać i wy?”, a w dolnej części widnieje wizerunek Legionów Polskich.

*Kinga Brandys
rzecznik prasowy*

Zdjęcie: źródło Ministerstwo Zdrowia

PUNKTACJA JEDNOSTEK PUM NA PODSTAWIE ALGORYTMU ZA LATA 2016–2018

Coroczną tradycją Działu Nauki i Współpracy z Zagranicą jest prezentowanie wykazu punktów uzyskanych przez jednostki naukowo-dydaktyczne Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie w ramach algorytmu oceny działalności naukowej. Algorytm jest narzędziem umożliwiającym określenie wysokości dotacji na utrzymanie potencjału badawczego w ramach działalności statutowej dla poszczególnych jednostek na dany rok. W tym roku, w związku z wejściem w życie Ustawy 2.0, dotacja statutowa stała się częścią subwencji przekazywanej uczelni, a nie poszczególnym wydziałom. Ponadto subwencja zawiera w sobie zarówno komponent dydaktyczny, jak i naukowy, a więc otrzymujemy ją w jednej kwocie. W gestii władz uczelni leży natomiast dokonanie wewnętrznego podziału na oba strumienie finansowe, gdyż ustawa daje jednostkom autonomię co do kształtowania swojej polityki finansowej.

Po raz kolejny procedura algorytmowa została przeprowadzona za pomocą systemu informatycznego, tj. Systemu Działu Nauki, stworzonego z inicjatywy DNiWZ celem usprawnienia obsługi badań statutowych na PUM. Mamy nadzieję, iż system stał się pomocnym narzędziem i stanowi ułatwienie dla jednostek w stosunku do poprzedniego modelu ręcznego rozliczania dorobku naukowego.

Równocześnie informujemy, iż od przyszłego roku kalendarzowego formuła dotowania działalności

statutowej jednostek będzie wymagała zmian celem dostosowania jej do nowych wymogów oraz strategii władz uczelni. Z uwagi na zbliżającą się w roku 2021 ewaluację działalności naukowej, konieczne jest zintensyfikowanie prac badawczych o jak najwyższym poziomie naukowym. W myśl nowych przepisów ewaluacja dokonywana będzie w ramach poszczególnych dyscyplin, a nie wydziałów. Do oceny poziomu naukowego dyscypliny każdy pracownik, który złożył oświadczenie o prowadzeniu działalności naukowej, będzie musiał przedstawić swój dorobek za lata 2017–2020. Pod uwagę brane będą publikacje poszczególnych osób, a nie globalnie wszystkich pracowników. Ponadto dorobek naukowców dużo publikujących będzie limitowany i nie będzie mógł zastąpić dorobku osób niepublikujących. Oznacza to, iż na pożądaną kategorię dyscypliny zapracować muszą wszyscy, którzy zadeklarowali prowadzenie działalności naukowej w tejże dyscyplinie.

W zaprezentowanym zestawieniu tabelarycznym zamieszczono liczbę punktów uzyskanych przez jednostki organizacyjne poszczególnych wydziałów PUM. Dla każdej jednostki, oprócz punktacji całkowitej, podano także liczbę etatów nauczycieli akademickich, według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. Pozwoliło to na wyznaczenie wskaźnika efektywności naukowej, tj. liczby punktów wypracowanych w jednostce przez jednego nauczyciela akademickiego.

Lp.	Jednostka	Kod jednostki	Liczba punktów w latach 2016–2018	Udział w punktacji wydziału (%)	Liczba etatów naucz. akad.	Efektywność
WYDZIAŁ LEKARSKI Z ODDZIAŁEM NAUCZANIA W JĘZYKU ANGIELSKIM						
1	Zakład Biochemii	WLA-130	3 588,75	13,83	8,00	448,59
2	Katedra i Zakład Fizjologii	WLA-133	2 487,51	9,59	8,00	310,94
3	Zakład Farmakologii Doświadczalnej i Klinicznej	WLA-127	1 724,00	6,65	4,00	431,00
4	Klinika Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych	WLA-177	1 477,25	5,69	16,50	89,53
5	Zakład Patologii Ogólnej	WLA-173	1 412,00	5,44	6,88	205,23
6	Katedra i Klinika Gastroenterologii	WLA-107	1 089,25	4,20	7,50	145,23
7	Katedra i Zakład Patomorfologii	WLA-125	953,00	3,67	5,50	173,27
8	Katedra i Zakład Histologii i Embriologii	WLA-167	912,88	3,52	6,75	135,24
9	Zakład Medycyny Laboratoryjnej	WLA-134	855,00	3,30	5,50	155,45
10	II Katedra i Klinika Okulistyki	WLA-144	838,25	3,23	4,00	209,56
11	Klinika Kardiologii	WLA-112	823,13	3,17	8,50	96,84
12	Klinika Ginekologii Operacyjnej i Onkologii Ginekologicznej Dorosłych i Dziewcząt	WLA-119	701,75	2,70	4,75	147,74
13	Zakład Farmakokinetyki i Terapii Monitorowanej	WLA-129	657,50	2,53	3,00	219,17
14	Klinika Chirurgii Ogólnej i Chirurgii Ręki	WLA-101	648,00	2,50	2,75	235,64
15	Zakład Biochemii Klinicznej i Molekularnej	WLA-111	628,50	2,42	6,00	104,75
16	Klinika Chorób Zakaźnych, Tropikalnych i Nabytych Niedoborów Immunologicznych	WLA-163	616,50	2,38	3,50	176,14
17	Klinika Pediatrii, Endokrynologii, Diabetologii, Chorób Metabolicznych i Kardiologii Wieku Rozwojowego	WLA-123	549,62	2,12	2,75	199,86
18	Klinika Hipertensjologii i Chorób Wewnętrznych	WLA-147	539,00	2,08	4,25	126,82
19	Klinika Anestezjologii, Intensywnej Terapii i Ostrych Zatruc	WLA-148	455,25	1,75	3,50	130,07

Lp.	Jednostka	Kod jednostki	Liczba punktów w latach 2016-2018	Udział w punktacji wydziału (%)	Liczba etatów naucz. akad.	Efektywność
20	Klinika Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej	WLA-102	449,25	1,73	5,50	81,68
21	I Katedra i Klinika Okulistyki	WLA-143	417,00	1,61	2,50	166,80
22	Zakład Chemii Medycznej	WLA-140	413,75	1,59	7,75	53,39
23	Klinika Chirurgii Naczyniowej, Ogólnej i Angiologii	WLA-103	367,50	1,42	6,50	56,54
24	Zakład Toksykologii Klinicznej i Sądowej	WLA-146	361,50	1,39	3,50	103,29
25	Zakład Genetyki Sądowej	WLA-171	346,50	1,34	2,25	154,00
26	Zakład Diagnostyki Obrazowej i Radiologii Interwencyjnej	WLA-115	323,85	1,25	3,75	86,36
27	Katedra i Klinika Urologii i Onkologii Urologicznej	WLA-104	312,00	1,20	3,00	104,00
28	Zakład Higieny i Epidemiologii	WLA-114	303,00	1,17	3,00	101,00
29	Klinika Anestezjologii i Intensywnej Terapii	WLA-149	289,50	1,12	3,50	82,71
30	Klinika Chorób Zakaźnych, Hepatologii i Transplantacji Wątroby	WLA-162	206,00	0,79	5,00	41,20
31	Klinika Chirurgii Klatki Piersiowej i Transplantacji	WLA-152	180,00	0,69	4,50	40,00
32	Zakład Diagnostyki Immunologicznej	WLA-136	174,00	0,67	5,00	34,80
33	Klinika Pediatrii, Hemato-Onkologii i Gastroenterologii Dziecięcej	WLA-122	169,38	0,65	10,25	16,52
34	Klinika Endokrynologii, Chorób Metabolicznych i Chorób Wewnętrznych	WLA-106	136,13	0,52	7,00	19,45
35	Zakład Alergologii Klinicznej	WLA-151	133,00	0,51	2,25	59,11
36	Katedra i Klinika Chirurgii Dziecięcej, Onkologicznej, Urologii i Chirurgii Ręki	WLA-109	114,75	0,44	3,75	30,60
37	Klinika Chirurgii Ogólnej, Małoinwazyjnej i Gastroenterologicznej	WLA-108	59,50	0,23	4,75	12,53
38	Katedra i Klinika Neonatologii	WLA-138	59,00	0,23	2,38	24,79
39	Zakład Mikrobiologii Lekarskiej	WLA-135	51,75	0,20	2,00	25,88
40	Samodzielna Pracownia Medycyny Rodzinnej	WLA-110	47,50	0,18	4,50	10,56
41	Samodzielna Pracownia Propedeutyki Chorób Dzieci	WLA-124	43,75	0,17	6,63	6,60
42	Klinika Pediatrii, Nefrologii Dziecięcej, Dializoterapii i Leczenia Ostrego Zatrucia	WLA-131	28,00	0,11	3,00	9,33
WYDZIAŁ LEKARSKO-STOMATOLOGICZNY						
1	Klinika Położnictwa i Ginekologii	WLS-218	551,50	8,62	5,50	100,27
2	Katedra i Zakład Stomatologii Zachowawczej i Endodoncji	WLS-262	499,50	7,81	15,25	32,75
3	Zakład Chirurgii Stomatologicznej	WLS-261	498,00	7,79	6,50	76,62
4	Klinika Reumatologii, Chorób Wewnętrznych i Geriatrii	WLS-209	492,50	7,70	4,00	123,13
5	Katedra i Zakład Protetyki Stomatologicznej	WLS-274	477,25	7,46	11,88	40,17
6	Katedra i Klinika Neurologii	WLS-236	431,00	6,74	5,58	77,24
7	Samodzielna Pracownia Propedeutyki, Fizykodiagnostyki i Fizjoterapii Stomatologicznej	WLS-270	431,00	6,74	2,50	172,40
8	Katedra i Zakład Stomatologii Zachowawczej Przedklinicznej i Endodoncji Przedklinicznej	WLS-265	421,25	6,59	3,50	120,36
9	Zakład Stomatologii Zintegrowanej	WLS-275	409,50	6,40	6,50	63,00
10	Samodzielna Pracownia Promocji Zdrowia	WLS-212	403,88	6,31	2,00	201,94
11	Klinika Patologii Noworodka	WLS-237	307,10	4,80	3,50	87,74
12	Zakład Periodontologii	WLS-264	306,00	4,78	5,50	55,64
13	Katedra i Zakład Anatomii Prawidłowej i Klinicznej	WLS-271	250,50	3,92	9,00	27,83
14	Zakład Ortodoncji	WLS-269	217,50	3,40	7,50	29,00
15	Zakład Radiologii Zabiegowej	WLS-204	205,00	3,20	1,75	117,14
16	Klinika Otolaryngologii Dorosłych i Dzieci i Onkologii Laryngologicznej	WLS-247	144,50	2,26	4,25	34,00
17	Zakład Stomatologii Dziecięcej	WLS-263	124,50	1,95	7,00	17,79
18	Klinika Neurochirurgii i Neurochirurgii Dziecięcej	WLS-246	99,00	1,55	2,50	39,60
19	Zakład Radiologii Ogólnej i Stomatologicznej	WLS-276	87,50	1,37	2,00	43,75
20	Klinika Chirurgii Plastycznej, Endokrynologicznej i Ogólnej	WLS-217	39,50	0,62	2,25	17,56
WYDZIAŁ LEKARSKO-BIOTECHNOLOGICZNY I MEDYCYN LABORATORYJNEJ						
1	Zakład Genetyki i Patomorfologii	WLBiML-426	3 750,88	40,77	11,00	340,99
2	Samodzielna Pracownia Biologii Molekularnej i Diagnostyki Genetycznej	WLBiML-401	1 651,00	17,95	1,00	1 651,00
3	Katedra i Zakład Biologii i Parazytologii Medycznej	WLBiML-431	964,00	10,48	3,00	321,33
4	Samodzielna Pracownia Botaniki Farmaceutycznej	WLBiML-430	852,00	9,26	1,00	852,00
5	Zakład Analityki Medycznej	WLBiML-465	612,00	6,65	4,00	153,00
6	Zakład Historii Medycyny i Etyki Lekarskiej	WLBiML-435	326,00	3,54	5,25	62,10
7	Klinika Onkologii i Chemioterapii	WLBiML-402	324,35	3,53	1,63	198,99
8	Klinika Hematologii i Transplantologii	WLBiML-408	179,25	1,95	4,25	42,18
9	Samodzielna Pracownia Onkologii Klinicznej	WLBiML-418	148,63	1,62	1,00	148,63
10	Samodzielna Pracownia Informatyki Medycznej i Badań Jakości Kształcenia	WLBiML-439	137,50	1,49	2,25	61,11
11	Zakład Medycyny Nuklearnej	WLBiML-416	126,00	1,37	2,50	50,40
12	Zakład Fizyki Medycznej	WLBiML-432	90,75	0,99	2,50	36,30
13	Oddział Kliniczny Onkologii, Chemioterapii i Immunoterapii Nowotworów	WLBiML-403	36,75	0,40	1,00	36,75
WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU						
1	Zakład Biochemii i Żywności Człowieka	WNoZ-330	2 298,25	14,85	10,25	224,22
2	Klinika Psychiatrii	WNoZ-312	1 724,63	11,14	11,75	146,78
3	Zakład Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego	WNoZ-303	1 017,15	6,57	10,25	99,23
4	Zakład Rehabilitacji Medycznej i Fizjoterapii Klinicznej	WNoZ-321	916,25	5,92	9,50	96,45
5	Zakład Pielęgniarstwa	WNoZ-302	830,25	5,36	10,00	83,03
6	Zakład Biologii Medycznej	WNoZ-314	678,50	4,38	3,50	193,86
7	Zakład Histologii i Biologii Rozwoju	WNoZ-322	661,75	4,27	3,13	211,42
8	Zakład Epidemiologii i Zarządzania	WNoZ-304	612,25	3,96	3,00	204,08
9	Zakład Pielęgniarstwa Specjalistycznego	WNoZ-339	581,00	3,75	6,00	96,83
10	Klinika Ortopedii, Traumatologii i Onkologii Narządu Ruchu	WNoZ-344	560,75	3,62	6,00	93,46
11	Zakład Nauk Humanistycznych w Medycynie	WNoZ-366	535,00	3,46	4,00	133,75
12	Zakład Diagnostyki Funkcjonalnej i Medycyny Fizykalnej	WNoZ-318	443,60	2,87	4,50	98,58
13	Samodzielna Pracownia Antropogenetyki i Gerontobiologii	WNoZ-307	439,00	2,84	1,00	439,00
14	Samodzielna Pracownia Medycyny Translacyjnej	WNoZ-340	421,50	2,72	1,50	281,00
15	Klinika Ginekologii, Endokrynologii i Onkologii Ginekologicznej	WNoZ-328	419,25	2,71	5,75	72,91

Lp.	Jednostka	Kod jednostki	Liczba punktów w latach 2016-2018	Udział w punktacji wydziału (%)	Liczba etatów naucz. akad.	Efektywność
16	Klinika Pediatrii, Gastrologii i Reumatologii Dziecięcej	WNoZ-319	341,13	2,20	1,75	194,93
17	Zakład Rehabilitacji Narządu Ruchu	WNoZ-329	283,75	1,83	5,50	51,59
18	Katedra i Zakład Chemii Kosmetycznej i Farmaceutycznej	WNoZ-326	277,25	1,79	4,63	59,88
19	Zakład Farmakologii Ogólnej i Farmakoekonomiki	WNoZ-305	255,00	1,65	2,50	102,00
20	Samodzielna Pracownia Kształcenia Lekarza Rodzinnego	WNoZ-306	228,64	1,48	1,00	228,64
21	Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej	WNoZ-331	224,00	1,45	5,00	44,80
22	Zakład Położnictwa i Patologii Ciąży	WNoZ-313	200,55	1,30	2,50	80,22
23	Klinika Diabetologii i Chorób Wewnętrznych	WNoZ-323	200,25	1,29	5,50	36,41
24	Zakład Dermatologii Estetycznej	WNoZ-325	183,25	1,18	5,00	36,65
25	Zakład Prawa Medycznego	WNoZ-317	159,50	1,03	3,00	53,17
26	Klinika Chorób Skórnych i Wenerycznych	WNoZ-324	145,00	0,94	6,00	24,17
27	Samodzielna Pracownia Edukacji Medycznej	WNoZ-311	142,00	0,92	3,25	43,69
28	Zakład Pielęgniarstwa Chirurgicznego i Ratunkowego	WNoZ-320	141,50	0,91	5,50	25,73
29	Klinika Ortopedii i Traumatologii Dziecięcej	WNoZ-341	122,25	0,79	3,50	34,93
30	Katedra i Zakład Ginekologii i Zdrowia Prokreacyjnego	WNoZ-338	113,00	0,73	4,25	26,59
31	Zakład Neurokognitywistyki Stosowanej	WNoZ-335	87,25	0,56	2,50	34,90
32	Samodzielna Pracownia Umiejętności Położniczych	WNoZ-327	82,30	0,53	6,00	13,72
33	Klinika Anestezjologii, Intensywnej Terapii i Medycyny Ratunkowej	WNoZ-308	71,00	0,46	8,00	8,88
34	Samodzielna Pracownia Opieki Długoterminowej	WNoZ-310	62,00	0,40	3,25	19,08
35	Klinika Chirurgii Ogólnej i Nowotworów Przewodu Pokarmowego	WNoZ-334	21,50	0,14	2,50	8,60

SYSTEM DZIAŁU NAUKI

System Działu Nauki, skrótowo nazywany SDN-em, jest narzędziem powstałym na potrzeby obsługi działalności statutowej oraz projektów Młodego Badacza. Zamysłem pomysłodawców takiego rozwiązania było ułatwienie i uproszczenie obciążenia sprawozdawczego i wnioskowego.

Pierwszym uruchomionym modułem był moduł Algorytmu służący ocenie dorobku naukowego jednostek ubiegających się o dotacje statutowe. Głównym celem tego rozwiązania było odejście od konieczności papierowego rozliczania ww. dorobku. Wszystkie dane o publikacjach zostają bowiem automatycznie zaciągnięte z bazy Biblioteki PUM do SDN-u oraz przeliczone na punkty, a więc nie wymagają ręcznego kopiowania do plików i samodzielnego wyliczania punktacji. Zadanie jednostki w tym względzie ogranicza się do sprawdzenia, czy wszystkie publikacje zostały prawidłowo pobrane z bazy, a w przypadku zauważenia braków – do poinformowania o tym pracowników Działu Nauki. W takim przypadku DNİWZ spraw-

dzi przyczyny zaistnienia takiej sytuacji oraz, jeśli jest to zasadne, przypisuje publikacje do jednostki z pozycji administratora. Pozostałe pozycje Algorytmu, niestety, nie są zautomatyzowane, więc osoby odpowiedzialne za Algorytm winny dokonać ich uzupełnienia o pozostałe dane, np. dotyczące cytowań czy pozyskanych grantów. Mimo jednak braku możliwości całkowitej automatyzacji, Algorytm stanowi narzędzie skracające czas poświęcony na przygotowanie i wprowadzenie danych. Ponadto system jest dużym ułatwieniem dla pracowników DNİWZ, którzy sprawdzają algorytmy, dokonując elektronicznej walidacji każdej pozycji. Walidacja jest także widoczna dla użytkownika, gdyż zwalidowana pozycja zmienia kolor: zielony oznacza jej poprawność, niebieski to także poprawność pozycji, ale z dokonaną zmianą punktacji oraz podaniem jej przyczyny w komentarzu. Kolor różowy natomiast oznacza pozycję odrzuconą (także z wyjaśnieniem powodu takiej decyzji), a czerwony wskazuje, że zabrakło załącznika i system nie przypisał punktów. Automatyzacja obliczania punktów pozwala także na wyeliminowanie błędów obliczeniowych, a sposób ich wyliczenia przez SDN dla poszczególnych publikacji można podejrzeć, klikając w odpowiednią ikonkę.

W systemie SDN funkcjonuje także moduł Sprawozdań Statutowych oraz moduł Wnioskowania o tematy statutowe na rok kolejny. Obydwa moduły pozwalają na elektroniczne wprowadzanie danych przez jednostki, a bieżący dostęp do nich mają pracownicy Działu Nauki oraz dziekani. Po zatwierdzeniu sprawozdań/wniosków przez kierowników

jednostek, ich wydrukowaniu i podpisaniu trafiają one do DNiWZ. W wymienionych modułach jest także możliwość przekazania dokumentów do recenzji, recenzenci bowiem otrzymują uprawnienia do poszczególnych sprawozdań oraz generują formularz oceny. Dzięki temu proces przebiega szybciej i efektywniej. Analogicznie i równolegle funkcjonują moduły obsługujące projekty Młodego Badacza.

W roku bieżącym termin uruchomienia modułu Wnioskowego przewidziany jest na jesień z uwagi na konieczność dostosowania go do nowego regulaminu opartego na zapisach nowego Statutu PUM, które wejdą w życie z dniem 1 października.

Informujemy jednocześnie, iż kolejnym etapem wdrażania SDN-u będzie uruchomienie modułu Budżetowanie. Zastąpi on papierowy obieg doku-

mentów zakupowych, a także umożliwi jednostkom śledzenie statusu realizacji zamówień. Liczymy, że ten kolejny krok w erę informatyzacji stanowić będzie dodatkowe ułatwienie zarówno dla użytkowników, jak i pracowników administracji poprzez skrócenie czasu obiegu dokumentów, a tym samym realizacji wniosków zakupowych. Możliwy także będzie dostęp do informacji o bieżącym stanie środków statutowych, co pozwoli na racjonalne i terminowe planowanie wydatków. Moduł jest na etapie testowania. W momencie jego uruchamiania przewidujemy przeprowadzenie szkoleń i spotkań informacyjnych, o czym będziemy informować na bieżąco.

Marta Kamińska

Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą

NAJLEPSI Z NAJLEPSZYCH NA PUM PUBLIKACJE NAUKOWE NA PUM W 2018 R.

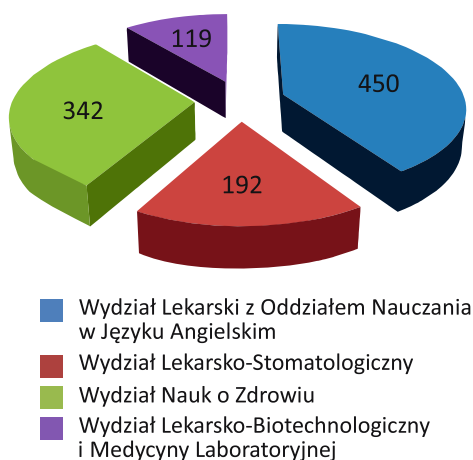
Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą PUM corocznie opracowuje naukowe podsumowanie roku poprzedniego, uwzględniające publikacje naukowe przygotowane i opublikowane przez pracowników naukowych i kierowników jednostek organizacyjnych Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie. Pisząc o dorobku publikacyjnym naszych naukowców, należy uwzględnić różne kryteria oceny, m.in. kryterium liczby prac

naukowych opublikowanych na PUM, kryterium liczby prac naukowych opublikowanych na PUM w podziale na poszczególne wydziały. W 2018 r. pod afiliacją Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie opublikowano łącznie 877 pełnych prac naukowych. Jednakże należy zwrócić uwagę na fakt, że część z tych prac naukowych jest liczona podwójnie w zależności od współautorów, którzy wskazują konkretną afiliację swojej jednostki i wydziału. Wobec powyższego łączna liczba prac będzie nieco inna niż suma wszystkich publikacji na wydziałach PUM, co ilustruje rycina 1.

Na podstawie danych liczbowych przedstawionych na rycinie 1 możemy opracować miniranking wydziałów PUM dotyczący liczby publikacji naukowych, który kształtuje się następująco:

1. Wydział Lekarski z Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim – 450 publikacji;
2. Wydział Nauk o Zdrowiu – 342 publikacje;
3. Wydział Lekarsko-Stomatologiczny – 192 publikacje;
4. Wydział Lekarsko-Biotechnologiczny i Medycyny Laboratoryjnej – 119 publikacji.

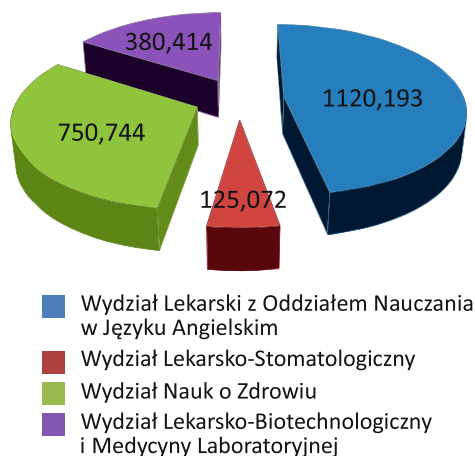
Poddając analizie wszystkie dane liczbowe dotyczące nie tylko liczby złożonych prac, ale również wszystkich wskaźników, które pomagają w ocenie dorobku naukowego naszych naukowców, m.in.

Rycina 1. Liczba publikacji w podziale na wydziały PUM

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z bazy Bibliografia Dorobku Naukowego Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie (stan na 11.07.2019 r.).

Rycina 2. Wartości IF na poszczególnych wydziałach PUM

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z bazy Bibliografia Dorobku Naukowego Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie (stan na 11.07.2019 r.).

wskaźnik IF, punktacja MNiSW oraz indeks Hirscha, musimy wspomnieć o pełnych pracach naukowych wraz ze streszczeniami naukowymi i bez nich. Podsumowując naukowy dorobkowy rok 2018, wskazujemy, że liczba opublikowanych pełnych prac naukowych wraz ze streszczeniami wynosi 1680, natomiast bez streszczeń jest 881 (uwzględniono tylko prace z afiliacją PUM).

Jednakże ocenie podlegają nie tylko same liczby prac naukowych, ale też wskaźnik oddziaływania impact factor (IF) oraz punktacja Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW) dla danego

czasopisma. Dzięki takim danym możemy wskazać, iż łączna wartość IF dla PUM wynosi 1650,094. Na rycinie 2 przedstawiono sumaryczne wartości IF na poszczególnych wydziałach PUM za rok 2018.

1. Wydział Lekarski z Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim – IF 1120,193;
2. Wydział Nauk o Zdrowiu – IF 750,744;
3. Wydział Lekarsko-Biotechnologiczny i Medycyny Laboratoryjnej – IF 380,414;
4. Wydział Lekarsko-Stomatologiczny – IF 125,072.

Oczywiście, punktacja IF jest tylko jednym z wielu wskaźników, które pomagają w ocenie dorobku naukowego naszych naukowców. Obok impact factor musimy wspomnieć również o punktacji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla poszczególnych czasopism. Wobec powyższego przy podsumowaniu roku nie może zabraknąć informacji o sumarycznej liczbie punktów MNiSW dla PUM w roku 2018, która wynosi 11 804. Podobnie jak w przypadku wskaźników IF, tak i przy punktacji MNiSW uwzględniamy wszystkie wartości punktacji MNiSW w podziale na wydziały PUM:

1. Wydział Lekarski z Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim – MNiSW 6581,5;
2. Wydział Nauk o Zdrowiu – MNiSW 4572;
3. Wydział Lekarsko-Biotechnologiczny i Medycyny Laboratoryjnej – MNiSW 2302;
4. Wydział Lekarsko-Stomatologiczny – MNiSW 2024.

RANKING NAJLEPIJ PUBLIKUJĄCYCH KIEROWNIKÓW JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH NA PUM

Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą przedstawia kolejny ranking najlepiej publikujących kierowników jednostek organizacyjnych PUM w roku 2018. Wszystkie zestawienia tabelaryczne zostały opracowane na podstawie danych uzyskanych z bazy Bibliografia Dorobku Naukowego Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie opracowywanej w Bibliotece Głównej PUM według stanu na dzień 11 lipca 2019 r., uwzględniając tylko te prace, które były afiliowane na PUM.

Głównym kryterium oceny dorobku naukowców – kierowników jednostek organizacyjnych PUM w 2018 r. były dwa najważniejsze wskaźniki publikacyjne: współczynnik impact factor oraz punktacja MNiSW. Zestawienia kierowników jednostek

organizacyjnych uwzględniają jedynie pierwsze 30 osób, które uzyskały najwyższą punktację MNiSW wraz z podaniem wskaźnika IF.

Analizując poszczególne rankingi bibliometryczne, wyselekcjonowano tylko tych kierowników jednostek organizacyjnych, którzy w poprzednim roku kalendarzowym osiągnęli najwyższy wskaźnik IF oraz najwyższą punktację MNiSW. Ze wszystkich kierowników jednostek organizacyjnych publikujących w 2018 r. wybrano tylko 30 osób ze wszystkich wydziałów PUM, które spełniają kryterium rankingu uwzględniające najwyższe wskaźniki. Tabela 1 przedstawia zestawienie kierowników jednostek organizacyjnych PUM najlepiej publikujących na PUM według kryterium punktacji MNiSW oraz kryterium IF.

Tabela 1. Kierownicy jednostek organizacyjnych PUM najlepiej publikujący na PUM w 2018 r. – punktacja MNiSW oraz IF

Lp.	Nazwisko	Imię	Jednostka	Wydział	Punktacja MNiSW	IF
1	Lubiński	Jan	Zakład Genetyki i Patomorfologii	WLBiML	1 025	191,130
2	Jakubowska	Anna	Samodzielna Pracownia Biologii Molekularnej i Diagnostyki Genetycznej	WLBiML	457	73,739
3	Chlubek	Dariusz	Zakład Biochemii	WLA	446	43,550
4	Samochowicz	Jerzy	Klinika Psychiatrii	WNoZ	411,5	51,830
5	Machaliński	Bogusław	Zakład Patologii Ogólnej	WLA	385	37,672
6	Pawlik	Andrzej	Katedra i Zakład Fizjologii	WLA	356	27,020
7	Rotter	Iwona	Zakład Rehabilitacji Medycznej i Fizjoterapii Klinicznej	WNoZ	310	22,897
8	Grochans	Elżbieta	Zakład Pielęgniarstwa	WNoZ	300	30,434
9	Żyluk	Andrzej	Klinika Chirurgii Ogólnej i Chirurgii Ręki	WLA	284	12,279
10	Drożdżik	Marek	Zakład Farmakologii Doświadczalnej i Klinicznej	WLA	237	23,458
11	Stachowska	Ewa	Zakład Biochemii i Żywienia Człowieka	WNoZ	235	20,221
12	Karakiewicz	Beata	Zakład Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego	WNoZ	231	10,830
13	Jurczak	Anna	Zakład Pielęgniarstwa Specjalistycznego	WNoZ	228	14,486
14	Dołęgowska	Barbara	Zakład Medycyny Laboratoryjnej	WLA	224	28,420
15	Lubkowska	Anna	Zakład Diagnostyki Funkcjonalnej i Medycyny Fizykalnej	WNoZ	220	16,500
16	Menkiszak	Janusz	Klinika Ginekologii Operacyjnej i Onkologii Ginekologicznej Dorosłych i Dziewcząt	WLA	218	24,880
17	Żukowski	Maciej	Klinika Anestezjologii, Intensywnej Terapii i Ostrych Zatruc	WLA	199	30,192
18	Nowacki	Przemysław	Katedra i Klinika Neurologii	WLS	178	15,936
19	Ostrowski	Marek	Klinika Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej	WLA	172,5	16,934
20	Trybek	Grzegorz	Zakład Chirurgii Stomatologicznej	WLS	168	6,392
21	Lubiński	Wojciech	II Klinika Okulistyki	WLA	166	8,547
22	Lietz-Kijak	Danuta	Samodzielna Pracownia Propedeutyki i Fizykodiagnostyki Stomatologicznej	WLS	153,5	8,075
23	Torbé	Andrzej	Klinika Położnictwa i Ginekologii	WNoZ	147	1,992
24	Parczewski	Miłosz	Klinika Chorób Zakaźnych Tropikalnych i Nabytych Niedoborów Immunologicznych	WLA	146	15,074
25	Kaźmierczak	Jarosław	Klinika Kardiologii	WLA	144	11,348
26	Mroczek	Bożena	Zakład Nauk Humanistycznych w Medycynie	WNoZ	140	7,018
27	Dziedziejko	Violetta	Samodzielna Pracownia Biochemii Farmaceutycznej	WLA	132	5,720
28	Brykczyński	Mirosław	Klinika Kardiologii	WLS	129	11,332
29	Klimowicz	Adam	Katedra i Zakład Chemii Kosmetycznej i Farmaceutycznej	WNoZ	123	2,202
30	Laszczyńska	Maria	Katedra i Zakład Histologii i Biologii Rozwoju	WNoZ	122,5	11,550

RANKING NAJLEPIEJ PUBLIKUJĄCYCH KIEROWNIKÓW JEDNOSTEK W PODZIALE NA WYDZIAŁY

W tabelach 2, 3, 4, 5 przedstawiamy ranking najlepiej publikujących kierowników jednostek organizacyjnych PUM na poszczególnych wydziałach. Do zestawienia wybrano tylko tych kierowników, którzy mają najwyższe wartości IF oraz punktacji MNiSW, uwzględniając tylko 15 najlepszych naukowców-kierowników jednostek z każdego wydziału.

W tabeli 6 przedstawiamy ranking 31 autorów najlepiej publikujących w latach 2014–2018, który

podsumowuje ostatnie cztery lata pracy naukowców.

Wszystkie dane przedstawione w tabelach 1–6 opracowano na podstawie danych z bazy Bibliografia Dorobku Naukowego Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie (stan na 11.07.2019 r.)

Katarzyna Koczela

Izabela Kuczyńska

Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą

Tabela 2. Kierownicy jednostek organizacyjnych PUM najlepiej publikujący na Wydziale Lekarskim z Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim w 2018 r. – punktacja MNiSW oraz IF

Lp.	Nazwisko	Imię	Jednostka	Punktacja MNiSW	IF
1	Chlubek	Dariusz	Zakład Biochemii	446	43,550
2	Machaliński	Bogusław	Zakład Patologii Ogólnej	385	37,672
3	Pawlik	Andrzej	Katedra i Zakład Fizjologii	356	27,020
4	Żyluk	Andrzej	Klinika Chirurgii Ogólnej i Chirurgii Ręki	284	12,279
5	Drożdżik	Marek	Zakład Farmakologii Doświadczalnej i Klinicznej	237	23,458
6	Dołęgowska	Barbara	Zakład Medycyny Laboratoryjnej	224	28,420
7	Menkiszak	Janusz	Klinika Ginekologii Operacyjnej i Onkologii Ginekologicznej Dorosłych i Dziewcząt	218	24,880
8	Żukowski	Maciej	Klinika Anestezjologii, Intensywnej Terapii i Ostrych Zatruc	199	30,192
9	Ostrowski	Marek	Klinika Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej	172,5	16,934
10	Lubiński	Wojciech	II Klinika Okulistyki	166	8,547
11	Parczewski	Miłosz	Klinika Chorób Zakaźnych, Tropikalnych i Nabytych Niedoborów Immunologicznych	146	15,074
12	Kaźmierczak	Jarosław	Klinika Kardiologii	144	11,348
13	Dziedziejko	Violetta	Samodzielna Pracownia Biochemii Farmaceutycznej	132	5,720
14	Walczak	Mieczysław	Klinika Pediatrii, Endokrynologii, Diabetologii, Chorób Metabolicznych i Kardiologicznych Wieków Rozwojowego	128	12,426
15	Wiszniewska	Barbara	Katedra i Zakład Histologii i Embriologii	115	10,640

Tabela 3. Kierownicy jednostek organizacyjnych PUM najlepiej publikujący na Wydziale Lekarsko-Stomatologicznym w 2018 r. – punktacja MNiSW oraz IF

Lp.	Nazwisko	Imię	Jednostka	Punktacja MNiSW	IF
1	Nowacki	Przemysław	Katedra i Klinika Neurologii	178	15,936
2	Trybek	Grzegorz	Zakład Chirurgii Stomatologicznej	168	6,392
3	Lietz-Kijak	Danuta	Samodzielna Pracownia Propedeutyki i Fizykodiagnostyki Stomatologicznej	153,5	8,075
4	Brykczyński	Mirosław	Klinika Radiochirurgii	129	11,332
5	Lipski	Mariusz	Zakład Stomatologii Zachowawczej Przedklinicznej i Endodoncji i Przedklinicznej	125	5,271
6	Woźniak	Krzysztof	Zakład Ortodoncji	118	6,211
7	Grzywacz	Anna	Samodzielna Pracownia Promocji Zdrowia	99	5,915
8	Grocholewicz	Katarzyna	Zakład Stomatologii Zintegrowanej	83	5,271
9	Sobolewska	Ewa	Katedra i Zakład Protetyki Stomatologicznej	79	5,271
10	Kładny	Józef	Klinika Chirurgii Ogólnej i Onkologicznej	70	6,247
11	Buczowska-Radlińska	Jadwiga	Katedra i Zakład Stomatologii Zachowawczej i Endodoncji	57	1,980
12	Brzosko	Marek	Klinika Reumatologii, Chorób Wewnętrznych i Geriatrii	55,5	2,882
13	Sagan	Leszek	Klinika Neurochirurgii i Neurochirurgii Dziecięcej	50	8,695
14	Jaworowska	Ewa	Klinika Otolaryngologii Dorosłych i Dzieci i Onkologii Laryngologicznej	42	2,776
15	Dembowska	Elżbieta	Zakład Periodontologii	42	0,000

Tabela 4. Kierownicy jednostek organizacyjnych PUM najlepiej publikujący na Wydziale Nauk o Zdrowiu w 2018 r. – punktacja MNiSW oraz IF

Lp.	Nazwisko	Imię	Jednostka	Punktacja MNiSW	IF
1	Samochowiec	Jerzy	Klinika Psychiatrii	411,5	51,830
2	Rotter	Iwona	Zakład Rehabilitacji Medycznej i Fizjoterapii Klinicznej	310	22,897
3	Grochans	Elżbieta	Zakład Pielęgniarstwa	300,5	30,434
4	Stachowska	Ewa	Zakład Biochemii i Żywienia Człowieka	235	20,221
5	Karakiewicz	Beata	Zakład Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego	231	10,830
6	Jurczak	Anna	Zakład Pielęgniarstwa Specjalistycznego	228	14,486
7	Lubkowska	Anna	Zakład Diagnostyki Funkcjonalnej i Medycyny Fizykalnej	220	16,500
8	Torbé	Andrzej	Klinika Położnictwa i Ginekologii	147	1,992
9	Mroczek	Bożena	Zakład Nauk Humanistycznych w Medycynie	140	7,018
10	Klimowicz	Adam	Katedra i Zakład Chemii Kosmetycznej i Farmaceutycznej	123	2,202
11	Laszczyńska	Maria	Katedra i Zakład Histologii i Biologii Rozwoju	122,5	11,550
12	Czerny	Bogusław	Zakład Farmakologii Ogólnej i Farmakoekonomiki	122	7,890
13	Gańczak	Maria	Zakład Epidemiologii i Zarządzania	105	8,960
14	Czaja-Bulsa	Grażyna	Klinika Pediatrii, Gastrologii i Reumatologii Dziecięcej	107	11,846
15	Mak	Monika	Samodzielna Pracownia Psychologii Klinicznej	92	6,777

Tabela 5. Kierownicy jednostek organizacyjnych PUM najlepiej publikujący na Wydziale Lekarsko-Biotechnologicznym i Medycyny Laboratoryjnej w 2018 r. – punktacja MNiSW oraz IF

Lp.	Nazwisko	Imię	Jednostka	Punktacja MNiSW	IF
1	Lubiński	Jan	Zakład Genetyki i Patomorfologii	1025	193,130
2	Jakubowska	Anna	Samodzielna Pracownia Biologii Molekularnej i Diagnostyki Genetycznej	457	73,739
3	Jastrzębska	Maria	Zakład Analityki Medycznej	110	10,528
4	Kładna	Aleksandra	Zakład Historii Medycyny i Etyki Lekarskiej	60	6,147
5	Birkenfeld	Bożena	Zakład Medycyny Nuklearnej	42,5	3,471
6	Kalisińska	Elżbieta	Katedra i Zakład Biologii i Parazytologii Medycznej	39	4,527
7	Byrski	Tomasz	Klinika Onkologii i Chemioterapii	37,5	3,471
8	Sulzyc-Bielicka	Violetta	Samodzielna Pracownia Onkologii Klinicznej	35	2,776
9	Becht	Rafał	Oddział Kliniczny Onkologii, Chemioterapii i Immunoterapii Nowotworów	20	2,073
10	Zdziarska	Barbara	Klinika Hematologii i Transplantologii	15	0,959
11	Kowalski-Stankiewicz	Janusz	Samodzielna Pracownia Informatyki Medycznej i Badań Jakości Kształcenia	15	0,000
12	Podraza	Wojciech	Zakład Fizyki Medycznej	10,5	1,221

Tabela 6. Ranking autorów najlepiej publikujących na PUM w latach 2014–2018 – punktacja MNiSW oraz IF

Lp.	Nazwisko	Imię	Jednostka	Wydział	Punktacja MNiSW	IF
1	Lubiński	Jan	Zakład Genetyki i Patomorfologii	WLBiML	7383	1559,535
2	Jakubowska	Anna	Samodzielna Pracownia Biologii Molekularnej i Diagnostyki Genetycznej	WLBiML	4632	944,646
3	Chlubek	Dariusz	Zakład Biochemii	WLA	1941	168,126
4	Samochowiec	Jerzy	Klinika Psychiatrii	WNoZ	1895	178,660
5	Pawlik	Andrzej	Katedra i Zakład Fizjologii	WLA	1703	133,389
6	Dołęgowska	Barbara	Zakład Medycyny Laboratoryjnej	WLBiML	1527	154,925
7	Machaliński	Bogusław	Zakład Patologii Ogólnej	WLA	1419	134,650
8	Parczewski	Miłosz	Klinika Chorób Zakaźnych Tropikalnych i Nabytych Niedoborów Immunologicznych	WLA	1346	13,329
9	Ciechanowski	Kazimierz	Klinika Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych	WLA	1245	112,411

Lp.	Nazwisko	Imię	Jednostka	Wydział	Punktacja MNiSW	IF
10	Drożdżik	Marek	Zakład Farmakologii Doświadczalnej i Klinicznej	WLA	1239	105,278
11	Rotter	Iwona	Zakład Rehabilitacji Medycznej i Fizjoterapii Klinicznej	WNoZ	1107	67,502
12	Żyluk	Andrzej	Klinika Chirurgii Ogólnej i Chirurgii Ręki	WLA	1105,5	37,168
13	Karakiewicz	Beata	Zakład Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego	WNoZ	1098	48,204
14	Byrski	Tomasz	Klinika Onkologii i Chemioterapii	WLBiML	1043,5	258,926
15	Menkiszak	Janusz	Klinika Ginekologii Operacyjnej i Onkologii Ginekologicznej Dorosłych i Dziewcząt	WLA	1001	195,595
16	Laszczyńska	Maria	Katedra i Zakład Histologii i Biologii Rozwoju	WNoZ	992,5	73,665
17	Dziedzicko	Violetta	Samodzielna Pracownia Biochemii Farmaceutycznej	WLA	977	73,915
18	Grochans	Elżbieta	Zakład Pielęgniarstwa	WNoZ	970	61,119
19	Lubiński	Wojciech	II Klinika Okulistyki	WLA	894	43,494
20	Mroczek	Bożena	Zakład Nauk Humanistycznych w Medycynie	WNoZ	870	39,170
21	Starzyńska	Teresa	Katedra i Klinika Gastroenterologii	WLA	866	94,635
22	Jurczak	Anna	Zakład Pielęgniarstwa Specjalistycznego	WNoZ	843	43,184
23	Lubkowska	Anna	Zakład Diagnostyki Funkcjonalnej i Medycyny Fizykalnej	WNoZ	787,5	48,202
24	Stachowska	Ewa	Zakład Biochemii i Żywienia Człowieka	WNoZ	766	56,146
25	Brzosko	Marek	Klinika Reumatologii, Chorób Wewnętrznych i Geriatrii	WLS	717,5	90,713
26	Wunsch	Ewa	Samodzielna Pracownia Medycyny Translacyjnej	WNoZ	699,5	80,002
27	Grzywacz	Anna	Samodzielna Pracownia Promocji Zdrowia	WLS	699	64,273
28	Lipski	Mariusz	Zakład Stomatologii Zachowawczej Przedklinicznej i Endodoncji Przedklinicznej	WLS	613	27,627
29	Trybek	Grzegorz	Zakład Chirurgii Stomatologicznej	WLS	587	20,396
30	Milkiewicz	Małgorzata	Zakład Biologii Medycznej	WNoZ	585	69,829
31	Słojewski	Marcin	Katedra i Klinika Urologii i Onkologii Urologicznej	WLA	585	41,593

RANKING „PERSPEKTYW”

Ukazał się ranking najlepszych uczelni akademickich Perspektywy 2019. Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie jest nadal najlepszą uczelnią w województwie zachodniopomorskim.

Ranking obejmuje uczelnie akademickie (publiczne oraz niepubliczne), które posiadają co najmniej jedno uprawnienie do nadawania stopnia doktora oraz na których studiuje min. 200 studentów studiów stacjonarnych. W Rankingu Uczelni Akademickich uwzględniono uczelnie, które miały minimum dwa roczniki absolwentów. Kapituła Konkursu brała pod uwagę następujące kryteria i wskaźniki: prestiż (14%), absolwenci na rynku pracy (15%), innowacyjność (8%), potencjał naukowy (15%), efektywność naukowa (23%), warunki kształcenia (10%), umiędzynarodowienie studiów (15%).

PUM w ogólnej ocenie zajął 18. miejsce wśród wszystkich uczelni (w 2018 r. był na pozycji 26., w 2017 – na 30.). Wśród uczelni medycznych był piąty.

Najlepszy wynik PUM osiągnął pod względem efektywności naukowej, plasując się na trzecim miejscu, za Uniwersytetem Warszawskim i Uniwersytetem Jagiellońskim, awansując z miejsca szóstego. Wyższą pozycję w porównaniu z rokiem 2018 zajął również w kategoriach: umiędzynarodowienie – z 17. awansował na 11., oraz potencjał naukowy – z 20. na 19.

Ranking Kierunków Studiów Perspektywy 2019 to uporządkowana informacja o najpopularniejszych kierunkach studiów prowadzonych na polskich uczelniach akademickich. Miejsca PUM w tym zestawieniu to: analityka medyczna – pozycja 8., fizjoterapia – 8., lekarski – 13., lekarsko-dentystyczny – 9., kosmetologia – 3., pielęgniarstwo – 10., położnictwo – 9.

Opublikowane zestawienie przygotowała Fundacja Edukacyjna „Perspektywy” pod nadzorem Kapituły, której przewodniczył prof. Michał Kleiber.

(red.)

WIZYTA DYREKTORA GENERALNEGO DS. POLITYKI REGIONALNEJ I ROZWOJU MIAST KOMISJI EUROPEJSKIEJ NA PUM

W dniu 16 maja 2019 r. Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny nr 1 PUM oraz Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie odwiedził Marc Lemaître, dyrektor generalny ds. polityki regionalnej i rozwoju miast Komisji Europejskiej. W spotkaniu uczestniczyli także dr Stefan Rudolph – sekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki, Pracy i Zdrowia Meklemburgii/Pomorza Przedniego, Patrick Dahlemann – parlamentarny sekretarz stanu w Kancelarii Premiera Meklemburgii/Pomorza Przedniego, przedstawiciele sekretarza stanu w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju RP, ze strony gospodarzy prof. Jarosław Peregud-Pogorzelski – prorektor ds. rozwoju PUM, prof. Jerzy Samochowiec – prorektor ds. nauki PUM, dr Konrad Jarosz – dyrektor SPSK-1 PUM, dr Michał Wasilewicz – zastępca dyrektora SPSK-1 PUM ds. lecznictwa oraz lekarze i biochemicy z Greifswaldu, Berlina, Warszawy i Szczecina.

Głównym celem wizyty było poznanie sposobu prowadzenia polsko-niemieckiego projektu pt. „Innowacyjny, polsko-niemiecki transgraniczny program wczesnej diagnostyki i leczenia chorób rzadkich u noworodków” RareScreen, będącego częścią transgranicznego programu Interreg VA. Projekt realizowany jest w Szczecinie od 2017 r. we współpracy z partnerami z Greifswaldu, Berlina i Warszawy. Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie od lat prowadzi projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej. Do tej pory zrealizowano ich 50 o łącznej wartości 350 mln zł, obecnie uczelnia prowadzi ponad 20 różnego rodzaju przedsięwzięć, a wśród nich ten szczególny – RareScreen przeznaczony dla noworodków.

Podczas spotkania polscy i niemieccy lekarze przedstawili najważniejsze zadania i osiągnięcia

pierwszego wspólnego projektu PomScreen realizowanego w latach 2011–2015. Projekt ten pozwolił na rozszerzenie zakresu badań przesiewowych o rzadkie wrodzone wady metabolizmu i wrodzony przerost nadnerczy u noworodków z województwa zachodniopomorskiego oraz na wprowadzenie badań w kierunku mukowiscydozy u dzieci z Meklemburgii/Pomorza Przedniego. Zdobyte doświadczenia stanowiły ważny głos w ogólnonarodowych dyskusjach nt. poszerzenia panelu populacyjnych badań przesiewowych noworodków w obu krajach. W końcowym efekcie, od 2015 r. wszystkie noworodki niemieckie objęte są badaniami przesiewowymi w kierunku mukowiscydozy, a polskie w kierunku wrodzonego przerostu nadnerczy.

Rozpoczęty w 2017 r. projekt RareScreen jest kolejnym, unikatowym w skali europejskiej programem transgranicznej współpracy pomiędzy Polską a Niemcami w zakresie wczesnej diagnostyki i leczenia genetycznie uwarunkowanych chorób rzadkich. Pozwala on na dalsze poszerzenie zakresu diagnozowanych wrodzonych wad metabolizmu i innych schorzeń rzadkich rozpoznawanych na podstawie badań przesiewowych noworodków z województwa zachodniopomorskiego, Meklemburgii/Pomorza Przedniego oraz tym razem także z Brandenburgii.

Poza PUM i SPSK-1 PUM w Szczecinie, w realizacji projektu uczestniczą partnerzy z Greifswaldu, Brandenburgii (z ośrodka Badań Przesiewowych Noworodków w Charité Campus Virchow-Klinikum w Berlinie) oraz Instytut Matki i Dziecka i Instytut Pomnik Centrum Zdrowia Dziecka z Warszawy.

W odniesieniu do noworodków z regionu Pomorza Zachodniego, dotychczas obowiązujący panel badań przesiewowych został poszerzony o deficyt biotynidazy, galaktozemię oraz nowatorskie w skali europejskiej badania w kierunku ciężkich złożonych niedoborów odporności (SCID), rodzinnej hipercholesterolemii i w ramach skринingu selektywnego u dzieci z grup ryzyka – w kierunku anemii sierpowatej (SCD).

Badania w kierunku SCID, zarówno u polskich, jak i niemieckich noworodków, są wykonywane w Szczecinie (w okresie trzech lat przebadanych będzie łącznie blisko 120 tys. dzieci), w kierunku rodzinnej hipercholesterolemii u noworodków z województwa zachodniopomorskiego – w ośrodku w Greifswaldzie, a w kierunku SCA w ośrodku badań przesiewowych w Berlinie. Od października 2018 r. do maja 2019 r. w Pracowni Badań Przesiewowych SPSK-1 PUM w Szczecinie przebadano ponad 16 tys. polskich i niemieckich noworodków w kierunku SCID, kierując do ostatecznej diagnostyki potwierdzającej w ośrodkach immunologicznych obu krajów troje dzieci (u jednego dziecka ustalono ostateczne rozpoznanie SCID, u dwojga pozostałych badania są w toku).

W trakcie realizacji projektu prowadzone są liczne działania promujące ideę współpracy transgranicznej oraz wspierające znaczenie uczelni i ośrodka szczecińskiego jako miejsca międzynarodowych działań zmierzających do wczesnej identyfikacji dzieci dotkniętych ciężkimi, ale nierzadko uleczalnymi chorobami. Służyć ma temu m.in. planowana na przyszły rok konferencja poświęcona złożonym problemom skринingu noworodkowego, organizowana w Szczecinie z udziałem lekarzy, biochemików, dietetyków (w tym także zaproszonych spoza Polski i Niemiec) oraz studentów PUM i Uniwersytetu w Greifswaldzie.

Zagadnienia korzyści płynących z wczesnej diagnostyki chorych noworodków na podstawie nowo wprowadzanych badań przesiewowych są uwzględniane w programie nauczania studentów PUM oraz w licznych, organizowanych przez PUM konferencjach szkoleniowych dla lekarzy neonatologów i pediatrów z naszego regionu. Były one już także tematem wielu wystąpień na sympozjach i zjazdach naukowych, w tym w trakcie zorganizowanej w 2018 r. w Brukseli pod patronatem Komisji Europejskiej konferencji pt. „Enhancing healthcare cooperation in cross-border regions”.

Na zakończenie wizyty goście odwiedzili Klinikę Pediatrii, Endokrynologii, Diabetologii, Chorób Metabolicznych i Kardiologii Wieku Rozwojowego PUM, gdzie leczone są dzieci, u których zdiagnozowano choroby rzadkie. Był to czas na bezpośredni kontakt i rozmowy z rodzicami i małymi pacjentami, a także ze studentami PUM z programu anglojęzycznego, którzy akurat tego dnia mieli zajęcia w Klinice. Goście przyjechali z pięknymi prezentami, które sprawiły dzieciom wiele radości.

Na świecie żyje około 350 mln osób z chorobami rzadkimi, w Europie 30 mln, w Polsce około 2 mln. 75% chorób rzadkich dotyka dzieci, 30% z nich umiera przed ukończeniem piątego roku życia. Przykładem chorób rzadkich są wrodzone wady metabolizmu, które dzięki badaniom przesiewowym noworodków mogą być wcześniej rozpoznane i w wielu przypadkach skutecznie leczone.

– Projekt RareScreen to jest niewiarygodny symbol, który udowadnia, że UE jest dla wszystkich. Najważniejsze jest to, że ratujemy życie. Pokazuje on, jak można świetnie ze sobą współpracować – mówił dziennikarzom na zakończenie wizyty dyrektor Marc Lemaitre.

*prof. dr hab. Maria Giżewska
koordynator projektu
Zdjęcia archiwum autorki*

KONGRES EUROPEJSKIEGO TOWARZYSTWA PSYCHIATRYCZNEGO W WARSZAWIE

W dniach 6–9 kwietnia 2019 r. w Warszawie odbył się kongres Europejskiego Towarzystwa Psychiatrycznego (EPA). Po raz pierwszy w historii zorganizowany w Polsce, przyciągnął największą jak dotychczas liczbę uczestników – ponad 4300. Gośćmi kongresu byli psychiatry, psychologowie oraz inne osoby związane z opieką nad osobami z zaburzeniami psychicznymi. Pochodzili oni głównie z krajów europejskich, choć nie zabrakło uczestników z najodleglejszych zakątków świata. Szczególnie wartym podkreślenia jest fakt liczne przybycia uczestników z Polski oraz lekarzy szkolących się w dziedzinie psychiatrii. Zjazdowi przewodniczyli prof. Silvana Galderisi, przewodnicząca EPA, prof. Philip Gorwood prezes-elekt EPA, prof. Agata Szulc, przewodnicząca Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego oraz prof. Jerzy Samochowiec, prezes-elekt Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, pierwszy Polak we władzach EPA, będący jednocześnie współprzewodniczącym Lokal-

nego Komitetu Organizacyjnego. Wykładowcami byli czołowi badacze z całego świata.

Tematy sesji plenarnych, warsztatów oraz innych form aktywności skupiały się wokół wyzwań, jakie czekają europejską i światową psychiatrię w najbliższych latach. Szeroko omówiono zmieniającą się strukturę opieki psychiatrycznej, uwzględniającą w coraz większym stopniu opiekę środowiskową, potrzebę „wkroczenia w środowisko pacjenta” oraz odejście od modelu instytucjonalnego. Bogate i różnorodne doświadczenia w zakresie organizacji opieki psychiatrycznej były żywo dyskutowane przez uczestników. Kolejnym ważnym tematem poruszonym w czasie sesji i warsztatów były problemy diagnostyki chorób psychicznych, w szczególności identyfikowania osób zagrożonych psychozą oraz we wczesnych stadiach choroby psychicznej. Zainteresowaniem cieszyły się sesje dotyczące zastosowania wirtualnej rzeczywistości w terapii osób z zaburzeniami psychicznymi, dające możliwość nowocześniejszego i skuteczniejszego leczenia. Nie zabrakło także warsztatów umożliwiających zdobycie praktycznych umiejętności ułatwiających pracę z pacjentem i umiejętności prowadzenia badań naukowych.

W trakcie kongresu prof. Jerzy Samochowiec został wybrany na wiceprzewodniczącego Rady Głównej Komitetu Sterującego 44 Towarzystwami Psychiatrycznymi (Steering Council National Psychiatric Associations) EPA. Przewodniczącym został

Dr A. Reginia, dr K. Waszczuk, dr T. Skoneczny, dr K. Rudkowski

Dr A. Reginia w akcji

prof. Simavi Vahip reprezentujący Tureckie Towarzystwo Psychiatryczne, a sekretarzem prof. Bernardo Carpiniello reprezentujący Włoskie Towarzystwo Psychiatryczne. Wszyscy trzej mieli poparcie swojego krajowego stowarzyszenia i są aktywnymi członkami Rady NPA. Okres mandatu Komitetu Sterującego rozpoczął się 6 kwietnia 2019 r. i zakończy się w 2021 r. Rolą NPA EPA jest koordynowanie prac i współdziałanie w zakresie interesów psychiatrii: nauczania, sposobów leczenia, ale i jej postrzegania, a także walka ze stygmatyzacją.

Pomorski Uniwersytet Medyczny reprezentowali pracownicy Katedry i Kliniki Psychiatrii. Niektórzy z nich brali aktywny udział w wykładach i dyskusjach, inni przedstawiali doniesienia zjazdowe i prezentowali przygotowane postery. Wokół roli procesów zapalnych, komórek macierzystych, zmian strukturalnych OUN w chorobach psychicznych skupili się: prof. Jerzy Samochowiec, prof. PUM Jolanta Kucharska-Mazur, dr Artur Reginia, lek. Piotr Podwalski, lek. Krzysztof Rudkowski i lek. Katarzyna Waszczuk. Z kolei lek. Agata Bąba-Kubiś oraz Paweł Liśkiewicz przedstawili wstępne wyniki badań mikroflory jelitowej chorych

na schizofrenię i zaburzenia depresyjne. Ciekawy poster dotyczący wykorzystania technik wirtualnej rzeczywistości w terapii schizofrenii przygotował lek. Tomasz Skoneczny, a mgr Katarzyna Rek-Owodziń została wyróżniona za pracę „The effectiveness of metacognitive training for psychosis (MTC) in the ultra-high risk group (UHR)”. Doktor Anna Michalczyk przedstawiła pracę dotyczącą polimorfizmów genetycznych u osób z uzależnieniem od alkoholu. Doktor Monika Mak i dr Ernest Tyburski skupili się na neuropsychologii. Ponadto przedstawiono różnorodne prace dotyczące aspektów psychologicznych, psychoseksuologicznych (mgr Zofia Lebiecka, lek. Piotr Łażewski-Banaszak, dr Jacek Kurpisz). Mimo że każdy dzień był bardzo intensywny, nie zabrakło energii, aby wieczorem spotkać się i kontynuować wspólne spędzanie czasu.

Kolejny zjazd Europejskiego Towarzystwa Psychiatrycznego odbędzie się w przyszłym roku w Madrycie. Mamy nadzieję, że będzie równie udany jak ten w Warszawie.

*dr Artur Reginia
Klinika Psychiatrii*

Zdjęcia: Jerzy Samochowiec, Artur Reginia

Władze PTP i władze EPA – wspólna sesja

MÓZG – SZTUKA – KONTROWERSJE

Kolejna już VIII Międzyuczelniana Konferencja Dzień Mózgu w Szczecinie pod hasłem „Mózg – sztuka – kontrowersje”, odbyła się 13 kwietnia 2019 r. i zgromadziła ponownie ponad tysiąc słuchaczy.

Organizatorów – pracowników Zakładu Psychologii Klinicznej i Psychoprophylaktyki Instytutu Psychologii Uniwersytetu Szczecińskiego oraz Katedry Psychiatrii PUM – cieszy udział wielu pokoleń słuchaczy – lekarzy seniorów, ale i studentów medycyny, doświadczonych psychologów oraz studentów psychologii, jak również wszystkich szczecinian zainteresowanych tematyką konferencji, która stała się największym tego typu wydarzeniem w Szczecinie. Po raz kolejny trzeba było transmitować wykłady do dodatkowej sali. Wszystkim wykładom przysłuchiwało się też wielu profesorów obu uczelni oraz w tym roku – Akademii Sztuki w Szczecinie.

Po powitaniu uczestników przez niżej podpisanych organizatorów słowo wstępne wygłosili prof. Waldemar Gos, prorektor ds. finansów i rozwoju US, który podkreślił, jak ważnym wydarzeniem w życiu obu uczelni stał się Dzień Mózgu. W imieniu PUM głos zabrał prof. Jerzy Samochowiec, prorektor ds. nauki, informując o niedawnym sukcesie Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, jakim była organizacja ważnego europejskiego kongresu w Warszawie, w którym uczestniczyło ponad 4 300 osób z całego świata. W roku przyszłym w Szczecinie odbędzie się kolejny Zjazd PTP, padła również propozycja, by w 2020 r. podczas Dnia Mózgu uwytknąć stulecie polskiej psychiatrii. Wręczając list od rektora PUM prof. US Andrzejowi Potemkowskiemu, poinformował, że organizacja Dnia Mózgu była podstawą do przyznania mu Nagrody I Stopnia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Sesja pierwsza

Prowadziły ją prof. Beata Karakiewicz, dziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu PUM, i dr hab. Urszula Chęcińska, prof. US, dziekan Wydziału Humanistycznego US. Wykład otwierający pt. „Piękno – mózg – neuroestetyka” wygłosił prof. Piotr Francuz, światowej sławy naukowiec, dyrektor Instytutu Psychologii KUL. Dysponując laboratorium na miarę światową (m.in. rezonans 7 Tesli), badając odbiór

sztuki, próbuje odpowiedzieć na pytania: czym jest i czym może być piękno jako jedno z podstawowych kategorii estetyki. Podkreślił, że hasło internetowe: beautiful pictures łączy się z ekspresją, kolorami, sentymentalizmem, a nawet banałem. Estetyka natomiast ocenia subtelne doświadczenia, unikatowość, a neuronauki jako część neuroestetyki oceniają obiektywność wyniku, generalizację, abstrahowanie. Estetyka w opinii prof. Francuza to też dyscyplina filozoficzna, nauka o pięknie i przeżyciach z nim związanych, a samo piękno jako naczelną wartość estetyczną związaną z daną epoką staje się właściwością dzieła sztuki przynoszącą przyjemność. Neuroestetyka to dyscyplina w neuronaukach, która poszukuje neurobiologicznych podstaw tworzenia i odbioru dzieł sztuki. Profesor przytaczał szereg wyników światowych i własnych lubelskich badań również o zasięgu światowym, opartych na analizie eeg, neuroobrazowania i okulografii oraz łączenia tych metod. Okazuje się, że podczas oglądania tzw. ładnych obrazów aktywizują się zupełnie inne regiony mózgu, niż w przypadku oceny obrazów uznanych za brzydkie. Oceniając wartość estetyczną jakiegoś dzieła, oglądający lub słuchający musi polegać na opinii kogoś, najczęściej określanego mianem wiarygodnego eksperta, który zdarza się, że zawodzi w swojej ocenie. Komputerowe technologie pozwalają zmienić harmonię oryginału, co trafniej dostrzegali eksperci, ale co ciekawe ponad 20% nieekspertów czyniło podobnie. Na koniec swojego wystąpienia prof. Francuz przyznał, że niestety większość neuronaukowców nie ma pojęcia o istocie sztuki, a tylko nieliczni humaniści wiedzą, jak wyglądać powinna właściwa metodologia naukowych badań sztuki.

Kolejne dwa wykłady poświęcone były muzyce. W pierwszym prof. Ryszard Podemski (w latach 1991–2017 kierownik Katedry i Kliniki Neurologii Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu) zaprezentował bogato ilustrowany fragmentami muzyki i filmami wykład pt. „Wyobraźnia muzyczna”.

Profesor Przemysław Nowacki (kierownik Katedry i Kliniki Neurologii PUM) przygotował prezentację pt. „Mózg – muzyka – fotografia”, w której zdjęciami swego autorstwa zilustrował utwory Fryderyka Chopina. W przerwie podziwiać można było inne

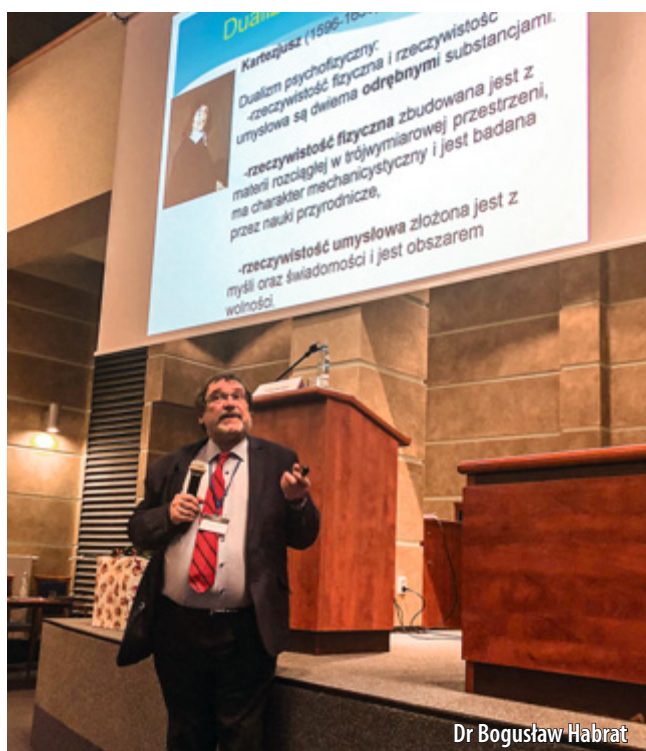

Prof. US A. Potemkowski i prof. US A. Samochowiec

fotografie autorstwa profesora, w których ukazano piękno i nadal surowy charakter Bieszczad i bardzo intymne spojrzenie na przemijanie. Pierwszą sesję zamykało wystąpienie prof. US Andrzeja Potemkowskiego: „Mózg – sztuka – otępienie”. Autor omawiał, jak procesy otępienne autorów wywierają wpływ na tworzenie sztuki na podstawie obrazów Wilema de Kooniga oraz wielu innych malarzy, w tym jednego polskiego – Mariana Siwka, którego życie z chorobą nie doczekało się dotychczas omówienia naukowego.

Sesja druga

Prowadzona była przez prof. Zdzisława Kroplewskiego, dyrektora Instytutu Psychologii US i prof. Jerzego Samochowca. Otworzył ją wykład pt. „Irracjonalność naszego porozumiewania się” dr. hab. Michała Rusinka, wieloletniego sekretarza

Dr Bogusław Habrat

Wisławy Szymborskiej, a obecnie autora wielu książek dla dzieci, wybitnego tłumacza, a przede wszystkim znakomitego retoryka. Bez slajdów toczyła się opowieść o tym, jak często język płata nam figle i w sposób niezamierzony wywołuje efekt komiczny, tak jak w przypadku trasy dla parolotniarzy: Kazimierz – Nielisz – Cyców – Niemce.

Inne przykłady, które przytoczył autor, to treść billboardu nieopodal Okęcia: „Rękawice robocze z drugiej ręki”, czy ogłoszenia „Znaleziono psa. Wiadomość w smażalni”. Wykładowca zwrócił uwagę, że we współczesnym dyskursie publicznym znajdujemy mniej lub bardziej świadomie odwołania do różnych ideologii, co wzbudza tragikomiczne skojarzenia. Na przykład biała róża opisana jako „symbol skrajnej nienawiści i głupoty”, w rzeczywistości jest symbolem słynnej antynazistowskiej organizacji w Niemczech o orientacji chrześcijańskiej.

Tradycyjnym wykładowcą w programie Dnia Mózgu była dr hab. Justyna Pełka-Wysiecka, prof. PUM, która znakomicie przedstawiła zależności pomiędzy mózgiem – lekami a twórczością. Tę sesję zakończył warszawski duet prof. Tadeusz Parnowski i dr Dorota Parnowska, którzy omówili temat „Artysta malarz w ocenie psychiatry i psychologa”. Bogato ilustrując przykładami twórczości m.in. Giermskiego, Podkowińskiego oraz przytaczając fakty z ich życia, zastanawiali się nad zasadnością twierdzeń o zaburzeniach psychicznych tych artystów.

Sesja trzecia

Prowadzili ją prof. US Agnieszka Samochowiec, prodziekan ds. nauki Wydziału Humanistycznego US, i prof. US Andrzej Potemkowski, kierownik Zakładu Psychologii Klinicznej i Psychoprofilaktyki w Instytucie Psychologii US, a otworzył ją bardzo ciekawy wykład dr Moniki Mak, psycholożki „Czy sztuka choruje, czyli dla kogo jest arteterapia?”

Choroby mózgu w filmie przedstawiał prof. Waldemar Broła z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego z Kielc, bogato ilustrując przełomy w terapii ciężkich schorzeń mózgu fragmentami dzieł filmowych.

Ostatnim wykładowcą był znany już słuchaczom z poprzednich konferencji dr Bogusław Habrat z Warszawy, wieloletni kierownik Zespołu Profilaktyki i Leczenia Uzależnień Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, przewodniczący Komisji ds. Uzależnień PTP, przewodniczący Polskiego Towarzystwa Badań nad Uzależnieniami. W momentami humorystycznym wykładzie pt. „Psychiatria w literaturze” przytoczył wiele przykładów ilustrujących różne wydarzenia w historii psychiatrii oraz relacje psychiatra – pacjent.

Konferencji towarzyszyła także Szczecińska Sesja Naukowych Plakatów Psychologicznych, przygotowana przez Instytut Psychologii US oraz Międzyuczelniane Koło Psychologii Klinicznej „Psyche”, w której wzięło udział ponad stu studentów i doktorantów oraz innych osób. Prace dotyczyły

różnych aspektów aktywności mózgu w tworzeniu i odbiorze sztuki.

Organizatorzy Dnia Mózgu z satysfakcją podkreślają, o czym mówili także rektorzy w swoich wystąpieniach, że konferencja jest przykładem udanej współpracy międzyuczelnianej, ale także jednoczenia wokół tematyki związanej z mózgiem różnych podmiotów organizacyjnych oraz szerokiego kręgu słuchaczy – lekarzy, studentów medycyny, psychologii oraz studentów uniwersytetów III wieku. I co bardzo ważne, wszyscy mieli świadomość, że konferencja mogła się odbyć tylko i wyłącznie dzięki corocznemu wsparciu Okręgowej Izby Lekarskiej w Szczecinie.

W imieniu organizatorów zapraszamy na kolejny IX Dzień Mózgu, najprawdopodobniej 17 kwietnia 2020 r. w 100-lecie psychiatrii polskiej.

*prof. US Andrzej Potemkowski
przewodniczący Komitetu Organizacyjnego
prof. Jerzy Samochowiec
przewodniczący Komitetu Naukowego
Zdjęcia Jerzy Samochowiec*

VII EDYCJA SZCZECIŃSKICH WARSZTATÓW OKULISTYCZNYCH

Kolejna VII edycja Szczecińskich Warsztatów Okulistycznych odbyła się w Szczecinie 25 maja 2019 r. w salach wykładowych Centrum Nowych Technologii Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego przy ul. Unii Lubelskiej. Warsztaty zostały zorganizowane przez I Katedrę i Klinikę Okulistyki PUM. Miały formę kursu doskonalącego pt. „OCT i angio-OCT w praktyce okulistycznej – warsztaty interaktywne” i w całości prowadzone było w nowatorskiej formule interaktywnej, umożliwiającej uczestnikom aktywny udział w wykładach oraz ustosunkowanie się do przedstawianych przez prelegentów zagadnień za pośrednictwem pilotów. Tematem wiodącym kursu były problemy związane z diagnostyką schorzeń oka w zakresie chorób siatkówki, rogówki i nerwu wzrokowego przy użyciu

nowoczesnych narzędzi diagnostycznych – OCT i angio-OCT. Udział w spotkaniu wzięło ponad 50 lekarzy okulistów ze Szczecina i regionu. Szkolenie było bezpłatne i zapewniało przyznanie pięciu punktów edukacyjnych.

Warsztaty zostały zrealizowane w ramach projektu „Konsolidacja współpracy transgranicznej przez wymianę wiedzy i umiejętności w zakresie nowoczesnych metod diagnostyki obrazowej w okulistyce” – InterRetina – nr umowy INT118, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Programu Współpracy Interreg VA.

Spotkanie rozpoczęła organizatorka warsztatów prof. Anna Machalińska z I Katedry i Kliniki Okulistyki, witając wszystkich przybyłych. Pierwszym

Dr R. Wasilewicz i prof. A. Machalińska

wykładowcą była dr Katarzyna Mozolewska-Piotrowska z I Katedry i Kliniki Okulistyki, która w wystąpieniu pt. „OCT, OCT-A i angiografia – zastosowanie w diagnostyce chorób siatkówki” przedstawiła szereg trudności diagnostycznych pojawiających się w trakcie różnicowania chorób siatkówki oraz możliwości, jakie daje poszerzenie diagnostyki o zastosowanie nowoczesnych metod obrazowania. Drugi wykład pt. „OCT-A – jak interpretować” przedstawiła lek. Elżbieta Krytkowska wraz z lek. Martą Wiącek z I Kliniki Okulistyki PUM, skupiając się na prawidłowym odczycie wyników badania angio-OCT i możliwościach błędów interpretacyjnych wynikających z techniki badania i obecności różnych współistniejących patologii w obrębie siatkówki badanego pacjenta.

Po krótkiej przerwie kawowej drugą część warsztatów rozpoczął wykład dr. Roberta Wasilewicza z EyeClinic w Poznaniu pt. „OCT/OCT-A tarczy nerwu wzrokowego w diagnostyce neuropatii”, poruszający trudne zagadnienie różnicowania jaskrowej i niejaskrowej neuropatii nerwu II na podstawie prawidłowej interpretacji wyników badania OCT i OCT angiografii. Ostatnim wystąpieniem był wykład prof. Anny Machalińskiej pt. „OCT przedniego odcinka – przydatność w diagnostyce różnicowej i w monitorowaniu leczenia schorzeń rogówki”, przybliżający zebranych okulistom możliwości wynikające ze stosowania nowoczesnych metod badania OCT w zakresie chorób przedniego odcinka oka.

Po zakończeniu wykładów rozpoczęła się ożywiona dyskusja, która oprócz zagadnień merytorycznych związanych z tematyką wykładów dotyczyła również potrzeby kontynuacji szkoleń w formule interaktywnej, wymuszającej indywidualny, aktywny udział wszystkich uczestników w przedstawianych procesach diagnostycznych i projektowaniu leczenia w prezentowanych przypadkach.

*dr Katarzyna Mozolewska-Piotrowska
prof. dr hab. Anna Machalińska
I Katedra i Klinika Okulistyki
Zdjęcie Marcin Wroniecki*

XV ZACHODNIOPOMORSKIE DNI PSYCHIATRYCZNE

Naukowo-szkoleniowe Zachodniopomorskie Dni Psychiatryczne odbyły się w Dźwirzynie w dniach 17–18 maja 2019 r. po raz piętnasty. Hasłem tego rocznego spotkania była szeroko rozumiana współpraca. Organizatorami tego ważnego wydarzenia naukowo-szkoleniowego byli: Katedra i Klinika Psychiatrii Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie, Polskie Towarzystwo Psychiatryczne Oddział Szczeciński oraz Sekcja Genetyki Psychiatrycznej PTP. Patronat nad konferencją objął rektor PUM prof. Bogusław Machaliński. Zwyczajowo już odwiedziły nas koleżanki i koledzy psychiatrzy z całej Polski.

Do uczestnictwa w obradach zachęcali podczas ceremonii otwarcia konferencji prof. Jerzy Samocho-

wiec oraz dr Barbara Moregiel-Naprawa. Podkreślali oni, że, cytując Franklina Delano Roosevelta: „Ludzie pracujący razem jako jedna grupa potrafią dokonać rzeczy, których osiągnięcie nie śniło się nikomu z osobna”. To motto przyświecało naszym obradom i dyskusjom. Temat współpracy ma ogromne znaczenie w dobie niewystarczająco holistycznego podejścia do pacjenta – człowieka doświadczającego kryzysów zdrowotnych, rodzinnych i społecznych. Wybiórcze, zbyt wąskie spojrzenie na jego dolegliwości i skargi skutkuje, niestety, wydłużeniem okresu stawiania prawidłowej diagnozy, zbędnym niejednokrotnie cierpieniem psychofizycznym i nadmiernie rozciągniętym w czasie okresem zdrowienia. Przygotowując program konferencji, organi-

zatorzy starali się podkreślić, na ile współpraca grup różnych specjalistów w ochronie zdrowia może zapobiegać narastaniu opisanych zjawisk.

Wśród autorytetów, które swoją obecnością zaszczyliły XV Zachodniopomorskie Dni Psychiatryczne, byli m.in. prezes Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego prof. Agata Szulc oraz konsultant krajowy w dziedzinie psychiatrii prof. Piotr Gałęcki. W pierwszym wykładzie inauguracyjnym omówili oni współpracę psychiatrów z lekarzami różnych specjalności w terapii kobiet. Drugi wykład inauguracyjny wygłoszony przez prof. Michała Lwa-Starowicza omawiał płaszczyzny współpracy seksuologa z psychoterapeutami. Prezes-elekt Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego prof. Jerzy Samochowiec oraz prof. PUM Justyna Pełka-Wysiecka przedstawili słuchaczom liczne ścieżki, w które musi zagłębiać się wraz ze swoim pacjentem psychiatra. Konieczność współpracy z psychologami i terapeutami jest dla grupy zawodowej psychiatrów oczywista, niejednokrotnie jednak niezbędne jest włączenie do zespołu terapeutycznego np. neurologa, endokrynologa, ginekologa, diabetologa, fizjoterapeuty czy dietetyka. Sam fakt rozpoczęcia diagnostyki i leczenia niewątpliwie zależy od współpracy z podmiotem naszych działań medycznych – pacjentem. Profesor Jerzy Samochowiec oraz prof. Przemysław Bieńkowski przybliżyli audytorium techniki interwencji farmakologicznych i terapeutycznych, mających poprawić współpracę z pacjentem pobudzonym czy agresywnym.

W arkana terapii pacjentów z zespołem lęku uogólnionego wprowadziła słuchaczy prof. PUM Jolanta Kucharska-Mazur, zaś nowy problem, z jakim zaczyna się zmagać nasze społeczeństwo, czyli uzależnienia w grupie wiekowej dzieci i młodzieży, przedstawiła dr Joanna Biskupska. O znaczeniu jakości i rodzaju komunikacji z pacjentem w systemie służby zdrowia mówiła gościom dr Kata-

ryzna Cyranka. Obok tematów, które zwykle goszczą na naszej konferencji, a mianowicie farmakoterapii schizofrenii, depresji czy ADHD, pojawiły się także nowe, poświęcone znaczeniu współpracy z wymiarem sprawiedliwości czy różnymi grupami pacjentów i ich rodzin – zasady współpracy z osobą w stanie wysokiego ryzyka rozwoju psychozy (UHR) omówiła lek Katarzyna Waszczuk. Tematem szeroko diskutowanym i budzącym duże zainteresowanie był kolejny wykład prof. Jerzego Samochowca oraz prof. PUM Justyny Pełki-Wysieckiej, którzy wprowadzili psychiatrów w zagadnienia nowych badań nad znaczeniem mikrobiomu w schizofrenii i depresji. Prelegenci przedstawili także część wyników badań własnych prowadzonych w tym zakresie w Katedrze i Klinice Psychiatrii PUM. Temat mikrobioty jelitowej kontynuowała prof. Ewa Stachowska w czasie swego jak zawsze ekspresyjnego wystąpienia, gdy

informowała słuchaczy „Jak nakarmić melancholijne mikroby”. Profesor Stachowska poprowadziła także bardzo ciekawe warsztaty, w czasie których uczestnicy mieli okazję zdobyć praktyczną wiedzę z zakresu „karmienia zestresowanych bakterii”. Wszyscy uczestnicy byli bardzo zadowoleni i wysoko ocenili tę aktywność na konferencji.

W ramach XV Zachodniopomorskich Dni Psychiatrycznych po raz kolejny zorganizowane zostało Forum Psychiatrii Środowiskowej. Ta lokalna platforma dająca możliwość wymiany doświadczeń kolegom zajmującym się psychiatrią środowiskową w naszym regionie stała się już tradycją naszej konferencji. Prelegenci tej części naszego spotkania poszerzyli znaczenie pojęcia współpraca, mówiąc o wadze doradztwa zawodowego, różnych służb w sytuacjach ekstremalnych oraz samorządu lokalnego i jednostek pomocy społecznej.

Lista naszych wykładowców jest długa, chcielibyśmy im wszystkim serdecznie podziękować! Mamy też nadzieję, że dzięki ich staraniom obrady były owocne, wnoszące nowe informacje i inspirujące do dalszej, efektywnej pracy.

Relacjonując przebieg XV Zachodniopomorskich Dni Psychiatrycznych, nie możemy nie wspomnieć o przygotowywanym już 46. Zjeździe Psychiatryków Polskich, który odbędzie się w Szczecinie w terminie od 6 do 9 czerwca 2020 r. To znaczące wydarzenie naukowe, które przyciąga zawsze kilka tysięcy uczestników z kraju, Europy i innych kontynentów. Mam nadzieję, że w przyszłym roku podzielimy się opisem tego dużego przedsięwzięcia.

*dr hab. Justyna Pełka-Wysiecka, prof. PUM
Klinika Psychiatrii
Zdjęcia archiwum Kliniki Psychiatrii*

DZIEŃ DIAGNOSTY LABORATORYJNEGO W SZCZECINIE

Posiedzenie naukowo-szkoleniowe diagnostów laboratoryjnych województwa zachodniopomorskiego, które odbyło się 25 maja 2019 r. w auli Rektoratu PUM, uświetniło coroczne obchody Ogólnopolskiego Dnia Diagnosty Laboratoryjnego. Konferencja przebiegała w doskonałej, świątecznej atmosferze. Spotkanie prowadzili członkowie Krajowej Rady Diagnostów Laboratoryjnych (KRDL) województwa zachodniopomorskiego – Sandra Wrońska i Jacek Zeuschner.

Rektor PUM prof. Bogusław Machaliński powitał uczestników konferencji i złożył życzenia wszyst-

kim diagnostom z okazji ich święta – podkreślając jednocześnie, że jest jednym z nich.

O działalności Krajowej Rady Diagnostów Laboratoryjnych, aktualnych problemach i planowanych działaniach mówiła prezes KRDL Alina Niewiadomska.

W kolejnych wykładach dr Marleta Zienkiewicz, konsultant województwa zachodniopomorskiego w dziedzinie mikrobiologii, oraz lek. Anna Lipińska, zastępca dyrektora ds. medycznych Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Szczecinie, przedstawiły rolę diagnosty laboratoryjnego

w procesie diagnostyczno-terapeutycznym pacjenta z zakażeniem oraz w pracowni immunologii transfuzjologicznej i banku krwi. Profesor Barbara Dołęgowska mówiła z kolei o roli metabolicznej fibroblastycznych czynników wzrostu.

Przedstawicielki firm Roche i Euroimmun, oferujących sprzęt i odczynniki, zapoznały uczestników konferencji z aktualnymi rozwiązaniami udoskonalającymi proces diagnostyczny we współczesnym laboratorium diagnostycznym.

Dopełnieniem obchodów Dnia Diagnostyki Laboratoryjnej było przedsięwzięcie studentów ze Studentckiego Towarzystwa Diagnostów Laboratoryjnych PUM, którzy w niedzielę 26 maja 2019 r. w Galerii Kaskada przeprowadzili akcję bezpłatnych pomiarów ciśnienia i saturacji krwi oraz badania glikemii i cholesterolu.

*prof. dr. hab. Barbara Dołęgowska
Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej
Zdjęcia Jacek Zeuschner*

GRANTY Z NARODOWEGO CENTRUM NAUKI DLA PUM

NARODOWE CENTRUM NAUKI

Kwotę 3 955 576 zł otrzymał Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie z Narodowego Centrum Nauki na realizację sześciu projektów badawczych w pierwszym półroczu 2019 r. Środki zostały przyznane w ramach konkursów: OPUS, PRELUDIUM i SONATA BIS, na badania dotyczące między innymi kleszczowego zapalenia mózgu, schizofrenii i wirusów HIV i HCV oraz genu BRCA1.

Na dobry start – PRELUDIUM

W ramach konkursu PRELUDIUM przyznawane są środki finansowe na prowadzenie badań przez osoby rozpoczynające karierę naukową, nieposiadające stopnia naukowego doktora. Maksymalna kwota dofinansowania wynosi 210 tys. zł, a okres realizacji wynosi 36 miesięcy. W ramach projektu mogą być sfinansowane zakupy materiałowe, wynagrodzenia oraz zakup aparatury naukowo-badawczej. Dotychczas doktoranci PUM otrzymali prawie 2 mln zł na realizację 12 projektów PRELUDIUM. Do grona kierowników projektów dla rozpoczynających karierę naukową dołączyli Bartłomiej Grygorcewicz (Zakład Medycyny Laboratoryjnej) z dofinansowaniem 209 916 zł oraz Karolina Prajzencanc (Zakład Genetyki i Patomorfologii). Bartłomiej Grygorcewicz pod opieką merytoryczną prof. Barbary Dołęgowskiej będzie prowadził badania nad oceną wpływu wirującego pola magnetycznego na aktywność lityczną bakteriofagów. Karolina Prajzencanc będzie prowadzić badania pt. „Konstytucyjna mety-

lacja genu BRCA1 i jej związek z germinalnymi zmianami w regionie promotorowym i wzorem metylacji genomu” pod opieką prof. Anny Jakubowskiej.

Na zbudowanie nowego zespołu – SONATA BIS

Profesor Miłosz Parczewski jest pierwszym na PUM beneficjentem w konkursie SONATA BIS. Konkurs jest skierowany do badaczy, którzy uzyskali stopień naukowy doktora w okresie od 5 do 12 lat przed rokiem wystąpienia z wnioskiem. Planowany projekt badawczy ma na celu powołanie nowego zespołu badawczego, prowadzącego badania naukowe o charakterze podstawowym. W konkursie tym można otrzymać środki na wynagrodzenia dla nowego zespołu badawczego, w tym również stypendia dla studentów lub doktorantów, zakup lub wytworzenie aparatury naukowo-badawczej, a także pokryć inne koszty związane z wydatkami niezbędnymi do realizacji projektu badawczego. Profesor Parczewski wraz z powołanym zespołem będzie prowadził badania nt. użycia modeli molekularnych dla nadzoru nad lekoopornością i przewidywania rozwoju sieci transmisji HIV i HCV, na które NCN przyznało dofinansowanie w wysokości 2 364 080 zł.

Współpraca naukowa w ramach konkursu OPUS

OPUS to konkurs na projekty badawcze, w tym finansowanie zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej niezbędnej do realizacji tych projektów, skierowany do wszystkich naukowców, którzy

uzyskali stopień naukowy doktora. W ramach konkursu nie ma ograniczeń finansowych. Dotychczas naukowcy PUM otrzymali ponad 12 mln zł na realizację 15 projektów. W ostatniej edycji konkursu finansowanie otrzymały projekty realizowane w ramach konsorcjum, w którym PUM będzie pełnił rolę partnera. Do realizacji zostały zakwalifikowane projekty:

1. „Znaczenie mikroflory oraz przepuszczalności bariery jelita grubego w patofizjologii schizofrenii – w poszukiwaniu uwarunkowań podprogowego stanu zapalnego i dysregulacji metabolicznej”, konsorcjum naukowe z Uniwersytetem Medycznym im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, odpowiedzialny na PUM prof. Jerzy Samochowiec, Klinika Psychiatrii; finansowanie na PUM – 259 420 zł.

2. „Kompleksowa analiza czynników warunkujących przebieg i następstwa kliniczne kleszczowego zapalenia mózgu”, konsorcjum naukowe z Uniwersytetem Medycznym w Białymstoku, odpowiedzialny na PUM prof. Miłosz Parczewski, Klinika Chorób Zakaź-

nych, Tropikalnych i Nabytych Niedoborów Immunologicznych; finansowanie na PUM – 237 160 zł.

3. „Optymalizacja i analiza biologicznego wpływu pola elektromagnetycznego na wspomaganie produkcji i aktywność preparatów bakteriofagowych”, konsorcjum naukowe z Zachodniopomorskim Uniwersytetem Technologicznym w Szczecinie, odpowiedzialny na PUM Bartłomiej Grygorcewicz (opiekun naukowy prof. Barbara Dołęgowska, Zakład Medycyny Laboratoryjnej); finansowanie na PUM – 675 tys. zł.

Narodowe Centrum Nauki stale rozszerza swoją ofertę konkursową. Obecnie prowadzi nabór w ramach konkursów ALPHORN, GRIEG, IdeaLab, MAESTRO 11, SONATA BIS 9, UWERTURA 4, MINIATURA 3, MOZART, M-ERA.NET Call 2019.

Serdecznie zachęcamy do aplikowania o środki finansowe na badania naukowe.

Katarzyna Koczela
Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą

DNI OTWARTE FUNDUSZY EUROPEJSKICH NA PUM

10 maja 2019 r.

Dni Otwarte *Dni Otwarte.eu*
Funduszy Europejskich

2019 Centrum Symulacji Medycznej
Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie

Raz w roku beneficjenci funduszy europejskich prezentują społeczeństwu swoje projekty. Pomorski Uniwersytet Medyczny od wielu lat aktywnie korzysta ze środków UE. Tegoroczna edycja ogólnopolskiej akcji „Dni otwarte funduszy europejskich” przypadła w roku 15-lecia przystąpienia Polski

do Unii Europejskiej, a hasłem przewodnim była „Polska różnorodna”. Akcja miała podkreślić wpływ podjętych działań na różne regiony.

Dniem Otwartym na PUM był 10 maja 2019 r. w supernowoczesnym Centrum Symulacji Medycznej przy ul. Klonowica. Uroczystej inauguracji doko-

Prof. M. Giżewska

Prof. PUM E. Grochans

nał prof. Jarosław Peregud-Pogorzelski, prorektor ds. rozwoju PUM. Obecni byli także członkowie zespołów realizujących programy unijne.

Program Dni Otwartych na PUM podzielono na trzy części. W pierwszej odbyły się cztery wykłady o najważniejszych projektach. O innowacyjnym polsko-niemieckim transgranicznym programie wczesnej diagnostyki i leczenia chorób rzadkich u noworodków – RareScreen mówiła prof. Maria Giżewska, program rozwojowy dla studentów pielęgniarstwa i położnictwa PUM przedstawiła prof. PUM Elżbieta Grochans, a o Polskiej Platformie Medycznej – portalu zarządzania wiedzą i potencjałem badawczym opowiedziała Dagmara Budek, dyrektor Biblioteki Głównej PUM. Był też cykl wykładów przygotowany przez Centrum Transferu Technologii PUM w ramach Inkubatora Innowacyjności+.

Atrakcją dnia było zwiedzanie CSM, podczas którego udostępniono niemal wszystkie sale fantomowe i symulacyjne. Chętnych było tak dużo, że wprowadzono kolejność zgłoszeń. Zwiedzający mogli także odwiedzić stoiska przygotowane przez CTT, na których prezentowano technologie powstałe

w ramach projektów unijnych wdrażanych na PUM. Wiele z nich można było zobaczyć, np. worek do pobierania krwi pępowinowej i łyżki wyciskowe stomatologiczne, a niektóre także spróbować, np. baton prebiotyczny, maści, kremy, a nawet przeprowadzić testy diagnostyczne.

W latach 2000–2006, 2007–2013 i 2014–2020 na Pomorskim Uniwersytecie Medycznym zrealizowano ponad 50 projektów. Wartość łączna umów podpisanych przez PUM wyniosła 384 545 006,46 zł. Wartość dofinansowania z funduszy UE dla PUM to 208 351 968,17 zł.

Wybrane projekty realizowane na PUM (przygotowane przez Dział Funduszy Zewnętrznych):

1. „Innowacyjne metody wykorzystania komórek macierzystych w medycynie”
Współfinansowanie: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, lata 2007–2013 (PO IG)

Celem projektu było wdrożenie innowacyjnych rozwiązań w zakresie wykorzystania komórek macierzystych w medycynie, w oparciu o dotychczasowe doświadczenia uczestniczących w projekcie

Zwiedzanie Centrum Symulacji Medycznej

Dyrektor Biblioteki Głównej D. Budek

Dyrektor CTT dr Hubert Pachciarek

zespołów. Zespoły badawcze wchodzące w skład Konsorcjum odkryły tzw. małe komórki macierzyste pochodzenia embrionalnego, które stwarzają realną nadzieję na wykorzystanie ich w medycynie regeneracyjnej jako źródła komórek pluripotencjalnych alternatywnego do komórek macierzystych pozyskiwanych z zarodków.

2. „Telemedycyna w Euroregionie Pomerania – sieć Pomerania”

Współfinansowanie: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Programu Operacyjnego Europejskiej Współpracy Transgranicznej Krajów Związkowych Meklemburgia-Pomorze Przednie / Brandenburgia i Rzeczypospolitej Polskiej (województwo zachodniopomorskie) lata 2007–2013 (Interreg IVA).

Celem projektu było utworzenie wysokowyspecjalizowanej sieci telemetrycznej oraz utrzymanie wysokiego poziomu opieki medycznej na obszarze polsko-niemieckiego pogranicza, charakteryzującym się słabym zaludnieniem, odpływem specjalistów i zmianami w strukturze demograficznej. Sieć telemedyczna, która połączyła szpitale, pozwala utrzymać wysoki poziom opieki medycznej w zakresie profilaktyki, diagnostyki i terapii, przede wszystkim chorób nowotworowych, ale również wypadków oraz schorzeń serca czy udarów mózgu.

3. „Centrum Innowacyjnej Edukacji Medycznej Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie”
Współfinansowanie: Europejski Fundusz Społeczny, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, lata 2014–2020.

Celem projektu jest podniesienie jakości kształcenia na Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie poprzez rozwój kształcenia praktycznego studentów z wykorzystaniem symulacji medycznej.

4. „Progressio – zintegrowany rozwój Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie”

Współfinansowanie: Europejski Fundusz Społeczny, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, lata 2014–2020.

Celem projektu jest kompleksowy rozwój Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie poprzez rozszerzenie oferty edukacyjnej skutkującej podniesieniem kompetencji studentów, odpowiadających potrzebom gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa oraz usprawnienie funkcjonowania uczelni poprzez wsparcie zmian organizacyjnych i podniesienie kompetencji kadr w systemie szkolnictwa wyższego.

5. „Innowacyjny, polsko-niemiecki transgraniczny program wczesnej diagnostyki i leczenia chorób rzadkich u noworodków” – RareScreen
Współfinansowanie: Program Współpracy Interreg VA Meklemburgia-Pomorze Przednie / Brandenburgia / Polska w ramach celu „Europejska Współpraca Terytorialna” Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, lata 2014–2020.

Projekt zakłada poszerzenie zakresu diagnozowanych wrodzonych wad metabolizmu i innych schorzeń rzadkich rozpoznawanych na podstawie populacyjnych badań przesiewowych noworodków z województwa zachodniopomorskiego, Meklemburgii/Pomorza Przedniego oraz Brandenburgii. W odniesieniu do noworodków z regionu Pomorza Zachodniego, dotychczas obowiązujący panel badań przesiewowych zostanie poszerzony o deficyt biotynidazy, galaktozemię oraz nowatorskie w skali europejskiej badania w kierunku ciężkich złożonych niedoborów odporności (SCID), rodzinnej hipercholesterolemii i wrodzonej hemoglobinopatii.

*Kinga Brandys
rzecznik prasowy
Ewa Piekarczyk
Dział Funduszy Zewnętrznych
Zdjęcia Foto Praktyka*

WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW UNIJNYCH NA WYDZIALE NAUK O ZDROWIU

Cel, jakim jest poprawa jakości kształcenia wyższego na kierunku pielęgniarstwo oraz położnictwo, łatwiej można osiągnąć, sięgając po środki unijne przeznaczone na realizację projektów z tym związanych. Na Wydziale Nauk o Zdrowiu realizowane są obecnie dwa takie projekty.

I. Pielęgniarstwo – przyszłość i stabilność. Przygotowanie i wdrożenie programu rozwojowego na Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie na kierunku pielęgniarstwo.

Od roku 2016 studenci studiów I stopnia kierunku pielęgniarstwo, przystępując do projektu, objęci zostali programem rozwojowym oraz programem stypendialnym, realizowanym dzięki wsparciu z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. W 2016 r. Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie podpisał z Ministerstwem Zdrowia umowę na dofinansowanie projektu. Na jego realizację uczelnia otrzymała ponad 4 mln 300 tys. zł. Tak więc uczestnicy projektu edycji studiów 2015–2018, 2016–2019, 2017–2020 mają gwarancję, że otrzymają:

- stypendium motywacyjne w wysokości 600 zł za najlepsze wyniki w nauce;
- bezpłatne zajęcia dodatkowe wykraczające poza standardowy program kształcenia, obejmujące tematykę: radzenie sobie w sytuacjach trudnych, konfliktowych z pacjentem starszym, z demencją, z pacjentem onkologicznym, komunikacja z pacjentem starszym, onkologicznym, promocja i edukacja zdrowotna w okresie starości, żywienie osób starszych i onkologicznych, przeciwdziałanie dyskryminacji i przemocy wobec osób starszych, profilaktyka urazów pacjentów starszych i onkologicznych;
- wynagrodzenie za udział w płatnych obowiązkowych praktykach zawodowych;
- wynagrodzenie za ponadprogramowe praktyki zawodowe;

- finansowanie kosztów dojazdu i zakwaterowania dla studentów odbywających ponadprogramowe praktyki poza miejscem zamieszkania;
- zatrudnienie w podmiotach leczniczych będących partnerami projektu: Samodzielnym Publicznym Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Szczecinie oraz Samodzielnym Publicznym Specjalistycznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej ZDROJE.

Z wymienionych form wsparcia skorzystało już 230 uczestników, studentów studiów I stopnia kierunku pielęgniarstwo, w tym 120 studentów pobierało stypendium motywacyjne.

Realizacja projektu przyczynia się do podniesienia atrakcyjności studiów na kierunku pielęgniarstwo, zapewnienia, że w podmiotach leczniczych m.in. na oddziałach onkologicznych, geriatrycznych, opieki długoterminowej podejmą zatrudnienie absolwenci kierunku pielęgniarstwo posiadający wysokie kompetencje.

Kierownikiem projektu jest prof. PUM Anna Jurczak, kierownik Zakładu Pielęgniarstwa Specjalistycznego.

II. Wdrożenie i realizacja programu rozwojowego dla studentów pielęgniarstwa i położnictwa Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie.

Kontynuacją realizacji celu poprawy jakości kształcenia wyższego na kierunku pielęgniarstwo i położnictwo jest kolejny projekt, którego wdrożenie rozpoczęło się w grudniu 2018 r. Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie otrzymał na to ponad 11 mln zł.

Zorganizowanie konkursu przez Ministerstwo Zdrowia to odpowiedź na problem spadającej liczby pielęgniarek i położnych w systemie ochrony zdrowia. Tutaj również stawia się na stworzenie systemu zachęt dla potencjalnych studentów i absolwentów do podejmowania pracy w zawodzie pielęgniarek i położnych.

Projektem objętych zostanie 300 osób. Jego realizacja przewidziana jest do 30 września 2023 r. W ramach projektu opracowany został:

1. Program rozwoju uczelni, w którym zaplanowano m.in.:

a) stypendia motywujące w wysokości 800 zł/mies. przez okres 22 miesięcy za najlepsze wyniki w nauce;

b) stypendia z tytułu praktyk obowiązkowych w wysokości 18 zł za 1 godz. dydaktyczną praktyki, w tym:

- dla kierunku pielęgniarstwa 960 godz. dydaktycznych za jeden cykl kształcenia – łączne stypendium w kwocie 17 280 zł;

- dla kierunku położnictwo 1120 godz. dydaktycznych za jeden cykl kształcenia – łączne stypendium w kwocie 20 160 zł;

c) dodatkowe zajęcia z tematyki komunikacji z pacjentem.

2. Program rozwoju absolwenta, w ramach którego absolwenci otrzymujący stypendium motywacyjne objęci zostaną kursami dokształcającymi, wsparciem w znalezieniu zatrudnienia, otrzymają miesięczne (przez 2 lata) stypendia szkoleniowe oraz opiekę tutora w podmiocie leczniczym, gdzie zostaną zatrudnieni.

Projekt rozpoczął się w grudniu 2018 r. – 15 studentów kierunku położnictwo otrzymuje już sty-

pendia za najlepsze wyniki w nauce. Natomiast najlepsi studenci II roku studiów I stopnia kierunku pielęgniarstwo (30 osób) otrzymywać będą również stypendia motywacyjne od października 2019 r.

Po przeprowadzeniu procedury zamówień publicznych na usługę szkoleniową, polegającą na organizacji i przeprowadzeniu obowiązkowych praktyk zawodowych, wybrany został podmiot leczniczy – Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny nr 1 im. prof. Tadeusza Sokołowskiego Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie, ul. Unii Lubelskiej 1, w którym uczestnicy projektu będą odbywali praktyki zawodowe.

Z uwagi na to, że w szpitalu tym realizowane są świadczenia zdrowotne we wszystkich zakresach publicznej ochrony zdrowia, realizacja praktyk w tym podmiocie zapewni przeprowadzenie procesu szkolenia objętego programem kształcenia.

Pierwsze grupy studentów studiów I stopnia I roku kierunku pielęgniarstwo i położnictwo rozpoczęły praktyki na oddziałach szpitalnych. Studenci mają zapewnioną opiekę dydaktyczno-merytoryczną ze strony uczelni oraz wykwalifikowanych mentorów w szpitalu.

Nowym aspektem w tym projekcie jest zapewnienie przyszłym absolwentom, którzy obecnie otrzymują lub w najbliższym czasie będą otrzymywali stypendia motywacyjne, dodatkowego wynagrodzenia za udział w kursach specjalistycznych oraz opieki tutora w przyszłym miejscu zatrudnienia. Jest to nowa forma wsparcia finansowego uczestników projektu – pielęgniarek i położnych, którzy zasila rynek pracy w latach 2020–2023.

Kierownikiem projektu jest prof. PUM Elżbieta Grochans – kierownik Zakładu Pielęgniarstwa.

*Danuta Szewczyk
Dział Funduszy Zewnętrznych
Zdjęcie archiwum projektu*

27 czerwca 2019 r. zmarł

**Prof. dr hab. n. med.
ZYGMUNT SAGAN**

Wybitny naukowiec i wspaniały nauczyciel akademicki. Kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej PAM w latach 1993–1998. Odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Odznaką Gryfa Pomorskiego, Krzyżem Armii Krajowej. Miał 91 lat.

9 lipca 2019 r. zmarł

**Prof. dr hab. n. med.
ANDRZEJ SEDLACZEK**

Autorytet w dziedzinie chirurgii klatki piersiowej i pulmonologii. Kierownik Katedry Pneumonologii PAM w latach 1985–2008. Członek American College of Chest Physicians. Odznaczony m.in. Srebrnym Krzyżem Zasługi. Miał 81 lat.

PROJEKT PUM „PROCURATIO” ZAKWALIFIKOWANY DO DOFINANSOWANIA PRZEZ MINISTERSTWO ZDROWIA

W dniu 19 czerwca 2019 r. uzyskaliśmy informacje o wynikach rozstrzygnięcia konkursu na szkolenia HTA i kompetencje zarządcze zorganizowanego przez Ministerstwo Zdrowia. Projekt „Procuratio – rozwój osób wykonujących czynności administracyjne i zarządcze w systemie ochrony zdrowia” złożony przez Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie znalazł się na piątym miejscu na 13 projektów zakwalifikowanych do dofinansowania. Wniosek przeszedł ocenę formalno-merytoryczną i uzyskał 94,5 pkt.

Celem głównym projektu jest przeszkolenie pracowników administracyjnych i zarządzających podmiotami leczniczymi, jak również przedstawicieli podmiotów tworzących system zdrowia, służące poprawie efektywności funkcjonowania systemu ochrony zdrowia. Projekt zakłada realizację następujących form wsparcia:

1) szkolenia zwiększające kompetencje pracowników urzędów wojewódzkich, jednostek samorządu terytorialnego oraz stacji sanitarno-epidemiologicznych związanych z realizacją zadań z zakresu zdrowia publicznego (w szczególności w zakresie identyfikacji i przeciwdziałania zagrożeniom epidemiologicznym), liczba uczestników – 90 osób;

2) studia MBA dla kadry zarządzającej podmiotami leczniczymi świadczącymi usługi medyczne, liczba uczestników – 30 osób.

Podmiotem wspierającym realizację studiów MBA będzie Uniwersytet British Columbia z Vancouver (Kanada). Dwie osoby z kadry tej uczelni będą prowadziły wykłady w toku studiów MBA.

Grupą docelową projektu będą przedstawiciele kadry administracyjnej i zarządzającej sektora

ochrony zdrowia w Polsce oraz osoby odpowiedzialne za zdrowie publiczne. Uczestnicy będą się wywodzić z następujących grup zawodowych:

a) pracownicy pionów administracyjnych podmiotów leczniczych, np. rejestratorzy/rejestratorki, księgowi, specjaliści ds. zamówień publicznych;

b) kadra zarządzająca podmiotami leczniczymi, np. dyrektorzy, menedżerowie ochrony zdrowia;

c) kadra medyczna mająca w zakresie swoich obowiązków pełnienie funkcji administracyjnych, np. ordynatorzy, pielęgniarki oddziałowe;

d) pracownicy Narodowego Funduszu Zdrowia;

e) pracownicy organów założycielskich podmiotów leczniczych, tj. jednostek samorządu terytorialnego, uczelni medycznych (pracownicy administracyjni), ministerstw, urzędów wojewódzkich, centralnych urzędów administracji rządowej (uczestnikami mogą być wyłącznie pracownicy komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za nadzór nad utworzonymi przez ten organ podmiotami leczniczymi);

f) konsultanci krajowi i wojewódzcy.

Okres realizacji projektu zaplanowany został do dnia 31 sierpnia 2021 r. Obecnie trwają prace przygotowawcze: wybór zespołu projektowego, opracowanie regulaminów projektu oraz rekrutacji, która zaplanowana jest dla studiów MBA na wrzesień 2019 r. Kierownikiem projektu jest dr n. zdr. Artur Kotwas z Zakładu Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego WNoZ.

*Danuta Szewczyk
Dział Funduszy Zewnętrznych*

STUDENCKIE PROJEKTY NAUKOWE

W roku 2019, z inicjatywy Studenckiego Towarzystwa Naukowego PUM, prorektor ds. nauki prof. Jerzy Samochowiec ogłosił pierwszy konkurs na realizację Studenckich Projektów Naukowych. Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą przygotował odpowiedni regulamin, który wprowadzony Zarządzeniem nr 7/2019 Rektora PUM, określił zasady aplikowania oraz finansowania tego typu projektów. Według zapisów regulaminu osobami uprawnionymi do składania aplikacji w konkursie są studenci będący członkami kół naukowych, zrzeszeni w Studenckim Towarzystwie Naukowym. Za maksymalną kwotę wnioskowania przyjęto 5 tys. zł, a maksymalny okres realizacji nie dłuższy niż 18 miesięcy. Wnioski kompletne, złożone terminowo w formie papierowej zostały ocenione formalnie i przekazane do oceny recenzenckiej, której zadaniem było przyznanie wartości punktowej każdemu wnioskowi w celu wyłonienia najlepszych projektów. W roku bieżącym do konkursu ogłoszonego w lutym nadesłano 15 wniosków reprezentujących następujące koła naukowe: SKN przy Zakładzie Diagnostyki Immunologicznej; SKN przy Zakładzie Biochemii Klinicznej i Molekularnej; II SKN przy Zakładzie Patomorfologii; SKN Farmakoterapii; SKN Genetyki w Stomatologii; I SKN przy Zakładzie Biochemii i Żywienia Człowieka; II SKN przy Zakładzie Biochemii i Żywienia Człowieka; IV SKN przy Zakładzie Biochemii i Żywienia Człowieka; SKN przy Klinice Kardiochirurgii; SKN Medycyny Stylu Życia; SKN przy Zakładzie Nauk Humanistycznych w Medycynie.

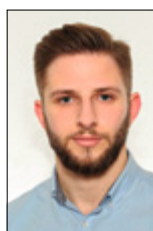
Wyniki tegorocznej edycji zostały ogłoszone przez prorektora ds. nauki podczas marcowej IV Międzynarodowej / XLIX Ogólnopolskiej Konferencji Studentów Uczelni Medycznych w Szczecinie. Zwycięskim studentom wręczono dyplomy.

Do realizacji zakwalifikowano pięć projektów:

„Wpływ ekstraktów z *Trifolium repens* i *Trifolium pratense* na potencjał antyoksydacyjny komórek linii THP 1”
Studentka **Joanna Janił**
Wydział Nauk o Zdrowiu, IV SKN przy Zakładzie Biochemii i Żywienia Człowieka, opiekun naukowy projektu:

dr inż. Karolina Jakubczyk.

„Wpływ polimorfizmu rs6822844 regionu IL2-IL21 na skuteczność terapii leflunomidem chorych na reumatoidalne zapalenie stawów”

Student **Filip Machaj**

Wydział Lekarski z Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim,

SKN Farmakoterapii, opiekun naukowy projektu: prof. Andrzej Pawlik.

„Częstość występowania zespołu jelita nadwrażliwego wśród studentów medycyny. Czy zaburzenia aktywności metabolicznej mikrobioty jelitowej są przyczyną zespołu jelita nadwrażliwego. Badanie przekrojowe w grupie studentów medycyny PUM”

Studentka **Honorata Mruk**

Wydział Lekarski z Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim, SKN Medycyny Stylu Życia, opiekun naukowy projektu: dr n. med. Karolina Skonieczna-Żydecka.

„Ocena ekspresji heterodimeru Ku70/80 w rakach piersi z wykorzystaniem komputerowej analizy obrazu”

Student **Jakub Rosik**

Wydział Lekarski z Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim, II SKN przy

Zakładzie Patomorfologii, opiekun naukowy projektu: dr hab. Paweł Domagała.

„Analiza wpływu czynników genetycznych stanowiących podłoże zaburzeń gospodarki żelaza w przebiegu stwardnienia rozsianego”

Studentka **Laura Stachowska**

Wydział Lekarsko-Biotechnologiczny i Medycyny Laboratoryjnej, II SKN przy Zakładzie Biochemii i Żywienia Człowieka, opiekun naukowy projektu dr n. med. Karolina Dec.

Gratulujemy zakwalifikowania projektów i zachęcamy innych studentów do udziału w kolejnej edycji konkursu w przyszłym roku.

Marta Kamińska

Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą

STYPENDIA INDYWIDUALNE MARI SKŁODOWSKIEJ-CURIE PERSPEKTYWĄ WIELKICH MOŻLIWOŚCI DLA POLSKICH NAUKOWCÓW!

Prestiż? Finansowanie badań? Międzynarodowa kariera naukowa? Odpowiedź jest jedna – stypendia indywidualne Marii Skłodowskiej-Curie!

Nie ulega wątpliwości, że stypendia indywidualne Marii Skłodowskiej-Curie w ramach Programu Ramowego UE Horyzont 2020 są jednymi z najlepszych możliwości stypendialnych dla naukowców w Europie i nie tylko. Mają one wymiar międzynarodowy, w związku z tym wymagają mobilności do innego kraju na świecie na okres od 12 do 36 miesięcy. Ich szczególnym atutem jest możliwość zaproponowania własnej tematyki pracy badawczej, którą aplikujący naukowiec będzie się zajmował, jeżeli udowodni we wniosku jej innowacyjny charakter.

Stypendia skierowane są do doświadczonych naukowców, czyli w rozumieniu Komisji Europejskiej takich, którzy mogą poszczycić się stopniem doktora i/lub czteroletnim doświadczeniem badawczym. Oferta ta adresowana jest do badaczy wszystkich narodowości i dziedzin, bez ograniczeń wiekowych, w zakresie badań od podstawowych do wdrożeniowych. Co istotne, w projektach mogą uczestniczyć wszelkie typy podmiotów, które prowadzą badania, np. instytucje naukowe, przedsiębiorstwa, stowarzyszenia, szpitale itp.

Oprócz pomysłu zaproponowanego we wniosku, bardzo ważnym aspektem jest sam rozwój stypendysty. Należy pamiętać, że szanse na otrzymanie stypendiów mają ci, którzy we wniosku projektowym proponują dobrze opracowany plan na rozwój mię-

dzynarodowej kariery naukowej. Przede wszystkim należy przykładac wagę do rozwoju umiejętności strictly badawczych, np. związanych z pogłębieniem kompetencji metodologicznych oraz transferowalnych (uniwersalnych), które w tym przypadku dotyczą m.in. umiejętności zarządzania zespołem, przedsiębiorczości czy współpracy międzykulturowej.

Stypendia indywidualne Marii Skłodowskiej-Curie posiadają też specjalny panel dla naukowców, którzy powracają do kariery naukowej po dłuższej przerwie spowodowanej np. macierzyństwem czy pracą w przedsiębiorstwach (Career Restart Panel). Ponadto istnieje panel dla badaczy, którzy powracają do Europy w celach naukowych po długoletniej rezydenturze w krajach pozaeuropejskich (Reintegration Panel). Kolejną opcją jest możliwość odbywania stypendium w sektorze pozaakademickim, czyli w instytucjach, które prowadzą badania, natomiast nie wpisuje się to w ich główną działalność (Society & Enterprise Panel).

Następny wariant stanowią granty Widening Fellowships, adresowane do naukowców, którzy nie otrzymali finansowania w ramach stypendiów indywidualnych, a wybrali jako jednostkę goszczącą instytucję mieszczącą się w kraju o mniejszej partycypacji w Horyzoncie 2020. Na liście tych państw jest również Polska. Zwiększa to szanse polskich uczonych na zostanie opiekunami merytorycznymi indywidualnych, zagranicznych badaczy, którzy wychodzą z wnioskiem projektowym. Mechanizm ten warto wykorzystać, szczególnie w celu zwiększenia potencjału i międzynarodowego charakteru naszych krajowych zespołów naukowych. Goszczenie w swoich murach ambitnych i kreatywnych ludzi nauki jest motorem napędowym kolejnych działań badawczych.

Należy pamiętać, że wniosek przygotowywany przez indywidualnego naukowca powinien być konstruowany razem z instytucją przyjmującą. Bardzo ważne jest tutaj zaangażowanie opiekuna

merytorycznego, czyli w nomenklaturze stypendiów Marii Skłodowskiej-Curie – supervisor. Jest to osoba, która powinna być uznanym autorytetem w dziedzinie, której dotyczy wnioski projektowy. Jego rolą jest wspieranie stypendysty na każdym etapie realizacji wytyczonych zadań oraz pomoc merytoryczna.

Beneficjentem projektu jest instytucja goszcząca badacza, w związku z tym to ona zawiera umowę grantową z Komisją Europejską i odpowiada za prawidłowy przebieg projektu. To również ona podpisuje umowę o pracę z naukowcem, który otrzyma finansowanie, oraz wypłaca mu wynagrodzenie ze środków projektowych. Jej zadaniem jest także zapewnienie stanowiska pracy, w tym sprzętu komputerowego i dostępu do niezbędnej infrastruktury. Niemniej ważną kwestią jest pomoc w administrowaniu projektem w ramach struktur instytucjonalnych.

Stypendia indywidualne finansowane są w formie ryczałtu. Oznacza to, że są one obliczane na podstawie deklarowanej liczby miesięcy, które stypendysta ma zamiar spędzić w jednostce przyjmującej. Budżet obejmuje finansowanie naukowca oraz instytucji. Wsparcie tego pierwszego uwzględnia: wynagrodzenie (Living Allowance) w kwocie 4880 euro, przemnożone przez współczynnik korekcyjny kraju, w którym będzie realizowane stypendium (dla Polski jest to 75,5%), dodatek z tytułu relokacji (Mobility Allowance) – 600 euro/mies. oraz dodatek rodzinny (Family Allowance) w kwocie 500 euro/mies. Natomiast na świadczenia dla insty-

tucji składa się 800 euro/mies., które powinno być wydatkowane przede wszystkim na potrzeby naukowe indywidualnego naukowca, w tym np. szkolenia, konferencje, publikacje itp. (Research, training and networking costs) oraz 650 euro/mies. na koszty związane z zarządzaniem i administrowaniem projektu (Management and indirect costs).

Bycie stypendystą lub opiekunem naukowym w Akcjach Marii Skłodowskiej-Curie to niesamowite wyróżnienie i nobilitacja. To doświadczenie, które otwiera wiele drzwi w świecie naukowym. Aktualny nabór wniosków trwa do 11 września 2019 r. Wsparcie w aplikowaniu o stypendia świadczy Sieć Punktów Kontaktowych na obszarze całego kraju. Jeden z nich znajduje się w Regionalnym Centrum Innowacji i Transferu Technologii ZUT w Szczecinie, gdzie konsultanci udzielają wszelkich niezbędnych informacji.

*Zespół Regionalnego
Punktu Kontaktowego PR UE w Szczecinie*

ul. Jagiellońska 20-21, pok. 108
70-363 Szczecin
e-mail: mobility@zut.edu.pl
tel.: 91 449 41 53

Artykuł powstał w ramach działalności Regionalnego Punktu Kontaktowego PR UE w Szczecinie finansowanego ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

ULTRASONOGRAFIA MOŻE BYĆ PROSTA

W dniach 22 i 23 czerwca 2019 r. w budynku Centrum Symulacji Medycznej PUM odbyły się warsztaty „Ultrasonografia w stanach nagłych”. Wzięło w nich udział 35 studentów kierunku lekarskiego, pielęgniarstwa oraz ratownictwa medycznego. Zajęcia odbywały się w kameralnych grupach trzy-czterooosobowych, co było dużym ułatwieniem dla osób, które nigdy nie trzymały głowicy usg. Dla uczestników warsztatów przygotowano trzy aparaty stacjonarne, dwa przenośne oraz jeden wirtualny.

Warsztaty obejmowały tematykę oceny ultrasonograficznej płuc oraz jamy brzusznej. Zaprezentowano jeszcze mało popularne w Polsce sposoby rozpoznawania w usg odmy opłucnowej, zapalenia płuc, obrzęku płuc, zatorowości płucnej oraz wolnego płynu w jamie opłucnowej. Omówiono protokoły: BLUE (usg w duszności), eFAST (usg w urazach jamy brzusznej i klatki piersiowej) oraz zastosowanie usg podczas resuscytacji. Zwrócono uczestnikom uwagę na coraz szersze wykorzystywanie ultrasonografii w stanach nagłych, m.in.

w złamaniach, zwichnięciach, pośredniej ocenie wzmożonego ciśnienia śródczaszkowego, ocenie nawodnienia. W ciągu kilku godzin udało się zaszczyć w studentach pasję do tego badania!

Wykładowcami byli instruktorzy Centrum Symulacji Medycznej PUM: dr Aleksandra Miazgowska z Kliniki Anestezjologii i Intensywnej Terapii SPSK-1 oraz lek. Bartosz Miazgowski ze Szpitalnego Oddziału Ratunkowego SPSK-1.

*lek. Bartosz Miazgowski
Szpitalny Oddział Ratunkowy SPSK-1
Zdjęcia Martyna Kosko*

WYPADEK NA TORZE GOKARTOWYM – ĆWICZENIA STUDENTÓW RATOWNICTWA

Chwila nieuwagi podczas wyścigu i jeden z gokartów wypada z toru i uderza w widzów. Kolejni kierowcy gwałtownie hamują, co na mokrej nawierzchni ma fatalne konsekwencje. W ciągu kilku sekund poszkodowanych zostaje 40 osób. Służby ratunkowe ruszają na pomoc.

Z takim scenariuszem ćwiczeń zmierzali się w tym roku studenci III roku ratownictwa medycznego PUM. Podobne ćwiczenia są organizowane od wielu lat jako sprawdzenie nabytych w toku studiów umiejętności radzenia sobie z wypadkiem masowym. Oprócz studentów w ćwiczenia zaangażowani byli strażacy JRG-3, technicy Centrum Symulacji Medycznej PUM i kierowcy Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego. Wszystko to odbyło się na torze gokartowym przy al. Wojska Polskiego w Szczecinie.

Organizatorami ćwiczeń była Paulina Bielska z Kliniki Anestezjologii, Intensywnej Terapii i Medycyny Ratunkowej oraz Bartosz Miazgowski z Centrum Symulacji Medycznej PUM.

*Tekst i zdjęcia lek. Bartosz Miazgowski
Centrum Symulacji Medycznej PUM*

ABSOLUTORIA NA PUM

1 czerwca 2019 r.

Wydział Lekarsko-Biotechnologiczny i Medycyny Laboratoryjnej; 74 absolwentów kierunku biotechnologia i analityka medyczna; najwyższa średnia ocen ze wszystkich lat studiów – 4,80.

15 czerwca 2019 r.

Wydział Lekarski z Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim; 198 absolwentów; najwyższa średnia ocen ze wszystkich lat studiów – 4,80.

22 czerwca 2019 r.

Wydział Lekarsko-Stomatologiczny; 70 absolwen-

tów; najwyższa średnia ocen ze wszystkich lat studiów – 4,37.

28 czerwca 2019 r.

Wydział Nauk o Zdrowiu; 596 absolwentów; najwyższa średnia ocen ze wszystkich lat studiów – 4,83.

29 czerwca 2019 r.

Program Anglojęzyczny i Program Asklepios; 83 absolwentów + 8; najwyższa średnia ocen ze wszystkich lat studiów – 4,54.

(red.)

PIERWSI ABSOLWENCI PROGRAMU ASKLEPIOS

W czerwcu 2019 r. studenci pierwszego cyklu studiów magisterskich na kierunku lekarskim w ramach Programu Asklepios ukończyli naukę na Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie. Przyrzeczenie lekarskie złożyło ośmiu absolwentów. Za ponaddobre wyniki w nauce wyróżnienie z rąk dziekana prof. Leszka Domańskiego odebrał Tobias Frischmuth (średnia – 4,46).

Rektor PUM prof. Bogusław Machaliński, zwracając się do absolwentów, a szczególnie do ich rodzin, podkreślał, że każdy z absolwentów będzie wizytówką uczelni w swoim kraju ojczystym. Wyraził nadzieję, że ten czas studiów w Polsce i mieście o nazwie trudnej do wymówienia dla każdego obco-

krajowca pozostanie w pamięci jako najważniejszy okres w życiu.

Dziekan Wydziału Lekarskiego prof. Leszek Domański w przemówieniu do absolwentów podkreślił unikatowość Programu Asklepios w ramach PUM na skalę europejską i złożył absolwentom gratulacje i najlepsze życzenia.

Profesor Rüdiger Heicappell – koordynator Programu Asklepios, szef Kliniki Urologii i dyrektor medyczny ASKLEPIOS Klinikum Uckermark GmbH w Schwedt, zwracając się do absolwentów, mówił o celowości stworzenia Programu Asklepios i zaangażowaniu wielu osób zarówno po stronie niemieckiej, jak i polskiej. Bez operatywności i dobrych

stosunków nie byłoby możliwe powstanie Programu Asklepios i wypracowanie jego niecodziennego sposobu funkcjonowania.

Zajęcia dydaktyczne w ramach Asklepiosa już od pierwszego roku są prowadzone w języku angielskim przez kadre PUM w Szczecinie, a przez kadre medyczną w Schwedt w języku niemieckim. Z biegiem lat pierwotna koncepcja programu ulegała zmianom, okazało się, że do prowadzenia zajęć praktycznych muszą być włączane nowe szpitale na terenie Niemiec. W listopadzie 2016 r. został sporządzony aneks do głównej umowy o współpracy, określający zasady włączenia kolejnych niemieckich szpitali w proces dydaktyczny. Zajęcia kliniczne są prowadzone w Schwedt, Pasewalku, Teupitz oraz Brandenburgu. Nie jest to łatwe dla studenta, ale znajomość zasad funkcjonowania różnych szpitali, umiejętność integracji z kadrami, opanowanie zawodowej terminologii medycznej w dwóch językach znacznie wyróżni absolwentów Programu Asklepios na rynku pracy.

Program Asklepios powstał z inicjatywy prof. Leszka Domańskiego we współpracy z siecią niemieckich szpitali ASKLEPIOS. W 2008 r. przyznano ASKLEPIOS Klinikum Uckermark GmbH w Schwedt/Oder status akademickiego szpitala szkoleniowego PAM w Szczecinie. Na mocy tego porozumienia studentom ówczesnej Akademii (a dzisiejszego Uniwersytetu) umożliwiono odbywanie zajęć dydaktycznych w tym szpitalu. Kolejnym

krokiem aktywizacji tej współpracy było rozszerzenie oferty kształcenia w odniesieniu do studiów na kierunku lekarskim prowadzonych w językach obcych. Umowa o współpracy została podpisana 26 czerwca 2013 r. przez ówczesnego rektora PUM prof. Andrzeja Ciechanowicza. Wówczas głównym celem było zwiększenie liczby miejsc na studiach dla kandydatów z Niemiec. Grupa Asklepios zobowiązała się do promowania studiów lekarskich na PUM na terenie Niemiec. Nie należy lekceważyć faktu, że sieć szpitali Asklepios poprzez aktywne uczestniczenie w procesie kształcenia przyszłych lekarzy ma duży wpływ na jakość kadry, którą w późniejszych latach będzie zatrudniać. W pierwszym naborze na rok akademicki 2013/2014 zgłosiło się 29 osób; ostatecznie na listach pierwszego roku pozostało 18 osób. Ukończyło studia osiem, a dwie z nich zadeklarowały chęć pracy w Schwedt.

Obecnie w ramach Programu Asklepios studiuje 105 osób. Opierając się na doświadczeniach pierwszego rocznika, można się spodziewać, że w ciągu najbliższych sześciu lat co najmniej 26 lekarzy powinno zasilić oddziały kliniczne sieci szpitali ASKLEPIOS w Niemczech. Wówczas to oni będą kształcić przyszłych lekarzy.

Olena Voznyak

Dziękuję WL i WL-S (English Program)

Zdjęcie Foto Praktyka

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

ABSOLUTORIUM DUM PUM

Już po raz dziewiąty najmłodsi studenci Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie odebrali dyplomy ukończenia rocznych studiów w ramach projektu pn. „Dzieciocy Uniwersytet Medyczny Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie”. Kiedy w 2010 r. prowadziliśmy pierwsze rozmowy o utworzeniu uniwersytetu dla dzieci z ówczesnym rektorem PAM prof. Przemysławem Nowackim, nikt nie spodziewał się, że ten projekt tak szybko stanie się prawdziwym przebojem i zyska takie zainteresowanie wśród dzieci, a zwłaszcza ich rodziców. Zaczynaliśmy skromnie od półrocz-

nego projektu pilotażowego dla wybranych dzieci z zaprzyjaźnionej szkoły podstawowej. I tak zaczęła się nasza przygoda z DUM PUM.

Atutem projektu są wykładowcy – zawsze znakomici nauczyciele akademicy. DUM PUM był i jest pierwszym i jedynym uniwersytetem medycznym w Polsce dla dzieci. Od kilku lat naszym partnerem w tym przedsięwzięciu jest Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin. Naszym celem jest prowadzenie edukacji prozdrowotnej, wdrażanie prawidłowych nawyków higienicznych i wzbudzenie zainteresowania medycyną.

W roku akademickim 2017/2018 wygraliśmy konkurs ogłoszony w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego. Kwota dofinansowania ze środków europejskich i dotacji celowej wynosiła 223 tys. zł. Projekt obejmował 200 dzieci w wieku od 6 do 15 lat. Zadaniem było podniesienie kompetencji uczestników projektu w zakresie komunikowania się, współpracy, myślenia krytycznego i kreatywnego oraz rozwiązywania problemów i działania innowacyjnego; kształtowanie u dzieci postaw prozdrowotnych i zainteresowanie ich naukami medycznymi; zrozumienie podstaw nauk medycznych i poznanie

metod badawczych; przedstawienie największych medycznych osiągnięć naukowych; nauka udzielania pierwszej pomocy medycznej i zachowania w sytuacjach kryzysowych; kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych i higieny osobistej; poznanie biblioteki akademickiej; promocja uczelni. Program realizowany był poprzez wykłady, ćwiczenia i zajęcia warsztatowe. Studenci pracowali w czterech grupach wiekowych. W ciągu dwóch lat odbyło się 80 godzin wykładów i 240 godzin praktycznych ćwiczeń z różnych dziedzin, m.in. historii medycyny, pielęgniarstwa, stomatologii, histologii, fizjoterapii, udzielania pierwszej pomocy, genetyki.

Współpracowaliśmy z następującymi jednostkami PUM: Katedra i Zakład Histologii i Embriologii oraz Zakład Farmakologii Doświadczalnej i Klinicznej, Klinika Neurologii, Zakład Genetyki i Patomorfologii, Zakład Biochemii i Żywienia Człowieka, Biblioteka Główna PUM, Katedra i Zakład Stomatologii Zachowawczej Przedklinicznej i Endodoncji Przedklinicznej, Samodzielna Pracownia Medycyny Fizykalnej, Dział Promocji i Informacji, Zakład Pielęgniarstwa, Zakład Interwencji Klinicznych i Medycyny Katastrof, Zakład Genetyki Sądowej, Studium Wychowania Fizycznego i Sportu. Organizowaliśmy warsztaty: plastyczne, z dogoterapii, „Świat ciszy”, „Pięknie mówię”, „Świat osoby niewidzącej”, „Zumba, taniec ludowy”, „W kleszczach kleszcza”. Dwa razy odbyła się konferencja „Dzieci dzieciom”, na której studenci wygłaszali wykłady z wybranych zagadnień medycznych. Dodatkowo były spotkania w Komendzie Wojewódzkiej Straży Pożarnej i Komendzie Wojewódzkiej Policji oraz w Domu Kombatanta i Pioniera Ziemi Szczecińskiej przy ul. Kruczej. Były zajęcia w Zakładzie Medycyny Sądowej pt. „Czaszka – czyli odkrywamy tajemnice”.

Zjazdy odbywały się głównie w Centrum Nowych Technologii Medycznych raz w miesiącu, w sobotę, gdzie dzieci spędzały z nami ponad cztery godziny. Studenci DUM PUM otrzymywali materiały dydaktyczne w postaci notatnika, długopisu, teczki i identyfikatora. W przerwach był ciepły posiłek i woda.

W ciągu dziewięciu lat wykształciliśmy blisko 1000 dzieci. Niektórzy byli naszymi studentami kilkakrotnie, inni wybrali studia na PUM.

Projekt koordynowały trzy osoby: Magdalena Bikowska, koordynator projektu DUM PUM, Łucja Górnik z Działu Funduszy Zewnętrznych i pisząca te słowa Kinga Brandys, kierownik projektu. To była ciężka, ale bardzo satysfakcjonująca praca. Wymagała od nas nie tylko przygotowania organizacyjnego, ale także innych umiejętności, m.in. rozwiązywania problemów osobistych, łagodzenia konfliktów, pomocy w wielu zaskakujących momentach. Byliśmy wychowawcą, nauczycielem, opiekunem, strażnikiem, drugą mamą i dobrą wróżką. Dziś z perspektywy dwóch lat wiemy, że warto było stworzyć ten wyjątkowy projekt.

Rekrutacja na Dziecięcy Uniwersytet Medyczny PUM na rok akademicki 2019/2020 odbędzie się we wrześniu 2019 r. Zapraszamy uczniów szczecińskich szkół podstawowych z klas VII–VIII w wieku 13–15 lat. Liczbę studentów ograniczamy w tym roku do 50 osób, a program zajęć skracamy do trzech godzin lekcyjnych. Spotykać się będziemy raz w miesiącu w sobotę.

Zapraszamy do odwiedzenia naszej strony www.pum.edu.pl/dum.

Do zobaczenia na PUM!

Kinga Brandys
kierownik projektu
Zdjęcia Foto Praktyka

ABSOLUTORIUM MUS PUM

Medyczny Uniwersytet Seniora

146 studentów Medycznego Uniwersytetu Seniora Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie odebrało dyplomy podczas uroczystego absolutorium 10 czerwca 2019 r. Dyplomy ukończenia studiów w roku akademickim 2018/2019 otrzymało 128 studentek i 18 studentów. Uczestniczący w uroczystości prof. Jarosław Peregud-Pogorzelski, prorektor ds. rozwoju PUM, gratulował uczestnikom MUS PUM dużego zaangażowania i wielkiej woli dalszej nauki i rozwoju.

– PUM to uczelnia, której władze stawiają na rozwój i innowacyjność – mówił prof. J. Peregud-Pogorzelski. – Bardzo ważna jest dla nas także, poza

szkoleniem przyszłej kadry medycznej, współpraca z seniorami, studentami MUS PUM. Ten uniwersytet niezmiennie cieszy się dużym zainteresowaniem. Mam nadzieję, że przygotowany przez nas program zajęć był interesujący.

Tegoroczna, szósta edycja MUS PUM to 10 wykładów prowadzonych przez nauczycieli akademickich uczelni, którzy ciekawie i zajmująco omawiali trudne zagadnienia medyczne z zakresu urologii, reumatologii, okulistyki, kardiologii, onkologii, farmakologii, chirurgii plastycznej i transplantologii. W tegorocznej edycji MUS PUM absolwenci wysłuchali wykładów prof. Jarosława Pereguda-Pogorzelskiego.

skiego, prof. Andrzeja Starczewskiego, prof. Anny Machoy-Mokrzyńskiej, prof. Anny Machalińskiej, prof. PUM Małgorzaty Peregud-Pogorzelskiej, prof. PUM Elżbiety Grochans, dr. hab. Janusza Menkiszaka, prof. Marka Drożdżika, prof. Piotra Prowansa oraz prof. Marka Myślaka. Było także wiele warsztatów i zajęć dodatkowych. W tym roku organizatorki postawiły na aktywność fizyczną i właściwe odżywianie. Największym zainteresowaniem wśród absolwentów MUS cieszyły się warsztaty z pierwszej pomocy przedmedycznej, a także warsztaty odsłaniające tajniki tai-chi, nordic walkingu, jogi i pilatesu. Po raz pierwszy przygotowano także warsztaty audiologiczne i zajęcia praktyczne dotyczące opieki nad osobą niesamodzielną. Studenci

korzystali także z innych możliwości, uczestniczyli w spektaklach teatralnych i kinowych, wycieczkach do Berlina i Stralsundu.

Doktor Magdalena Kamińska, koordynator MUS PUM, składając absolwentom podziękowania za udział w tegorocznej edycji, a także za to, że swoją postawą okres „jesieni życia” czynią „wiosną możliwości”, kształtując współczesny, pozytywny wizerunek seniorów w społeczeństwie, życzyła wszelkiej pomyślności i satysfakcji z dotychczasowych dokonań oraz dalszego zaangażowania w projekty służące szeroko pojętemu „pomyślnemu starzeniu się” i czerpania z nich dalszej inspiracji do życia.

Starościna MUS Mirosława Fras w imieniu absolwentów i swoim własnym podziękowała władzom

PUM i organizatorom MUS za możliwość udziału w tegorocznym projekcie. Chętnie podzieliła się swoimi wrażeniami i wymieniła wykład, który jej zdaniem był szczególny, o „Aniołach Dobroci w mieście zagłady”, wygłoszony przez prof. PUM Elżbietę Grochans. Podziękowała także Radzie MUS PUM za pomoc w zorganizowaniu cyklu „Naukowych spotkań autorskich”, nowej inicjatywy studentów MUS PUM. Dzięki tym spotkaniom można było wysłuchać prelekcji o „Sztuce niespania w Nowym Jorku” reżysera Leszka Szopy, o służbowej podróży życia do Peru operatora obrazu Leszka Foltyna oraz o tym „Jak być zdrowym w podróży” dr Marii Korzonek.

Absolutorium zakończył wykład pt. „Transplantacje – przekraczając granice życia” prof. PUM

Marka Myślaka, kierownika Zakładu Interwencji Klinicznych i Medycyny Katastrof PUM.

MUS to jedyny taki uniwersytet w Polsce. Adresowany jest do osób po 60. roku życia. Partnerem finansowym MUS PUM jest Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin.

Kolejna rekrutacja odbędzie się 26 sierpnia 2019 r. Szczegóły www.pum.edu.pl/studia/mus

*dr Magdalena Kamińska
koordynator MUS PUM
Kinga Brandys
rzecznik prasowy
Zdjęcie Foto Praktyka*

PROMOCJA ALBUMU PBGOT

„Polska Baza Genetyczna Ofiar Totalitaryzmów” to najnowsza polsko-angielska publikacja wydana przez Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie. Ukazała się w nakładzie 1000 egzemplarzy. Została napisana przez znaną szczecińską dziennikarkę Annę Beatę Czerniawską przy współpracy Kingi Brandys, rzecznika prasowego PUM, i Andrzeja Ossowskiego, koordynatora PBGOT z ramienia PUM. Opracowaniem graficznym zajął się Tomasz Stefaniak z Grupy Reklamowej Zapol. Prace przy książce trwały blisko dwa lata.

Uroczysta promocja książki odbyła się 11 czerwca 2019 r. w Bibliotece Głównej PUM. W wydarzeniu

Prof. B. Machaliński, dr hab. A. Ossowski

uczestniczył prof. Bogusław Machaliński, który zabierając głos, mówił m.in. o tragicznych czasach opisanych w książce i o torturach stosowanych podczas przesłuchań na Rakowieckiej. Gościem specjalnym spotkania był Krzysztof Bukowski – syn Edmunda, którego szczątki zostały znalezione jako pierwsze na Łączce w 2012 r. Mówienie o tych mrocznych w historii Polski czasach, jak się okazało podczas promocji, nadal jest bardzo trudne i nieustannie bolesne.

Red. A.B. Czerniawska i red. K. Brandys

Książka podsumowuje ponad siedmioletni dorobek pracowników Polskiej Bazy Genetycznej Ofiar Totalitaryzmów, jedynego takiego projektu na świecie.

*Kinga Brandys
rzecznik prasowy
Zdjęcia Foto Praktyka*

Poniżej tekst redaktora Alana Sasinowskiego, który ukazał się w weekendowym wydaniu „Kuriera Szczecińskiego” 28 czerwca 2019 r.

GENETYKA W SŁUŻBIE ZBIOROWEJ PAMIĘCI OFIARY, KTÓRE NIE BĘDĄ ZAPOMNIANE

Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie wydał książkę o jednym ze swoich sztandarowych przedsięwzięć – Polskiej Bazie Genetycznej Ofiar Totalitaryzmów. Publikacja pod redakcją Anny Beaty Czerniawskiej, powstała przy współpracy Andrzeja Ossowskiego i Kingi Brandys, przybliżyła nam projekt będący w Europie czymś wyjątkowym. Szczecińscy genetycy pozwalają przywrócić tożsamość ludziom, którzy w zamyśle katów mieli zostać nie tylko zgładzeni, ale i zapomniani.

Polska Baza Genetyczna Ofiar Totalitaryzmów (PBGOT) to pomysł dr. Andrzeja Ossowskiego z Zakładu Medycyny Sądowej, biologa z pasją historyczną, który zwrócił uwagę na to, że w naszym regionie jest wiele nieodkrytych grobów z czasów drugiej wojny światowej. To z jego inicjatywy powstał biobank materiałów DNA ofiar i ich krewnych. Baza została uruchomiona dzięki umowie podpisanej między PUM a Instytutem Pamięci Narodowej w 2012 r. W tym czasie IPN rozpoczął prace na Łączce na Powązkach Wojskowych w Warszawie – genetycy ze Szczecina wzięli na siebie odpowiedzialność za identyfikację ofiar. Na początku wydało się, że ustalenie nazwiska pierwszej osoby

zajmie wiele lat. Stało się inaczej. Nazwiska trzech pierwszych ofiar udało się ogłosić w ciągu trzech miesięcy. Z czasem to dzięki PBGOT udało się zidentyfikować takie postaci, jak Zygmunt Szendzielarz „Łupaszka” czy Danuta Siedzikówna „Inka”.

Baza pomogła przywrócić tożsamość ofiar nazizmu, komunizmu lub ukraińskiego nacjonalizmu także w takich miejscach, jak Areszt Śledczy w Białymstoku, dawny niemiecki obóz zagłady w Sobiborze, Jawornik Ruski, Dyneburg na Łotwie, Las Lućmierski w Zgierzu. Ale genetycy zajmują się nie tylko zbrodniami. Pracują m.in. na stanowisku archeologicznym, które może zawierać szczątki Piastów czy Gryfitów, prowadzili analizy po pożarze w Kamieniu Pomorskim z 2009 r., w którym zginęły 23 osoby.

Książka zawiera także głosy krewnych zidentyfikowanych ofiar. Oto świadectwo Krystyny Frąszczak, siostrzenicy Hieronima Dekutowskiego „Zapory”, które przypomina, jak wyglądało życie pod komunistyczną opresją: „Hieronim Dekutowski został zamordowany w 1949 r. Myśmy się minęli. Ja go znam tylko z emocji, relacji przekazanych przez matkę, siostrę Hieronima. To były czasy, gdy cała

rodzina żyła w odium hańby, w ostracyzmie. Mówiło się o nas: rodzina reakcyjna. Nie tyle ze strony tarnobrzeżan była niechęć, ile ze strony urzędów. Rodzinę inwigilowano. W naszym domu dwa pokoje zabrano pod gospodarkę komunalną. Zamieszkał w niej funkcjonariusz z rodziną. Moja matka, z zawodu nauczycielka, nie mogła w szkolnictwie pracować. Wszelkie podania, odwołania nie odnosiły skutku. Siostra matki zaczęła pracować jako nauczycielka języka francuskiego w miejscowym liceum. Musiała jednak, bo były naciski, wyjechać z Tarnobrzega na Ziemię Zachodnie. Ojciec mój, oficer Marynarki Wojennej, chciał wrócić do zawodu, ale przeprowadzony został wywiad środowiskowy i mu nie pozwolono. Ile wszystko to trwało? Do tej pory są ludzie, którzy mówią, że to były osoby kon-

trowersyjne... Udało się przeprowadzić wszystkie ekshumacje na Łączce, ale takich miejsc pochówku jest wiele: pod piwnicami, więzieniami, płotami. Opowieści ludzi o takich miejscach mogą się nie przebić do szerszej świadomości społecznej i w bezimiennych grobach szczątki bohaterów pozostaną na zawsze. To prawdziwa trauma”.

Do czasu wydania książki zespołowi dr. A. Ossowskiego udało się ustalić dane osobowe 90 osób. W dużej mierze od członków rodzin zależy, czy identyfikacji będzie więcej. Wszyscy chętni, którzy chcą oddać materiał do badań porównawczych, mogą zgłaszać się, dzwoniąc pod numer telefonu +48 91 466 18 57 lub poprzez pocztę elektroniczną: pbgotpum@sci.pum.edu.pl.

Alan Sasinowski

DZIAŁ NAUKI I WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ UCZESTNIKIEM POLSKIEJ MISJI EDUKACYJNEJ W USA

W dniach 25–31 maja 2019 r. Izabela Kuczyńska i Iwona Ciechanowicz z Działu Nauki i Współpracy z Zagranicą PUM reprezentowały Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie na międzynarodowych targach edukacyjnych w Waszyngtonie (USA) oraz uczestniczyły w corocznej konferencji organizowanej przez NAFSA.

NAFSA – National Association of Foreign Students Advisors (aktualnie Association of International Educators) jest organizacją pozarządową zrzeszającą obecnie ponad 10 tys. osób i ponad

3,5 tys. instytucji akademickich z całego świata. Pełni administracyjną opiekę nad egzaminami English as a Second Language (ESL) – standardowymi egzaminami ze znajomości języka angielskiego dla obcokrajowców, którzy chcą studiować na amerykańskich wyższych uczelniach.

Konferencja NAFSA i targi edukacyjne to jedno z największych na świecie wydarzeń edukacyjnych i promocyjnych, zgromadziło około 12 tys. uczestników z ponad 120 państw z całego świata, w tym przedstawiciele uczelni wyższych, koordynatorów

Uczestnicy polskiej misji edukacyjnej

Iwona Ciechanowicz, Izabela Kuczyńska

programów wymian międzynarodowych, specjalistów zajmujących się edukacją, wykładowców, studentów oraz przedstawicieli Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA), Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wszyscy zainteresowani mogli uzyskać informacje dotyczące polskiej oferty edukacyjnej i naukowej na polskim stoisku, zorganizowanym przez NAWA w ramach kampanii „Ready, Study, Go! Poland”, na którym reprezentowano 11 uczelni i instytucji, w tym: Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie; Uniwersytet Jagielloński; Szkoła Główna Handlowa; Akademia Leona Koźmińskiego; Projekt Study in Lublin; SWPS Uniwersytet Humanistyczno-Społeczny; Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu; Uniwersytet Łódzki; Gdański Uniwersytet Medyczny; Instytut Pileckiego; Wszechnica Polska.

Każda uczelnia wyższa, w tym i Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie, miała zapewnione własne stanowisko, gdzie mogła prezentować swoją ofertę edukacyjną. Stanowisko naszego uniwersytetu cieszyło się dużym zainteresowaniem odwiedzających. Ponadto swoją obecnością zaszczylił nas chargé d'affaires a.i. Polski Paweł Kotowski, witając wszystkich uczestników i dziękując za liczne przybycie i promowanie polskiej nauki w USA. Po przemówieniu głos zabrał dyrektor NAWA Łukasz Wojdyga, który podkreślał, że misja NAWA jest skutecznie realizowana i ma nadzieję na zbudowanie szerszej współpracy akademickiej i naukowej pomiędzy Polską a USA. Odwiedzili nas także przedstawiciele Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dr Aleksandra Dańda, dyrektor Departamentu Nauki, oraz Przemysław Skrodzki, zastępca dyrektora Departamentu Współpracy Międzynarodowej.

Podczas plenarnej sesji tegorocznej konferencji NAFSA wystąpili m.in. Madeleine Albright – była sekretarz stanu w administracji prezydenta Billa

Clinton, oraz emerytowany generał Colin Powell, były sekretarz stanu w administracji George W. Busha.

Obydwoje podkreślali znaczenie, jakie miało w ich życiu uzyskanie wyższego wykształcenia na amerykańskich uczelniach. Madeleine Albright jako pierwsza w historii USA kobieta została szefową amerykańskiej dyplomacji, natomiast Powell jako pierwszy w historii Stanów Zjednoczonych Afroamerykanin został sekretarzem stanu.

Ponadto w programie konferencji znalazły się m.in.: wykład dotyczący liderów internacjonalizacji, zajęcia na temat obrony praw studentów zagranicznych, warsztaty dotyczące studentów Ameryki Łacińskiej, sympozjum na temat przywództwa oraz wiele ciekawych wydarzeń towarzyszących.

DZIAŁ NAUKI I WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ Z WIZYTĄ W REZYDENCJI AMBASADORA RP W WASZYNGTONIE

Wydarzeniem towarzyszącym targom NAFSA było przyjęcie zorganizowane przez NAWA i ambasadora RP w Waszyngtonie „Polish scientists moving the world forward”. Odbyło się ono w pięknej rezydencji ambasadora. Obiekt mieści się przy 3041 Whitehaven St NW niedaleko przedstawicielstw dyplomatycznych Danii, Wielkiej Brytanii, Włoch oraz rezydencji rodziny Clintonów. Został wybudowany w 1927 r. przez znanego kolekcjonera sztuki i filantropa Paula Mellona w charakterystycznym dla Waszyngtonu stylu gregoriańskim. Posiadłość ma trzy piętra, dziesięć pokoi, salę balową, siedem łazienek i stylową bibliotekę. Taras jest zbudowany z tych samych materiałów, które wykorzystano do budowy tarasu w Ogrodzie Różanym w Białym Domu. Na terenie znajduje się również piękny ogród, basen i szklarnia. Ministerstwo Spraw Zagranicznych kupiło dom od Nicholasa Brady’ego, sekretarza skarbu w administracji George Busha

Budynek Uniwersytetu Georgetown

Członkowie misji edukacyjnej w rezydencji ambasadora RP

seniora, za 9,5 mln zł. W rezydencji odbywają się liczne wydarzenia dyplomatyczne.

Reprezentacje polskich uczelni przywitane zostały koncertem fortepianowym polskiej muzyki filmowej. Następnie wyświetlono film na temat polskich naukowców, którzy mieli wpływ na rozwój światowej nauki. Po projekcji zastępca ambasadora RP przywitał polską misję edukacyjną. Podkreślił, jak ważną rolę odgrywa NAWA w procesie internacjonalizacji polskiego szkolnictwa wyższego. Zwrócił też uwagę na fakt, że „polskie władze chcą, aby liczba obcokrajowców studiujących w Polsce do roku 2020–2021 przekroczyła 100 tys. (...) Kluczem do osiągnięcia tego celu są poczynania polskich wyższych uczelni, które muszą zabiegać o studentów zagranicznych w konkurencji z uczelniami zagranicznymi, aby utrzymać ten pozytywny trend”. Długoletnia doradczyni ds. nauki i technologii Ambasady Polski w Waszyngtonie dr Grażyna Żebrowska przypomniała, że „polskie uczelnie w swoich staraniach o pozyskanie zagranicznych studentów mogą liczyć na pomoc ze strony agencji NAWA, powołanej przez polskie władze w 2017 r.”.

Dyrektor NAWA Łukasz Wojdyga wspominał o możliwościach, które dają programy NAWA i dzięki którym współpraca pomiędzy Polską a Stanami może się jeszcze bardziej rozwijać. Po oficjalnych przemówieniach rozpoczął się bankiet będący okazją do nawiązania lub wzmocnienia dotychczasowych kontaktów. Goście częstowali się specjalami polskiej kuchni. Rozmowy toczyły się również w pięknym ogrodzie rezydencji. Podczas bankietu delegacja PUM miała przyjemność poznać stypendystów amerykańskiego programu stypendialnego Fulbrighta. Byli to polscy studenci studiujący na University of Maryland i George Washington University. Przedstawiciel Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta gościł w kwietniu na Pomorskim Uniwersytecie Medycznym, gdzie przedstawiał ofertę prestiżowych

stypendiów pracownikom, studentom i doktorantom szczecińskich uczelni.

Dzięki nawiązanej współpracy reprezentacja PUM miała okazję zwiedzić przepiękną, zabytkową uczelnię Georgetown University. Uniwersytet zwiedzaliśmy z Patrycją Donaburską z Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta, a oprowadzał nas stypendysta Fulbrighta-Schumana Karol Chwedczuk-Szulc, który studiuje na American University, School of International Service. Georgetown University to najstarszy, renomowany uniwersytet katolicki w Stanach Zjednoczonych. Prowadzi go zakon jezuitów. Jest dziś ważnym międzynarodowym uniwersytetem badawczym. Jego siedziba mieści się w budynku nazwanym Healy Hall, zbudowanym w 1877 r., a zaprojektowanym przez Paula J. Pelza i Johna L. Smithmeyera, którzy stworzyli również Library of Congress. Obiekt nazwany został imieniem ówczesnego rektora Georgetown University – Patricka Francisza Healy’ego. Rektorat robi ogromne wrażenie. Wchodzi się do niego jak do muzeum. Na ścianach wiszą przepiękne obrazy w złotych ramach. Z sufitów zwisają bogato zdobione kryształowe żyrandole. Całość otacza atmosfera starego zamczyska. Na wewnętrznym dziedzińcu znajduje się jezuitki kościół oraz fontanna, a w pobliżu stoją akademiki z pięknym widokiem na rzekę Potomak. Po zwiedzeniu obiektów Georgetown skierowaliśmy się do studenckiej kantyny na zwyczajowy lunch amerykańskich studentów. Wieczór spędziliśmy w towarzystwie stypendystów w sportowym lokalu, oglądając mecz NBA. W ten sposób udało się nam popробować amerykańskiego życia akademickiego i spędzić czas w tak zacnym i serdecznym gronie.

*Izabela Kuczyńska, Iwona Ciechanowicz
Dział Nauki i Współpracy z Zagranicą
Zdjęcia archiwum autorek*

FINAŁ OGÓLNOPOLSKIEJ OLIMPIADY WIEDZY O MÓZGU – 2019

W dniu 6 kwietnia 2019 r. w auli Rektoratu Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie odbył się finał Ogólnopolskiej Olimpiady Wiedzy o Mózgu. Organizatorami olimpiady są Pomorskie Towarzystwo Neurokognitywistyczne (PTNk) i V Liceum Ogólnokształcące im.

A. Asnyka w Szczecinie. W tym roku w objętej patronatem i wsparciem merytorycznym PUM Ogólnopolskiej Olimpiady Wiedzy o Mózgu dwóch laureatów olimpiady na mocy uchwały Senatu PUM uzyskało prawo do studiowania na wybranym przez siebie kierunku na PUM w Szczecinie z pominięciem procedury rekrutacyjnej.

W trzystopniowych zmaganiach olimpijskich wzięło udział 552 uczniów z 42 szkół ponadpodstawowych z całej Polski. Ostatecznie w etapie finałowym uczestniczyło 44 licealistów.

Zgodnie z regulaminem finał Olimpiady Wiedzy o Mózgu składał się z dwóch części: pierwsza – testowa sprawdzała wiedzę z zakresu anatomii, biofizyki, biochemii i neurofizjologicznej funkcjonalności mózgu, wzbogaconej o elementy neuropsychologii i funkcji poznawczych. Druga część finału – ustna – dla 11 osób, którzy najlepiej napisali test, polegała na rozmowie z jedną z dwóch komisji egzaminacyjnych powołanych spośród członków Komitetu Głównego Olimpiady Wiedzy o Mózgu. W komisjach zasiadali: prof. Barbara Dołęgowska, prorektor PUM, prof. Ireneusz Kojder, prof. Irena Baranowska-Bosiacka, prof. PUM Leszek Sagan; prof. Beata Karakiewicz, dziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu,

prof. Maria Jastrzębska, prof. PUM Bożena Mroczek i dr Dariusz Jeżewski – przewodniczący Komitetu Głównego Olimpiady, prezes PTNk.

Do części ustnej zostało zakwalifikowanych 11 uczestników: Robert Brzeziński z III LO im. Marynarki Wojennej RP w Gdyni, Hannah

Calvao z III LO im. Marynarki Wojennej RP w Gdyni, Jan Jakub Domański z XIV LO im. Stanisława Staszica w Warszawie, Aleksandra Gała z AZSO nr 2 w Chorzowie, Jakub Grabowski z I LO z Oddziałami Dwujęzycznymi im. M. Kopernika w Kołobrzegu, Aleksandra Lamparska z IX LO im. Bohaterów Monte Cassino w Szczecinie, Maja Lepczyńska z IX LO im. Bohaterów Monte Cassino w Szczecinie, Katarzyna Serement z I LO ks. Elżbiety w Szczecinku, Sylwia Skąlecka z Liceum Akademickiego w Toruniu, Aleksander Stawiarski z II LO im. Stefana Batorego w Warszawie, Barbara Walkowiak z II LO im. Stefana Batorego w Warszawie.

Finałiści walczący o tytuł laureata olimpiady odpowiadali na wylosowane pytanie z neurobiologii oraz prezentowali swobodną i indywidualną interpretację wybranej sentencji filozoficznej, powiedzenia lub fragmentu wiersza albo prozy literackiej.

Laureatami, którzy w dwóch częściach zawodów centralnych uzyskali największą liczbę punktów, zostali: Jan Jakub Domański z XIV LO im. Stanisława Staszica w Warszawie i Aleksander Stawiarski z II LO im. Stefana Batorego w Warszawie.

W uroczystości zakończenia finału Ogólnopolskiej Olimpiady Wiedzy o Mózgu prorektor ds. dydaktyki prof. Barbara Dołęgowska wręczyła laureatom honorowe dyplomy i w ciepłych słowach zachęcała, aby wybrali Pomorski Uniwersytet Medyczny i Szczecin jako miejsce swoich studiów medycznych.

Laureatom oraz wszystkim uczestnikom olimpiady gratulujemy i zapraszamy do zmagani olimpijskich w przyszłym roku szkolnym!

dr Dariusz Jeżewski

Zakład Neurokognitywistyki Stosowanej

Kinga Jankowska

dyrektor V LO im. A. Asnyka w Szczecinie

Zdjęcie archiwum autorów

CHARYTATYWNY KIERMASZ W BIBLIOTECE GŁÓWNEJ

Ogólnopolski Tydzień Bibliotek to cykliczna majowa impreza. Tegoroczna edycja na naszej uczelni tradycyjnie zorganizowana została w Bibliotece Głównej przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Koło nr 2 Bibliotek Naukowych w Szczecinie w dniach 13–15 maja.

Tegoroczne hasło #BIBLIOTEKA nabiera w dzisiejszej rzeczywistości – szczególnie dla ludzi młodych – szerszego wymiaru, symbolizuje wszystko, co ważne... dla jednych – ludzie, dla innych – książki, przyjazne miejsce do nauki, chłód w gorące dni czy wspólna nauka...

#BIBLIOTEKA – nieobojętne miejsce na mapie...

Tradycyjnie podczas inauguracji w dniu 13 maja w Bibliotece Głównej obecne były władze PUM z rektorem prof. Bogusławem Machalińskim na czele. Inauguracji towarzyszyło również otwarcie posterowej wystawy pt. „Johann Gottlieb von Bötticher z Pomorza – bohater czasu epidemii dżumy w Danii”, autorstwa dr. Michała Skoczylasa, pracownika naukowego PUM.

Johann Gottlieb von Bötticher zasłużył się sobie współczesnym szczególnie jako lekarz – o czym informuje tytuł wystawy – w czasach epidemii dżumy w 1711 r. w Danii, a bohaterem wystawy został, ponieważ pochodził z naszego regionu i na Pomorzu rozpoczął swoją karierę naukową.

W ramach akcji „Bibliotekarze – dzieciom” w tym roku kwestowaliśmy podczas kiermaszu książek

na rzecz Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Nieśłyszących w Szczecinie, mieszczącego się od wielu lat w pobliżu szpitala klinicznego na Pomorzanach. Impreza rozpropagowana w mediach – m.in. wywiad z dyrektorką biblioteki Dagmarą Budek w Radiu Szczecin – przyniosła spore zainteresowanie również osób niezwiązanych z uczelnią i życiem studenckim, w tym okolicznych mieszkańców. Uzupełnieniem kiermaszu, jak co roku, była degustacja wypieków i innych domowych wyrobów przygotowanych przez bibliotekarzy uczelni wyższych naszego miasta.

Akcja prowadzona od wielu lat ma na celu symboliczne wsparcie najbardziej potrzebujących. W poprzednich latach bibliotekarze uczelni szczecińskich zbierali pieniądze m.in. na potrzeby Zachodniopomorskiego Hospicjum dla Dzieci, dzieci i młodzieży niepełnosprawnej ruchowo z przedszkola „Tęcza”, dzieci chorych na białaczkę i inne nowotwory, dzieci z zespołem Downa, dzieci chorych na autyzm. Za zebrane pieniądze kupowane są przede wszystkim książki, ale także inne pomoce dydaktyczne. Dziękujemy wszystkim odwiedzającym bibliotekę za wsparcie naszej akcji i już dzisiaj zapraszamy na kolejny kiermasz w przyszłym roku.

Alicja Rogowska

*Dział Informacji Naukowej i Bibliografii
Zdjęcia Anna Cymbor*

50 LAT PO STUDIACH

Spotkanie absolwentów Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie, rocznika 1963–1969, po 50 latach było wzruszające i bardzo sympatyczne. Przyjechały 32 osoby, część z różnych powodów była nieobecna mimo zadeklarowanej chęci udziału. Nasz rok spotyka się średnio co dwa–trzy lata. Byliśmy już w Ciechocinku, Toruniu, Austrii oraz w Bartoszycach, a także nad morzem – w Międzyzdrojach i Pogorzeliczy. Znamy swoje rodziny i zawsze się wspieramy. Stała grupa uczestników liczy około 50 osób. Warto wspomnieć, że 50 lat temu było nas blisko 200 osób na dwóch kierunkach: lekarskim i stomatologicznym. Z dyplomami rozjechaliśmy się po całej Polsce, niektórzy wyjechali za granicę.

Uroczystość jubileuszową 50 lat od ukończenia studiów rozpoczęliśmy od wizyty na uczelni – dziś Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie, gdzie w Sali Rad Wydziałów prof. Barbara Dołęgowska, prorektor ds. dydaktyki, wręczyła nam okolicznościowe dyplomy. Minutą ciszy uczciliśmy pamięć koleżanek i kolegów, którzy odeszli z naszego grona. Było także zwiedzanie Rektoratu, w tym obowiązkowa wizyta na strychu budynku przy ul. Rybackiej, gdzie za naszych czasów uczylimy się przysposobienia wojskowego i strzelania.

To było bardzo miłe spotkanie, po którym pojechaliśmy na bankiet do Camping Mariny Szczecin nad jeziorem Dąbie. Rozmowom nie było końca i już umówiliśmy się na następne spotkanie.

*Grażyna Dudarenko
Zdjęcie Foto Praktyka*

NOWY OŚRODEK WZASOWY W DZIWNOWIE

Po blisko czterech latach prac modernizacyjnych Ośrodek Wczasowy PUM w Dziwnowie przy ul. Jana Matejki ponownie przyjął w swoje mury wczasowiczów. Osoby pamiętające stary obiekt prawdopodobnie doznają szoku, porównując warunki poprzednie z aktualnymi, bowiem oddany do użytku ośrodek to obiekt, można śmiało powiedzieć, na miarę XXI w. W miejsce sędziwego, nieodpowiadającego współczesnym standardom budynku powstał nowoczesny trzykondygnacyjny obiekt o powierzchni zabudowy 564 m², powierzchni użytkowej 1141,3 m² oraz kubaturze 4963 m³. Wyposażono go w nowoczesne instalacje, m.in.: centralne ogrzewanie zasilane z indywidualnej kotłowni gazowej, wentylacja

mechaniczna, klimatyzacja, telewizja przemysłowa, teleinformatyczna, antywłamaniowa, pożarowa i oddymiania. Obiekt oczywiście jest całoroczny. Do każdego lokalu mieszkalnego przypisane jest jedno miejsce parkingowe na terenie ośrodka i pilot umożliwiający wjazd na parking. Jednorazowo może w budynku przebywać do 66 wczasowiczów, do których obsługi zatrudnionych jest sześciu pracowników.

Na dwóch najniższych kondygnacjach znajdują się: recepcja, pomieszczenia gospodarcze i 25 lokali mieszkalnych, w tym cztery apartamenty. Wszystkie lokale mają łazienki, aneksy kuchenne, a także tarasy/balkony. W apartamen-

tach są po dwa pokoje (2+2 osoby lub 2+3 osoby). W lokalach mieszkalnych i całym budynku dostępny jest bezpłatny bezprzewodowy Internet. W każdym lokalu mieszkalnym do dyspozycji gości są m.in. lodówka, kuchenka indukcyjna, naczynia i sztuce, telewizor LED 40", radiodbiornik, a także pościel, koce, leżaki i parawan plażowy.

Na poddaszu budynku jest klimatyzowana świetlica na 50 osób, wyposażona w profesjonalne nagłośnienie, projektor i ekran, która może być wykorzystywana również jako sala konferencyjna. Na tej samej kondygnacji znajduje się kolejna atrakcja ośrodka, tj. sala fitness, gdzie mieszkańcy mogą poprawić swoją formę fizyczną, korzystając z dostępnych tam m.in. dwóch bieżni, wielofunkcyjnego

atlasu, orbitreków czy stacjonarnych rowerów. Sala ta również jest klimatyzowana.

Obrazu całości dopełniają jeszcze winda umożliwiająca dotarcie również osobom z niepełnosprawnościami na każdą kondygnację w ośrodku, a także wysokiej klasy zestaw pralka-suszarka, by komfort pobytu w ośrodku był jeszcze większy.

Mamy nadzieję, że ponownie oddany do użytku obiekt i zatrudniony do jego obsługi personel spełnią wszystkie oczekiwania i wypoczynek w Ośrodku Wczasowym PUM w Dziwnowie będzie długo i z sympatią wspominany przez wszystkich wczasowiczów.

*Tekst i zdjęcia Andrzej Gajewski
zastępca kanclerza ds. administracyjnych*

PRÓBA CHIRURGICZNEGO ROZDZIELENIA BLIŹNIĄT ZŁĄCZONYCH W X W.

Najwcześniejszym dobrze udokumentowanym przypadkiem bliźniąt nierozdzielnych są zapewne bliźnięta urodzone około 945 r. naszej ery w Kapadocji. Kroniki z X i XI w. podają, że bliźnięta urodziły się w Armenii za panowania Romana I Lekapena (gr. Romanos Lakapēnos, 919–944), cesarza bizantyńskiego. Podczas panowania kolejnego cesarza Konstantyna VII Porfirogeneta (944–959) bliźnięta przybyły do Konstantynopola, gdzie według pism historycznych powstałych krótko przed 963 r. autorstwa bizantyńskiego pisarza kościelnego Teodora Daphnopatesa, zwanych „Teofanes Continuatus” lub „Scriptores post Theophanem”: „mieszkały przez długi okres czasu w mieście, gdzie byli przez wszystkich podziwiani jako ciekawostka, później

jednak zostali wygnani, ponieważ wierzono, że przynoszą nieszczęście”. Bliźnięta te były płci męskiej. Bizantyjski historyk Leon Diakonos, metropolita Karii w Azji Mniejszej, wspomina o nich pod datą 974/975. Spotkał je w Azji Mniejszej, gdy miały około 30 lat. Leon Diakonos w swojej „Historii” zapewnia, że jego obserwacje pochodzą z pierwszej ręki, bowiem widział je osobiście. Opisuje to w następujący sposób:

„W tym czasie męskie bliźnięta przybyły z regionu Kapadocji, wędrowały bowiem przez wiele części Imperium Rzymskiego; Ja, który piszę te wiersze, często widziałem je w Azji, było to potworne i osobliwe zjawisko. Pewne części ich ciał były całe i kompletne, ale ich boki były zrosnięte od pachy do bio-

dra, łącząc ich ciała w jedno. Przyległymi do siebie ramionami obejmowali się za szyje, a w drugich rękach trzymali laski, na których wspierali się, gdy szli. Mieli trzydzieści lat i byli dobrze rozwinięci fizycznie, wyglądali młodzieńczo i energicznie. Podczas długich podróży jeździli na mule, siedząc bokiem na siodle w sposób kobiecy i mieli nieopisanie słodkie i grzeczne usposobienie”.

Natomiast Teodor Daphnopates w „Teofanes Continuatus” opisuje ten przypadek następująco: „Podczas tych dni (945 A.D.) monstrum z Armenii pojawiło się w mieście Konstantynopol (Constantinopole). Było to dwóch chłopców urodzonych z jednej ciąży, w pełni rozwiniętych, z kompletem wszystkich kończyn, połączonych ze sobą tułowiem od pępka w dół do dolnych części brzucha, w pozycji twarzą do twarzy. Oni mieszkali przez dłuższy czas w mieście i byli podziwiani przez wszystkich jako niezwykle cud natury, ale później zostali wygnani z miasta, ponieważ wierzono, że przynoszą nieszczęście. Po pewnym czasie, podczas panowania cesarza Constantina oni powrócili”.

Sądząc po informacjach zawartych w tekstach Leona Diakona, bliźnięta wędrowały po całym Cesarstwie Bizantyjskim, być może tak samo jak obwożono i przedstawiano „ludzkie osobliwości” w XIX i na początku XX w. Raport Leona Diakona i Teodora Daphnopatesa sugeruje ponadto, że obaj bracia byli „fizycznie i psychicznie dobrze rozwinięci”.

W pismach Teodora Daphnopatesa znajdujemy także informację o dalszych losach tych bliźniąt: „Kiedy jedno z bliźniąt zmarło, wprawni lekarze rozdzielili je zręcznie w miejscu ich połączenia, ze szczęśliwym zachowaniem żywego, ale po upływie 3 dni on zmarł także”. Wynika z tego, że dru-

gie z bliźniąt przeżyło tę niezwykle skomplikowaną i brutalną operację, ale niestety zmarło trzy dni po zabiegu, prawdopodobnie w wyniku zakażenia.

Grecki historyk piszący pod koniec XI w. John Skylitzes (łac. Ioannes Scylitzes) wspomina o tym przypadku jeszcze 150 lat później. W swojej historii cesarstwa, znanej jako „Synopsis Historion” (grecka Σύνοψις Ιστοριών), która obejmuje okres od 811 do 1057 r., dokonał krótkiego podsumowania oryginalnego tekstu Teodora Daphnopatesa. Opis ten brzmi następująco:

„Podczas tamtych dni monstrum z Armenii pojawiło się w Konstantynopolu. Było to dwóch chłopców połączonych ze sobą, urodzonych z pojedynczej ciąży. Oni byli wygnani z miasta, ponieważ zostali uznani za przynoszących nieszczęście, ale powrócili później podczas panowania Constantina. Kiedy jedno z bliźniąt zmarło, najbardziej doświadczeni chirurdzy podjęli próbę oddzielenia zmarłego od żyjącego. Chłopiec, który przeżył operację, zmarł kilka dni później”.

Chociaż Skylitzes był bardzo wiarygodnym kronikarzem, to jednak informacje zamieszczone przez niego pochodziły z drugiej ręki. Najważniejsze jest jednak to, że w manuskrypcie Skylitzesa, który stanowi obecnie własność biblioteki w Madrycie, znajdują się dwie ilustracje przedstawiające tę parę bliźniąt i wykonywaną na nich niezwykłą operację (ryc. 1, 2). Powstały one prawdopodobnie w Konstantynopolu w roku 1100, tj. 150 lat po tym wydarzeniu. Ilustracje te jako jedyne poświadczają w pełni, że operacja została wykonana naprawdę. Zabieg, w intencji autora, jest świadectwem bardzo wysokiego standardu ówczesnej medycyny bizantyjskiej. Jest to zapewne pierwszy na świecie odnoto-

Ryc. 1. Bliźnięta nierozdzielone w manuskrypcie Skylitzesa. Bizancjum X wiek

Ryc. 2. Chirurgiczna operacja rozdzielania bliźniąt wykonana w X wieku w Bizancjum

Ryc. 3. Dicephalus-dipygus

Ryc. 4. Xiphopagus

Ryc. 5. Chang i Eng Bunker

wany i zakończony sukcesem przypadek chirurgicznego rozdzielania bliźniąt anatomicznie złączonych. Pomimo tak szybkiego zgonu drugiego z bliźniąt operacja wywarła olbrzymie wrażenie na żyjących w tamtych czasach historykach. Przedstawione ilustracje kopiowane były jeszcze wielokrotnie, podczas całego XIII stulecia.

Analiza dwóch tekstów pochodzących z bezpośrednich obserwacji oraz ilustracji zamieszczonych 150 lat później w manuskrypcie Skylitzesa prowadzi do kilku interesujących wniosków. Autor obu rysunków był prawdopodobnie ten sam, ale nie spotkał się z bliźniętami osobiście ani nie korzystał z wcześniejszych rycin. Prawdopodobnie miał do dyspozycji jedynie skrócony opis bliźniąt, dlatego też popełnił kilka błędów. Na rycinie 1 bliźnięta zostały przedstawione jako należące do typu, który można nazwać pygo-thoraco-cephalopagus z pojedynczym tułowiem. Taki rodzaj nierozdzielonych bliźniąt nie był do tej pory opisany u człowieka. Wydaje się zatem, że ten rysunek powstał w artystycznej wyobraźni malarza. Rycina 2, na której pokazany jest zabieg operacyjny wykonywany przez dwóch chirurgów, przedstawia bliźnięta różnej wielkości, jedno większe i w pełni rozwinięte, a drugie mniejsze i nie w pełni rozwinięte. Tymczasem w pismach historycznych „Teofanes Continuatus” Teodora Daphnopatesa znajdujemy informację, że nogi i ramiona bliźniąt były prawidłowe, ich ciała były jednakowych wymiarów i złączone ze sobą w ten sposób, że „ich boki były zrosnięte od pachy do biodra, łącząc ich ciała w jedno”. Można zatem przyjąć, że zgodnie z klasyfikacją Wildera bliźnięta należały do rodzaju dicephalus-dipygus (bliźnięta połączone biodrami) (ryc. 3). Niektóre z nich żyły przez wiele lat bez chirurgicznego rozdzielania. Ten rodzaj anomalii, jak również rodzaj xiphopagus (bliźnięta złączone mostkami) (ryc. 4), daje największe szanse na wie-

oletnie przeżycie. Do tej grupy należały słynne bliźnięta nierozdzielone Chang i Eng Bunker, które zmarły w wieku 63 lat (ryc. 5). Wyjaśnia to, dlaczego bliźnięta z X w. żyły przez tak długi okres czasu, chociaż ich dokładny wiek nie jest wspomniany przez kronikarzy.

Obie pisemne relacje dobitnie podkreślają, że operacja została przeprowadzona przez bardzo doświadczonych chirurgów i że wykonano ją po śmierci jednego z bliźniąt. Wydaje się, że operacja była wykonana „zręcznie”, skoro podkreśla się, że przerwa pomiędzy operacją a zgonem drugiego chłopca wynosiła trzy dni. Implikuje to, że dla ówczesnych wynik operacji był całkiem satysfakcjonujący.

Podsumowując, przedstawione kroniki dokumentują najstarszy znany przypadek, w którym podjęto próbę rozdzielania bliźniąt złączonych, aczkolwiek według współczesnych standardów z małym skutkiem. O wysokim standardzie ówczesnej medycyny bizantyjskiej świadczy fakt, że w podobnym przypadku bliźniąt z rodzaju xiphopagus, które żyły kilka lat później (963 A.D.), arabski lekarz odmówił wykonania operacji, kiedy jedno z pary bliźniąt zmarło w wieku 25 lat. Stwierdził on, że miejscowi lekarze nie są zdolni wykonać taki zabieg. Przypadek został opisany w kronice omańskiego fizyka i lekarza Abu Muhammad Abdullah bin Mohammed Al Azdiego, znanego jako Ibn Al Dhahabi, autora pierwszego w historii lingwistycznego słownika medycznego, zatytułowanego „Kitaab Al-Maa” (dosłownie „Księga wody”). Po operacji wykonanej w X w. przez bizantyjskich lekarzy na bliźniętach nierozdzielonych nikt nie podjął się takiej próby aż do końca XVII w., kiedy to słynny lekarz dr Johannes Fatio (Fatius) z Bazylei rozdzielił z sukcesem parę bliźniąt z rodzaju xiphopagus.

prof. dr hab. Witold Malinowski

JAZZ, WSPINACZKA I SZTUKA

Zacząłem się na stacji Kraków Główny. Zmęczony wielogodzinną podróżą odczytałem kierunek ruchu jako ul. Pawła. Małgosia zadzwoniła do korporacji Ikar po taksówkę. Z szacunku do Krakowa dodała, że chodzi o ulicę świętego Pawła oraz że stoimy przed wejściem głównym, a po lewej stronie widać hotel Mercure. Dyspozytorka szybko sprostowała, że chodzi zapewne o ulicę Pawią przed hotelem Merkiu. O mało tym sposobem paw nie został świętym. Okazało się, że to nie koniec przygód z tym pięknym i barwnym ptakiem. A miało to związek z wystawą twórczości Stanisława Wyspiańskiego. Witraże projektowane dla kościołów są kompozycjami roślin i postaci świętych, nie ma wśród nich ptaków ani dziadów prosiących z powodów od niego niezależnych.

Stanisław Wyspiański „Stylizowane pawie pióro” (1895)
i „Eskulap z pawim piórem” Jacek Rudnicki (2019)

Najwięcej myślałem o Stanisławie Wyspiańskim w kategoriach malarstwa, pisarstwa, projektowania mebli etc., dopóki na dwuletniej już wystawie jego twórczości nie natknąłem się na filozofa ponadczasowego.

„Gdy przyjdzie i ten świat porzucić na jakąś nutę będę nucić melodię mą wyprawną? Rzuciłem przecież go już dawno... Żyję, by zwało się, że żyłem...”.

To już metażycie tak dzisiaj wyglądane w antropocenie.

Dalej swoją skromność wyraził w rozmowie z Achillesem: „Za cóż ja mam ich myśli, uwagę i uznanie? Wstyd mnie pali, że błazen taki mnie jest w stanie z imieniem swoim łączyć ... Że jestem jemu równy na wagę myślenia”.

Wyspiański zmarł w wieku 38 lat, gdyby żył dłużej, przy jego pracowitości tak wiele stworzyłby

obrazów, sztuk scenicznych, pewnie esejów filozoficznych, może zainteresowałby się sztuką nowoczesną? A potrzebował tak niewiele, penicyliny, którą od tysiącleci produkowały w przyrodzie grzyby *Penicillium notatum*, subtelne, niepozorne w wyglądzie; mógłby je narysować, stylizować, a one by go leczyły. W rzeczywistości wyglądają tak:

Penicillium notatum w naturze i grafice (Jacek Rudnicki)

Dopiero, a może tylko, 38 lat po jego śmierci Aleksander Fleming zauważył, że w przyrodzie istnieje antybiotyk, penicylina. Zmieniłaby ona losy Stanisława Wyspiańskiego i jego rodziny, a także sztuki polskiej. To smutne, że w swoim otoczeniu miał lekarzy, którzy nie mogli mu w tamtym okresie i przy tamtym zakresie wiedzy pomóc, ale to zjawisko ciągle obecne w życiu lekarzy. Dzisiaj też wielu chorób nie potrafimy leczyć skutecznie, za kilka pokoleń będzie to możliwe, ale dopiero za jakiś czas. To smutne. Gdy przeczyta się opis choroby Stanisława Wyspiańskiego, jest na tyle drastyczny, że chyba powinien pozostać skryty w jego prywatności. Leczenie jego choroby ma charakter stosowny do ówczesnego zaawansowania medycyny:

„Morfina na złagodzenie bólu, kamfora na pobudzenie akcji serca i poprawę wentylacji płuc, alkohol na podwyższenie słabnącego tętna. Kierownik delikatesów »Hawełka« nie chce zapłaty za wina węgierskie i koniaki posyłane do Domu Zdrowia. Do tego poncz, kawa. Butle tlenowe, bo nasilają się duszności... O 6-tej rano chory zażądał szampana. W lecznicy go nie było, a sklepy były jeszcze zamknięte. Nadszedł właśnie syn Wyspiańskiego (Teodor – M.Ś.). Posłałem go z kartką w tej sprawie do mieszkającego w pobliżu Wilhelma Feldmana. Niebawem szampana przyniósł sam Feldman, z którym stosunki Wyspiańskiego były od kilku lat zerwane i dopiero w dniu śmierci poety doszło

do pojednania... Konstanty Srokowski: Myślano, że zasypia. Lecz oczy miał otwarte. Na zboląłą woskową twarz zaczął powracać spokój. Jeszcze kilka razy podniosły się piersi. Usta jeszcze kilka razy chwyciły powietrze. A potem ucichł szum w piersiach. Usta nie domknęły się przy ostatnim westchnieniu. Twarz odzyskała dziwną swą, przedziwną piękność. Pukiel włosów z dawną fantazją najeżył się na białem, wysokim czole, ale Stanisław Wyspiański już nie żył". (Fragment książki „Wyspiański. Dopóki starczy życia” Moniki Śliwińskiej, Wydawnictwo Iskry, 2017.)

Po zwiedzeniu wystawy udaliśmy się na krakowskie Błonia, które są świętością, podobnie jak Central Park w Nowym Jorku. Drogie tereny nadające się pod zabudowę, ale nie do tknięcia. Architektonicznie Błonia i Central Park różnią się. Pierwsze są prostokątem, płaskim, pokrytym trawnikiem. Central Park to pagórkowaty teren z założeniami parkowymi. Błonie przeznaczone są zarówno dla wypoczynku, jak i dla patriotycznych manifestacji. Central Park dla wypoczynku, nie można urządzać imprez sportowych. Wokół Błoni pustka, wokół Central Park wysoka zabudowa Manhattanu. Coś łączy te dwa miejsca: krakowskie Błonia i nowojorski Central Park – nietykalność, nie można ich kupić ani zabudować.

Relacji i porównań między tymi miastami nasunęło mi się więcej. Zwykle podczas wyjazdów ze Szczecina rozbudza mi się wyobraźnia. W Krakowie grupka entuzjastów wspinaczki wysokogórskiej zafascynowała NYC i świat. NYC zasłynął gwiazdami jazzu, ale polscy jazzmani niewiele im ustępowali.

Polacy zainicjowali „himalaizm zimowy”. Wspinaczka w nieznanych dotychczas warunkach wymagała improwizacji, podobnie jak w jazzie, nie było utartych ścieżek ani schematów postępowania. Dziesięć najwyższych szczytów uległo „polskiej szarży”. Zainteresował się nimi amerykański „Newsweek” i tym samym szeroki świat. Najślawniejsi z nich to Wojciech Kurtyka, Andrzej Zawada, Wanda Rutkiewicz, Jerzy Kukuczka, Artur Hajzer, Krzysztof Wielicki, Denis Urubko, Adam Bielecki, Piotr Pustelnik, Andrzej Bargiel, jeszcze Tadeusz Piotrowski (ze Szczecina). W owym czasie polscy jazzmani osiągnęli równie wysoką pozycję za sprawą Krzysztofa Komedy, Jana Ptaszyna Wróblewskiego, Novi Singers, Michała Urbaniaka, Tomasza Stańki, Adama Makowicza, Krzysztofa Medyny (ze Szczecina) i wielu innych. Nie jest

celem tego eseju opisywanie wszystkich alpinistów i jazzmanów, a tym bardziej tworzenia rankingu, to praca ponad moje zdolności. Chodzi mi tylko o to, że te dwie potężne grupki – polskich himalaistów i polskich jazzmanów – wywarły wpływ na myślenie współczesnych.

We wspinaczce wysokogórskiej Polacy wyprzedzili nowojorczyków, można użyć określenia – niebotycznie. Stanowili grupę romantyków o mocnych charakterach, zdecydowanych, silnych i konsekwentnych. To byli – jeszcze są, żyją – intelektualiści, którzy postanowili zmierzyć się w okresie szarego socjalizmu z niebezpiecznie pociągającym pięknem gór, ale także ryzykiem utraty majątku, kariery i życia. Czego zatem pragnęli? Sądzę, że wolności i jednej z jej cech nieodłącznych – idei. Ideą to piękna kraina. Obowiązują w niej realne prawa życia, ale nie za wszelką cenę, jest piękna, pociągająca, niepokojąca, do bólu realna, a jednocześnie niezdefiniowana, łatwo znaleźć w niej szczęście, ale i porażkę, uczciwie weryfikuje nas do samego końca, pozwala nam poznać samych siebie. Wspólnym mianownikiem sztuki i himalaizmu jest szukanie wolności i idei, wymagające poświęcenia oraz improwizacji. Trudno nie improwizować, wisząc na prostopadłej ścianie na końcach dwóch palców, trudno nie improwizować, gdy jazzman zapędzi się poza frazę i rytm, a wie, że musi wrócić przed końcem kody na miejsce, od którego odleciał, trudno nie improwizować, kiedy maluje się cuda przyrody, pisze o filozofii ludzi i społeczeństw. We wszystkich tych sytuacjach od improwizacji zależy wiele, czasami wszystko.

Padało w Krakowie w ten weekend okropnie, jakby smok wawelski nas oblewał wodą. Za to zamiast przyjść do niego nad Wisłę, zwiedzaliśmy muzeum Rydlówkę i wystawę o Stanisławie Wyspiańskim. Przy słonecznej pogodzie pewnie zaciągnęłoby nas na Rynek Krakowski, jednak cieszyliśmy się ze spotkania z Lucjanem Rydlem i Stanisławem Wyspiańskim – to jakby trochę inny Kraków. Nie byłoby zresztą Rynku Krakowskiego, jego atmosfery, zwiedzających z całego świata, ani my nie byłibyśmy tacy sami, gdyby nie artyści, himalaiści, jazzmani, pisarze, dziady prozalne i niepoliczalna ilość zjawisk, jakie ma w sobie Kraków, krakowiaczy i góralskie oraz my, cepry. Co do smoka wawelskiego i świętego Pawia to nie mam zdania.

Jacek Rudnicki

DZIEŃ CHORÓB RZADKICH

Podczas Dnia Chorób Rzadkich, 28 lutego br., studenci z IFMSA-Poland zorganizowali wykłady mające na celu podniesienie poziomu wiedzy z tego zakresu. Uczestnicy mieli okazję spotkać się ze specjalistami z dziedziny diagnostyki oraz chorób zakaźnych. Przewodzący przekazali swoją wiedzę z tego zakresu, alarmując, że choroby które uznano za „wymarłe”,

zaczynają do nas wracać. Organizacja spotkania obejmowała również parodniowy konkurs wiedzy prowadzony na stronie internetowej Stowarzyszenia, a na wszystkich uczestników wykładu czekała słodka przekąska. Kolejna edycja wykładu już w przyszłym roku.

Martyna Kosko
prezydent Oddziału Szczecin IFMSA-Poland

MISTRZOSTWA POLSKI UCZELNI MEDYCZNYCH W SIATKÓWCE PLAŻOWEJ

W dniach 25–26 maja 2019 r. PUM był organizatorem Mistrzostw Polski Uczelni Medycznych w siatkówce plażowej kobiet i mężczyzn. Zawody rozegrano w pięknej scenerii Wałów Chrobrego na plaży miejskiej w Szczecinie. W mistrzostwach startowało 11 uczelni medycznych – 21 drużyn żeńskich i 17 drużyn męskich.

Najlepsza para męska PUM – Adam Kurpik i Artur Kosarzycki, zajęła w mistrzostwach czwarte miejsce, a wśród kobiet para Aleksandra Witkoś i Aleksandra Kozak miejsce piąte.

Mistrzostwa zorganizowane przez SWFiS oraz KU AZS przebiegały w miłej sportowej atmosferze, przy słonecznej pogodzie, a najlepszym parom i drużynom medale i puchary wręczał prorektor ds. klinicznych prof. Piotr Gutowski.

Dużym sportowym osiągnięciem pary Aleksandra Witkoś i Aleksandra Kozak był awans do finału głównego Akademickich Mistrzostw Polski.

Stanisław Gorwa
Zdjęcia Paweł Chybiński

DZIEWCZYZNY NIE ZWALNIAJĄ TEMPĄ!

Wioślarska ósemka kobiet zaczęła od srebrnego medalu na Akademickich Mistrzostwach Polski w Bydgoszczy w dniach 18–19 maja br. Apetyt był większy, bo sezon przepracowały bardzo solidnie, trenując co najmniej cztery razy w tygodniu, pływając w każdych warunkach pogodowych. Przeciwniczki z Akademii Górniczo-Hutniczej okazały się lepsze o pół długości łodzi. Okazja do rewanżu była dwa tygodnie później we Wrocławiu podczas regat Odra River Cup o puchar JM Rektora Politechniki Wrocławskiej. Wrocław okazał się szczęśliwszy od Bydgoszczy. Drużyna zajęła pierwsze miejsce, zdecydowanie pokonując w finale osadę krakowskiej AGH oraz osadę Politechniki Wrocławskiej. W ósemce PUM wiosłują: Marta Mostek, Miszela Kałachurska, Anna Ślusarczyk, Barbara Ufnalska, Julia Siemińska, Krzysztofa Kwiek, Aleksandra Koman, Siri Ekhoft Thorsen, sterniczką jest Agnieszka Piszczola.

Podczas Akademickich Mistrzostw Polski srebrny medal zdobył również Rafał Staszak w jedynce, przegrywając o 0,2 sekundy po bardzo zaciętej walce.

Naszych reprezentantów czeka start w Akademickich Mistrzostwach Europy we wrześniu w Szwecji. Wakacje spędzą, trenując do regat.

Jan Jelec

Zdjęcia Marta Mostek

ABSOLUTORIA 2019

